

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 9.

చెన్న పట్టణము 1922 వ సం॥ మే నెల 15 వ తేది సోమవారము

No. 37.

సంపుటము ౬

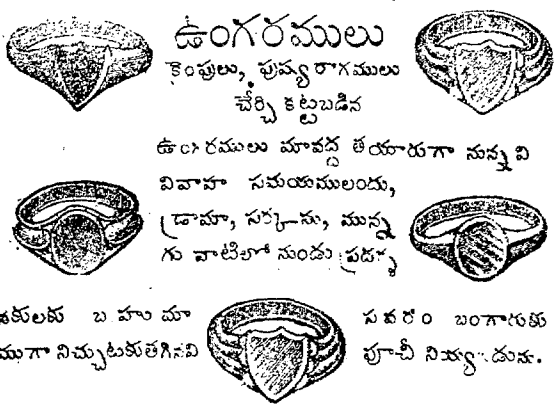
దుండుభినామ సంవత్సరము, వైశాఖ మాస బహుళ చతుర్థి ర.

సంచిక 32

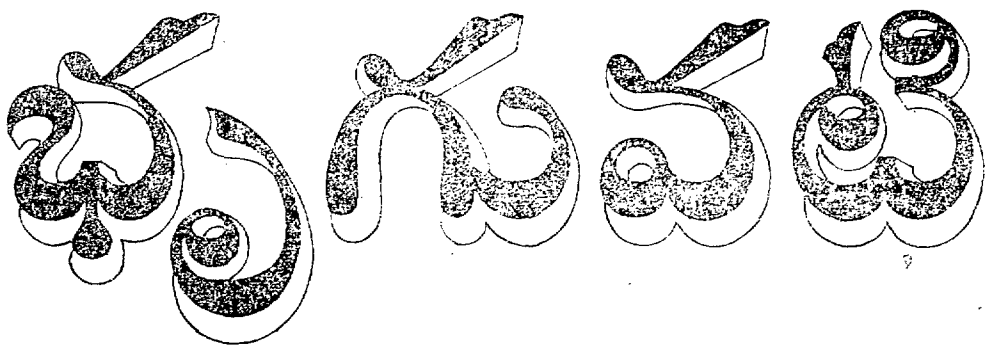
పలువిదసాదాబంగారు

వైద్యరత్న పండిత, డి. గోపాలాచార్యులగారి

(1045)

శైలి గంగములకు

సంచిక 32

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి గురుస్వామి శెట్టి (1842) అండు కంపెనీ, నగలవర్తకులు 649 వైశాఖమాసోద్ధ, మద్రాసు.

బహుమానము

వైద్యవిద్య

ఆయురారోగ్యైర్వర్యములకు మార్గదర్శి అన్ని భాషలలో దొరుకును.

రాజవైద్య నారాయణజీ కేశవజీ, (8198) 27, చీవాటాచార్యోద్ధ, మద్రాసు.

మలయచందనము

గనేరియా అను సెగరోగమునకు మౌతారము

పథ్యులు లేదు. వివికార్థి పని లేదు. ఎటువైపు, తెలుపు, పచ్చి, అను మూడు విధముల సెగరోగమును మూడు భూతలలో మాన్యును. శ్రీల దేవుడు వ్యాధులకు కూడ ఇది రాక్షోధము. (1251) డబ్బీ 1 కి నెల 2.4-0

గంధర్వ పార్వతి, రాయవరం. (గోదావరిజిల్లా)

ప్రాచీన ప్రసిద్ధి మొదలైన (219) హిందూస్థానమును స్థాపించబడియుండు

ఆయుర్వేదబోషదాలయము

స్థాపితము 1881 సం॥

ఆరోగ్యనిగ్రహ బోషదాలయము కోరి వ్రాయు వాండ్లకు యుగానా గృహిష్ఠి వర్ణిల్లు ఒక గ్రంథమును తపాలు ఖర్చు సహా కోరికనే ఉచితముగా పంపుచున్నాము

మూలము- ప్రతి ఒకటి కావలయు ననిన లాకర్ ఏంటు ఇండియన్ ఇండస్ట్రీస్ లిమిటెడ్ వైశాఖమాసోద్ధ

ఆతంగనిగ్రహబోషదాలయం

26 బ్రాడ్వే, మద్రాసుకు వ్రాసేడి.

గురుగారు గురుగారు

బహువత్సరములకు మనుజుల మూర్తి మార్గమునుండి చీమువలె ప్రవించుచుండెడి, తెల్లతె, పచ్చతెగ కత్తెగ నీరు చురుకు శాశ్వతము మూత్రము బొట్టు బొట్టు బడుట మాటి మాటికి మూత్రము విరలించు చేయుట పాత్రకడుపు వరములు విగతములు మూత్రము వచ్చినట్లు అనుమానము గలుగుట యిటువంటి లక్షణములు గల శైలిగోగ సామాన్యములను మొదలంటి నిన రీతీయను, మరియే నూతనముగ సంభవించిన శైలిగోగములను! 48 గంటలలోపుగ గుణమును బొందించును. మూత్రశాశ్వతమును వస్త్రీతి (అనగా మూత్రపుత్తి త్రి) కుభ్రపరచి నరములకు అధిక బలమును కలుగ జేయును. క్రయము బుడ్డి 1-కి రూ. 1-12- ప్యాకెంకు మరి, పోటీజి వస్త్రీరాణి వేసుగా నివ్వవలయును. మా మందుల జాబితాను, కోరువానికి ఉచితముగా పంపవలయు అయుర్వేదాశ్రమం, నెం. 41 ఆచారప్పవీధి, మద్రాసు. తంజిలద్రన్:-పండిట్, మద్రాసు.

మూత్రశాశ్వత సంబంధమైన సెగరోగము, తెలుపు మున్నగు భూతవ్యాధుల కిది అమోఘమైన బోషధము. 24 గంటలలోగా మంచి గుణ మగుచుండును. బుడ్డి 1-కి ధర్ రూ 1-4-0

సక ద్రావకము. చర్మ వ్యాధులు సాపల్ లోషన్

తామర, గజ్జి చర్మవ్యాధులు మొదలగు వాటి కిది త్వరలో నిజమైన గుణము నిచ్చును. ఇది సువాసనగల ద్రావకము. గుడ్డలకు మరకకాదు. బుడ్డి 1 కి రూ 0...6-0

ప్రదరరిపు.

ఈ ట్రాన్స్ శ్రీలకు సహకారి వంటిది. అందరి చేసిపార్శు చేయబడినది తెలుపు వ్యాధిగల శ్రీల కిది రామబాగము వంటిది. దీనియొక్క గుణములు ఆత్మచ్ఛత్రములు. ధర్ బుడ్డి రూ 3-0-0

ఉత్తరములు ఆంగ్ల భాషలో వ్రాయవలెను. Sapat & Co. [3404] Kalbadevi Road, Bombay.

చనివిచూచుడు! మీరు కొనియున్నారా? యోగ్యతాపత్రములు!!

ప్రతియింటిలో నుండవలసిన సిద్ధాపథముల నేల కొనలేదు?

1. లోకామయవార కన్యూరిమాత్రులచే గుణములు వాహను శాశ్వత వచ్చు గోగులకు అతిత్వ ప్రికరముగ నున్నది. కె. కె. విశ్వాస్ కవిరాజ్, విష్ణుచక్రవైద్యశాల, 9-41 బాక్లెబజారువీధి రంగూరు, బర్మా. లోకామయవార కన్యూరిమాత్రులు జనులకు గలుగు సకలవిధ రోగములను పూర్తిగా తొలగివేయును. 250-300 మాత్రలుxల సీసా 1-కి ధర్ 0-4-0 1 మొదలు 6 సిసాలవరకు రూ 1-4-0

సారస్వతానవము (బుద్ధిప్రసాదిని)

జ్వరము, కుటుంబము, కృద్ధులకు, శ్రీలకు బలము నిచ్చు బోషధము. మొదట దుర్బలము, మూపు, తలనెడిమి, మలుబద్ధకము, అకలితేవండుట, కాంతిహీనత, శుల్కము, మూలరోగము, స్వప్నస్థలము, శీఘ్రస్థలము మున్నగు వాటిని పోగొట్టి అమితమైన కుభ్రకత్తము నిచ్చుచు బలమును గలిగించును. ఇది మానవకోటికి గొప్ప వరప్రసాదము. 20 దినముల బోషధముగల బుడ్డి 1 కి రూ 1-0-0.

మార్గమునంపు:-మా శాతాదారుల పోగొట్టిన వాగుకోరుటచే మద్రాసు, నెం 831 కంబుకెట్టివీధిలో మా వ్రాంచిన రింగ్ యున్నాము. పప్పుక ఎల్లరు ప్రోత్సాహ మొసగు కోరెదము. వి. పి. జర్జలు మద్రాసు వ్రాంచినండి పంపబడవు. 801-594) సాశోపు వెంకటాచల పండితులు శ్రీశతారాఘవ వైద్యశాల మైసూ

నోటీసు

కృష్ణా డిస్ట్రిక్టు బందరు తాలూకా నడువూరు కెవారు నెరికేపాతెం అను ఖండ్రిక ఈ నాంబీ రిజిస్టరు ప్రకారం యి 284-82 లు గలది అయి వున్నది నడువూరు భూమిలో యి 162-46 భూములు పల్లమున్నది 85-86 లు కిక్కులు రెంటుగలది. మిగతాది మొక హెడ్డునవున్నది. ఇందులో కొంత పల్లపు సాగు అగుచున్నది. ఇటీవల ఆంధ్రకట్టు ముమారు ఆరవై యాగములపై చిల్లర మెరక భూమి పల్లపు హెడ్డులో చేర్చబడినది. జిరామిటీ హక్కులలేవు. ఈ యావత్తు భూమిని బందరు ఖజీర్లపేటలో తాడేపల్లివారి కర్మసముహారా ఆన 1922 సంవత్సరము మే నెల 27-28 తేదీలను పబ్లిక్ కేలం వేయబడును గనుక కలయువారు వచ్చి కొనుక్కొనవచ్చును కేలం మౌతులు పాటకాలనందు తెలుపబడును. తగు ఖరీదు. రానియడల వేలంపాట కొట్టి వేయబడదు. టైటిల్ వగైరా మయమైన తప్పేళ్లు మాడ ముందు కనుగొనవచ్చును. నడువూరు నెరికే పాతెం రైతుబాడనుంచి బందరుకు వచ్చు రైలుమార్గములో పెడన ప్రేమనుకు రెండు మైళ్లలోపు దూరములో వుండిఉన్నది.

పాటపాడుటకు ముందు మాకువేల రూపాయలు డిపాజిట్టు కట్టవలెను. పాట కొట్టివేయఁడికి వేలం నే పాటమొత్తములో నాలుగోవంతు మొత్తం చెల్లించవలెను.

మచిలీ పట్నం } తాడేపల్లి సుబ్బారావు.
7-5-1922 }

ప్రకటన

తిరుపతి దేవస్థానమునకు ఈ క్రింద వివరించిన ప్రకారము రత్నములు కావలసియున్నది. వర్తకులు వాటిని తిరుపతి దేవస్థానము కచ్చేరిలో 5-6-1922 తేది లోగా హాజరుపరచవలెను. వాటిని పరీక్షించి తగువైన వాటిని యేర్పాటుకొనబడును. అట్లు పరీక్షించుటకై హాజరు పరుచుటకు వర్తకులకు తగులుబడి కాగల రైలుచార్జి వగైరా ఖర్చులు యావత్తున్న వర్తకులే భరించుకోవలెను.

వివరము.	రత్నముల సంఖ్య.
(1) కీమ నలములు. క్యాట్టు 1-కి 1, 2, 3 రాళ్లు తూనిక గలవి	260
(2) రకపంచలు. మంజుడి 1-కి 1, 2 రాళ్లు గాని, లేక క్యాట్టు 1-కి 1, 2, 3 రాళ్లు గాని తూనిక గలవి	
(3) కంపులు. కంకి పప్పు పురపు శనఃపప్పు పురపు, అనప పప్పు పురపు, శింఘింజ పురపు గలవి	1800
(4) పచ్చలు. ఒక్కొక్కరాయి 1, 2, 3, 4, 5 రకులు తూనిక గలవి	450
(5) నీలములు. ఒక్కొక్కటి మాడు క్యాట్టులు తూనిక గలవి.	10
(6) వైభార్యము. ఒక్కొక్కటి రెండు మాడు క్యాట్టులు తూనిక గలవి	10

దేవస్థానం ఆఫీసు } (Sd) శ్రీమహాంతు
అధికారి } ప్రయాగదాసుజీ వారు,
విచారణ కర్త.

ఆయిలు ఎంజినులు

రెండు 3 1/2 హెచ్. పి. హార్వర్డ్, ఆయిలు ఎంజినులు (వాడించి) అమృతమున కున్నవి. ఎంజినులు బాగా పనిచేయుచు మునిసిపాలియం దున్నవి. 16 అడుగుల పొడవుగను, రెండుపుల్లలు, పెద్ద నూనెకోట్టి, 2 1/2 అంగుళములు పంపు సహా విక్రయింపబడును. కావలసినవారు వెంటనే చూచుకొని ధరను నిర్ణయించుకొనవచ్చును.

చిరునామా
ఆంధ్ర పత్రిక
7, తొలుకెట్టికి, మద్రాసు.

ఆంధ్రుల చరిత్రము

ఒక విన్నవము

శ్రీయుత చిలుకూరి వీరభద్రరావుగారు ఆంధ్రుల చరిత్రమును వ్రాయబూనుకొని, ఆంధ్ర చారిత్రక ప్రపంచమునకు చేయుచున్న సేవ ఇంతింతయని వర్ణింప నలవికాదు. ఇంతవరకును వారు మాడు సంపుటయను ప్రకటించి యున్నారు. ఇంకను రెండు సంపుటముల ప్రకటింపవలసి యున్నది.

1918 సం॥ న వీరభద్రరావు పంతులుగారు తెన్నులకు వచ్చినపుడు, వారి నీవిషయమును గురించి ప్రస్తావించగా, అప్పటికి రెండుమాడు నెలలలోపుగ నాలుగవభాగమును తరువాత కొద్దికాలములోపుగ రెక్కిన సంపుటమును ప్రకటించుచు సంకల్పించు కొంటిమనియు గ్రంథరచనకు గావలసిన సామగ్రి మంతయు సంసిద్ధముగానే యున్నదనియు చెప్పియున్నారు.

పరితులుగారి యాసంపుటములు ఎప్పుడు ప్రకటింపబడునా, ఎప్పుడు చదువు అవకాశము గలుగునా యను ఆతురతతో వావిళ్ల రామస్వామి శాస్త్రులు కంపెనీవారికి ఎన్నియో సార్లు ఈ త్రరములు వ్రాసియుంటిని. మూడవ సంపుటమును ప్రచురించిన ఇతివృత్త తరంగిణి గ్రంథమాల (అరవిల్లి) వారికి విషయమున తగిన వివరములు తెలుపకొక యంటిని. గ్రంథకర్త గారికి (కోతూరు విలాసమునకు) నైతము వ్రాసికొని యుంటిని. కాని వారికివరకు తృప్తికరమగు జవాబురానందులకు విచారించు చున్నాను. సంతి సందర్భములను బట్టిచూడ శ్రీపంతులుగారు, ప్రస్తుతము తమ యద్యమమును విరమించు కొనవలసి వచ్చెనేమోయని భావించవలసియున్నది.

ఆంధ్రుల చారిత్రక విషయమున ఎంతయో పరిశ్రమచేసి తగిన సామగ్రి చేకూర్చుచున్న శ్రీపంతులు తమ కార్యక్రమమును కొనసాగించుటకు ఆంధ్రులందరు వారిని కోరవలయును. వారంతయుమీందు ప్రకటించిన ఆంధ్రులచరిత్ర మూడు సంపుటములు ఆంధ్రదేశ చరిత్ర విషయమున ఎన్నియో కొత్త విషయములను ప్రకటించ గలిగినవి. పంతులుగారి రెక్కిన సంపుటములు నైతము ఎన్నియో కొత్త కొత్త విషయములను ప్రకటించగలవు కావున పంతులుగారు ప్రాయమున ఎంతమాత్రము యశాధము లేనది ప్రకటించ ఆంధ్రపత్రికా పాఠకులను కోరుచున్నాను.

శ్రీపంతులుగారు తమ జీవితమునంతయు ఆంధ్ర చారిత్రక పరిశోధనమున ధారపోయు చున్నారు. అట్టివారితో ప్రచురింపబడు గ్రంథములు ఉత్తమోత్తమాలని చెప్పటంతో వింత యేమియులేదు. ఇంతవరకు వారు ప్రచురించిన మూడు సంపుటములు చారిత్రక విషయమున మనకెంత లాభదాయకమైనదియో ఇచ్చట వ్రాయటం అనవసరము. నాలుగో అయిదు సంపుటములు నైతము వానికి ఆయాకాలపు చారిత్రక విషయములనుబట్టి మించియుండునని నా అభిప్రాయము. వానికి కావలసిన సామగ్రినంతయు తయారుగా నుంచుకొన్న శ్రీపంతులుగారు తమ గ్రంథముల నింకను ప్రకటింపబడుటకు కావలయును ఆంధ్రలోనున్నవారు తెలుపుకొనుట వారి విద్యుక్త భక్తియే యున్నది. ఆర్థిక పరిస్థితులను బట్టి ప్రచురించుటకు వీలుకాక పోయినదని, వాటి రెండువిన, అందువిషయమున గల శాశ్వత వారికిగాదని చెప్ప నొక్కరేవుగదా! ఆదోషము మనవైననే గలదు.

కావున శ్రీపంతులుగారుగారి, వారి మిత్రులుగారి ఈ విషయమున కేకపై ప్రతిస్పందించి, శాశ్వత నెరవేర్చుకొనుచున్నాను.
ఒంగోలు, } వి. ఎన్. శర్మ
12-5-22. } వి. ఏ. వి. టి.

పునుకొట సుస్థానములో కొన్నాళ్లక్రిందట ప్రధాన న్యాయాధిపతి శిఖరకుచేయగా దర్బారువారు సి. హెచ్. స్వామినాథ శాస్త్రి. బి. ఎ. బి. ఆల్ గారి స్వయము కదులేసిరి. స్వామినాథ శాస్త్రిగారు ఫీఫ్ కోర్టుకు అసీలుజేసిరి. దగ్గరతిర్మానమును మాన్చుటకు తమకధికారములేదని ఫీఫ్ కోర్టుజడ్జిలు చెప్పిరి.

కొచ్చిక్ సుస్థానముజిరి తియ్యాల 19 వశ్రీవారము ధర్మపరిపాలన యోగం సాంవత్సరిక సభ కస్తాపనిక్కాగు వి. యం. యస్. గారి అధ్యక్షత క్రింద సమావేశమయ్యెను. అధ్యక్షులు ఆంగ్ల రాజ్య పరిపాలనా తాథములను గురించి విశేషము ప్రకటించి భారత జాతీయవాదులు స్వరాజ్యసంపాదనకు చేయుచున్న ప్రయత్నములను నిఁదించెను. తియ్యాలకు యాజనాలకు ఆంగ్ల రాజ్యము తొలగుటవలన కష్టము లెక్కువగునని అతడు చెప్పెను.

నోటీసు.

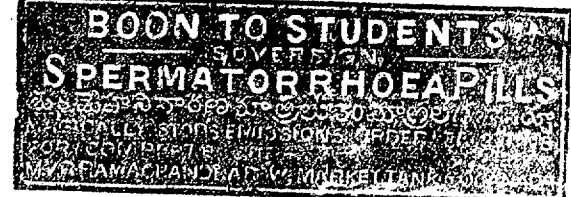
తిరుమల తిరుపతి వగైరా దేవస్థానములలో 1922 సంవత్సరం ఫిబ్రవరి, మార్చి, ఏప్రిల్ నెలల్లో రాబడిన బంగారు వగైరా వస్తువులు యిదిగవ కనువచ్చిన వాటిని 1922 మే నెల తేది 22 ది సోమవారం సగలు 12 ఘంటల మొదలుకొని తిరుపతి దేవస్థానం ఖజానా ఆఫీసువద్ద ఆదినమున్ను తరువాత యేలం పూర్తి అయ్యేవరకు ప్రతిదినము అదే వేళకు ప్రారంభించి యేలం వేయబడును యేలములో సవాలు చేయిగోరువారు దేవస్థానం కచ్చేరిలో యేలమునకు ముందుగా నఫరు 1-కి రూ 100 నూరురూపాయలు దరావత్తుకట్టి ఏలముతో సవాలు చేయుటకు అర్హతను పొందవలసినది. యేలం ఖాయపర్చిన విషయమునుగురించి శ్రీవిచారణకర్తల వారు మంజూర్ పుత్తర్వు సాదరైన తేది లాగా యతు 30 దినములలోపల ఏలపు మొత్తం చెల్లించి లాట్లను పుచ్చుకొనవలయును. అట్లు వాయిదా కాలములో పైకం చెల్లించి లాట్లు తీసుకొని పోని యెడల వాయిదా మీరివ తేది లాగాయతు మరల ఒక నెలవరకు లాట్లు అనామత్తులో వుంచబడును. అట్టిరోజులకు దినం 1-కి లాటు 1 కి రు 2-0-0 రెండు రూపాయలు నంతున జరిమానా చెల్లించి లాట్లు తీసుకొనవలయును.

యిందుకున్న తప్పినయెడల సదరులాట్లు మరు యేలం వేయించి అందుచే దేవస్థానమునకు కలిగే నష్టమును పార్టీ వద్దనుండి క్రమప్రకారం నసూలు చేయబడును.

మాలా వివరం.	సుమారు మొత్తం తులారు.
1 బంగారు దపా 1-కి తులారు 30 వంతు	2220-0-0
2 బంగారు నాణ్యములు	19
3 మెడి దపా 1-కి తు 1000 వంతు	11430-0-0
4 హరికిళ్ళా రూపాయలు	9360-0-0
5 తేగడరూపాయలు	2770-0-0
6 తామ్రం ఒకలాటుగా కేర్లు	820
7 తేగడనెసాలు ఒకలాటు	420
8 రాగి వగైరా పాత్రలు	70
తిరుపతి తిరుపతి వగైరా దేవస్థానం ఆఫీసు తిరుపతి 11-5-22	సి. దొరసామయ్య, డివాన్ కేన్సల్.

ప్రతాప కస్తూరిమాత్రలు

ఇవి మిక్కిలి ఘాటుగలిగి సువాసనగా నుండును. తాంబూలములో గాని విడిగాగాని 1-2 మాత్రలు పుచ్చుకొనిన ఆనందముగా నుండుటయే గాక, అజీర్ణము, వాయువు, జలుబు, జ్వరము, సన్నిపాతము, దగ్గు, ఉబ్బునము, కలరా, ప్లేగు, విషజ్వరములు, నీటిదోషములు, పండవోపులు, మొదలగు అనేకవిధములగు వ్యాధుల కిది ప్రజ్ఞాయాధమువలె పనిచేయును. వేలాలది సీసాలు విక్రయ మగుచున్నది. (8851)-3
200 మాత్రలసీసా 1-కి రు 4-4; దబ్బా సీసాలు రు. 2-8-0
వి. పి. చార్జి ఎన్నిటికైనా రు 0-6-0.
పి.సి.వి. అండు కో, ఆయుర్వేదసమాజం, పెరిదేపి. నెల్లూరుజిల్లా

ప్రకటన

చందాదారులు మా ఆఫీసుకు ఉత్తరములు గాని మనిఅర్థములు గాని పంపునపుడు తమ చందా నెంబరును ఉదాహరించు చుండినయెడల ప్రత్యుత్తరము నిచ్చుటకు సులభముగా నుండును కనుక నికనుండి అట్లు తప్పక గావింపవలెనని కోరుచున్నాము. ఆం॥ ప॥ వ్యవస్థాపకుడు.

నిరుపమాన గాంధీమహత్ముడు

నిర్బంధాంతరముతో పాఠ్యము

రెవరెండు హోమ్ము

నేటికోసం, భారతదేశపు గాంధీమహత్ముని గూర్చి, ఆయన మార్కు దేశములో జేర్చేయు మహత్కార్యమును గూర్చియు సుపర్యసించుటకు ప్రారంభించుచు, నేను మున్నొకసారి అసతికాలముకిందటనే, ఈపురపురి విశుత్ ప్రదర్శించిన దివసము జ్ఞప్తికివచ్చుచున్నది. అప్పటికిని యిప్పటికిని నాకు గాంధీమహత్ముడు యిప్పుడు ప్రపంచములో జీవించి యున్న లోకోత్తర పురుషుడని ఒక గ్రహణీయమగు సంగతి. ఈ కోలకి మా సములలో పరిసితులు మారింది. ఆ సమయమున గాంధీమహత్ముడు భారతదేశమున కాలం నెవ్వరు నంతగ నెరుంగరు నేనును విధివ కాత్ ఆనామమును విడిచి. ఈయన గొప్ప ఆధ్యాత్మిక గుణ సంపదకుల మేధావియని వెంటనే స్పష్టించినను అప్పుడు నా కాయుకముయొక్క యెక్కువకంటెలసియొండలేదు. కిదవ కను గొంతున్న ను తెలియలేదు. నేడు గాంధీమహత్ముడు ప్రతివార్తా పత్రికయొక్క మొదటిపుటపై గాన్పించుచున్నది. ఇంగ్లాండు దేశములోను భారతదేశములలోను మానవత్రికలలో, విమర్శన పత్రికలలో ఆయనపై నెన్నియోచ్యుతములు ప్రచురింపబడుచున్నవి. 'న్యూయార్క్ టైమ్స్' అను విశుత్తర పత్రిక తన ప్రధానవిలేఖకుని భారతవిషయముల గమని రమ్యు యిండి యాభిప్రాయమును. ఆయన తిగివచ్చి గాంధీనిగూర్చియు, ఆయన ఆహింసామార్గమును గూర్చియు, అసహాయోద్యమమును గూర్చియు వ్రాసెను. ఇదివరలో వైకిరాకుండనండి యిప్పుడు యీ పురుషుడు కొలదిమానములలో ప్రపంచవిస్తారితమును, కార్మికమున గుర్తింప గలిగింపి నాడు. ప్రపంచముయొక్క దృష్టియంతయును ఆయనపై కేంద్రీకృతమై యున్నది. ఈమహాత్ముని పుట్టినదిన 1918-19 సంవత్సరము లలో వుద్భవించినది. 1920-21 సం॥ములలో నికొలెలెనుగా ర లభింపించియెడిది. ఇప్పుడు పదవి యెట్టి ఉన్నతాధికార పదవిని బొందనట్టియు, అధికార ప్రతిష్టలకై వెతికుకొనెట్టియు యీలోజన ఇంగ్లీషు జెంబులలో కప్పముల బొందుచున్నట్టియు నొక ప్రాయశాచిత్య అధిష్టింప బడియున్నది.

జాతీయభివృద్ధి

ఇట్టి యేకైపురపురి విశుత్తర పత్రిక మార్కు గలటకు కారణము లుండెను. ఈ కారణములు స్పష్టముగ నివృత్తే గాన్పించుచున్నవి. ఇంతరూపమునను యీ దేశములో పొందుచున్న కలరమునకు నిదర్శనములుగా వాల్చివయములవెత్తెదను. మొట్టమొదట భారతదేశములో జాతీయవాదిపత్తియు అమృతముగ నభివృద్ధి గాంచెను. కొలదివర్సములకింద, యే కొద్దియందిశివాదుల స్వరాజ్యమును స్వాతంత్ర్యమును కావలెనని కోరిరి. నాడును చాలమంది సామ్రాజ్యతర్కస్వపరిపాలనమో, అధినిదేశ రాజ్యసీరియో మాత్రము గోరి యుండిరి. ప్రజాసామాన్యము యీ విషయముల పూర్తిక తెలియక గాని, నిర్లక్ష్యభావముతో గాని యుండియుండలేదు. ఇప్పుడో బ్రిటిషు పరిపాలనమునండి విశాదన లుగవతనను యుద్ధమును హిందూదేశములో నికొనండి ఆ కొనకు కార్పిచ్చుకలె వ్యాపించినది. స్వదేశస్థ సాధనమును, వేల కొలది ఉద్యోగులు వారి సేవకులును, కొందఱు ధనవంతులగు విద్యావంతులు ప్రతిమార్కును అడ్డుపడువాగును, యిండి యలో బ్రిటిషు ప్రభుత్వమును సమర్థించుటకును. అయితే పితంధమున కేరి 10 లక్షల మంది కంటె నెక్కువ గారు. మిగిలిన అందఱును, నెక్కువైన, రిపిందేశాధి టాగురు వద్దకుండి అస్పృశ్యులములవకును అందరియందును బ్రిటిషు పాలనమునండి విశుదల. తంత్రము గావలె ననుకోక ప్రజ్వరిల్లుచున్నది. భారతదేశముయొక్క జనసంఖ్య 30 కోట్లమైగా ప్రపంచములో నైదవవంతు జనసంఖ్య నిర్దియన్నది. భాషక సంఖ్య కొనుడు. ఈ జాతీయోద్యమము అంతరాల వాక్కించుచున్నదో గ్రహించుట కష్టముగాదు. ఇప్పుడు యిండియలో జరుగుచున్న యుద్ధమును, అందు జేస జనసంఖ్యబట్టియో చూచినయెడల ప్రపంచజీవితములో ముఖ్యవిషయ మనవలయును.

విప్లవ నాయకుడు

భారతీయులు యింగ్లీషు ప్రభుత్వముపై నెరుగు తిరుగుటకు గాంధీని నాయకుడుగ గుర్తించుటయే ఆయన ప్రభోన్నతికి మరయొక కారణము. కొలది వర్సముల క్రిందటి వరకును గాంధీ యింగ్లాండునకును, భారత దేశములో బ్రిటిషుపాలనమునకును మిత్రభావముతో నుండెను. బ్రిటిషు ప్రభుత్వము వారినుండి ఆయన యే నెన్నియో సాధులు బహుమానముల నందెను. మహాసంగమమునకును ఆయన మిత్రమండలిపత్తి నవలంబించెను. సాత్వికావలంబులకు సాధ్యమైయు యింగ్లీషు సైన్యము యొక్క బలమునున్న అధికారమునున్న ప్రోత్సాహపరచెను. యుద్ధానంతరము స్వపరిపాలనాంతరము గావతనని ప్రజాభిప్రాయమును వెల్లెను అమృతము విషాదములు నిర్ది, డయరు సేనాని మతభేదములను అమాయకుల గుభారతీయులపై ద్రిప్పి, మూడు వాల్చివంతుల మంది స్త్రీ పురుషులలోను చంపివేడడ గాంధీమహత్ముడు. అప్పటినుండియు ఆయన యింగ్లాండునకు కత్తువై స్వతంత్ర్యమునకు కాదువువుచుండెను. క్రిందటి దినంబులలో సంవత్సరముకింద జేర్చెను మహాసభ ఆయన దౌర్జన్యవిరోధ అసహాయోద్యమ కార్యక్రమము నంగీకరించెను. మూడుమాసముల క్రింద దినంబులలో నధిక సంఖ్యాకులు అకార్యక్రమమును పునః అంగీకరించి, గాంధీ మహత్ముని స్వాతంత్ర్యోద్యమ నాయకుని గజేర్పొందిరి. ఇప్పుడు దేశముయొక్క భావిభాగ్య మంతయు ఆయనచేతులలో నున్నది. గాంధీమహత్ముడే నేని భారతదేశమంతయు మూటాడుచున్నది. గాంధీ యే పనిచేసెను, అది భారత దేశము జేసెనే. గాంధీని నిర్బంధించినపుడు భారతదేశము అవమాన పడుపడి దూషితము చేయఁబడింది. ఈ భారతాగ్రేసరుడు, ప్రజాత్మకమగు నవతార మని అందరికన్నను వాక్కున నమృతము గలడు.

నిర్బంధవిధానము

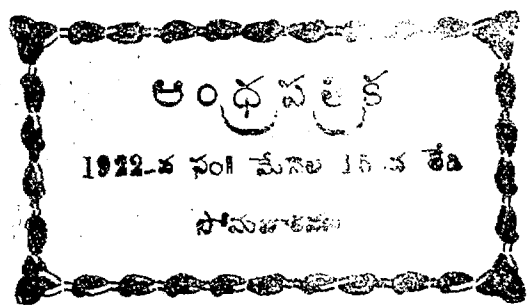
గాంధీ యొక్క ప్రతిభా తీకయమునకు యింగ్లీషు ప్రభుత్వము వారి పుడవలంబించిన నిర్బంధవిధానము మూడవకారణము. ఇట్టిసంఖ్యసీరియో యే ప్రభుత్వమైనను నిర్బంధవిధానమును గడంగనేని, ఆయన ప్రభుత్వములకు ప్రజామానసమును చాత్రమును వెలియజనియు, అవధింపవలసిన సేమియు నేర్చుకొననియు డాహింపవలయును. ఏలనగా నిర్బంధవిధాన మెప్పుడును పలుకుగాలేదు నిర్బంధ విధానము యెందులకు ప్రారంభింపబడెనో అది సఫలమయ్యెనని పురాతన ఆధునిక చారిత్రియులలో నొక్కనిదర్శనమైనను యొక్కరైన చూపగలుగ జాలరని నేను శపథము బూతుచున్నాను. ఈవిధానము యింగ్లీషువారి చేతులలో మాత్రము విజయము జడచులేదు. 1775 లో ఆమెరికాలో నవజయంబున. గతకాలము 20, 40 సంవత్సర ప్రాంతములలో దేశీయవ్యవహారములలో నవజయమందెను. బోయయొద్దానంతరము డక్షిణాఫ్రికాలో అవజయమందెను. రేపు యిండియలో గూడనవజయ మయెను. నిర్బంధ విధానము జయమందినచో క్రతువుయొక్క ఉద్యమము ప్రకటితము జేయుటలో జయమందెను. మేక్స్ వీయరుమహా విమోచనము ప్రకటించేమేముబుజుల్పడిమి అని వ్రాసియుండెను. అంతులకు నేను 'మేము మాభయభ్రాంతులగు క్రతువులచేగాద బయల్పడితిమి' అని చెప్పెదను. భారతీయులు తమంతట తామ చేతుల విన దానివలన వారియుద్ధము మంగ వ్యాపించి సానుభూతి బడయినదే. ఇంతకన్న బ్రిటిషు అధికారుల పాలనావిధాన మెక్కువ పనిజేసెను. అజీనాదరులను బంధించినకానే ఆచార మహాసత్తీయప్రపంచ మంత న్ని. వ్యాపించి ప్రతిమహత్ముడియుని భారత స్వాతంత్ర్యముకు సన్నద్ధుని జేసెను. లజపతి రాయిని కట్టుకొని నిర్బంధించి దాని జేరికొలిపి ఆమెరికానును యింగ్లీషువారును వెంటనే పున్నెల్లరి. వారికాసుని దానికొనుడని టా, అమృతమును వెలియెను. అట్టి ఆయనను నిర్బంధింపవలసిన సీతి యేమి కచ్చికో నాడు ప్రహింపాలక పోయి. అట్లే యిప్పుడు గాంధీమహత్ములలో నాడ జరిగినది. చట్టును ప్రపంచములోని లక్షలకొలదివరకు ఆయనను నేడొంగుదురు. ఆయనను ప్రేమించి విశ్వసించి రేపటికిని అట్లే యుండెను. సామ్రాజ్యాధికారుల దౌర్జన్యము ఒకమహత్ముడు దేశమునకు సేవజేసినందులకు నిర్బంధము. నాడు కనుగొనిరి.

యువరాజు గమనము

భారతదేశమునకు యువరాజుగమనము యీపరిస్థితులకు ఒక కారణము. ఇంత తెలివితక్కువ పని మరయొక యింద జోడు. భావీయులకు బ్రిటిషు ప్రభుత్వము నెడల రాజభక్తిని ప్రదర్శించుటకై యీ ప్రయాణము యేర్పాటు చేయుడెడల భారతీయులు నిజముగ రాజభక్తియును తెయి చో యిట్టి యువరాజుగమనమున కివరసమేలేదు. పరిస్థితులు మితిమీరుటచేతనే అనుకొనిన ఫలితమునకు వ్యతిరేకము జరిగింది. యువరాజు ప్రయాణ మగునని ప్రకటించినతోడనే గాంధీ బహిష్కారోద్యమమును ప్రారంభి పజేసెను. ఇటుల జేయుట అమానుక యువకునిపై నెట్టిద్యమముచే గాదు ఆయన వచ్చినపుడు బ్రిటిషు ప్రభుత్వముపై భారతీయుల కెట్టిభావము గలదో ప్రదర్శింపవలయునని తలంచెను. యువరాజు వాగానే బహిష్కారము ప్రారంభమాయెను. ఆయన వెడలినచోట్ల నెల్ల, దేశీయులు నెడముఖమతో న వెనుకకువరలియు సత్కరించిరి. యువరాజు తుదకు అలహాబాదుకు వచ్చినపుడు సత్కారమేలేదు. డబ్బలముం దియు కట్ల కాడుకలెనందెను. వీధులు నిర్వాసమయ్యును నందెను. తలుపులు వేసియుండెను. కిటికీలకట్టలు వేసియుండెను. ప్రజలందఱును డబ్బలమీసానమున స్వరాజ్యోత్సాహమును బాపుటకు గుమిగూడిరి. ఇప్పుడు యువరాజుపట్టణము ముగియవచ్చుచున్నది. అంతయును భారతీయ గాంధీ ప్రదర్శనముగ జరిగెను. అన్నిటికంటెను ముఖ్యముగ నానివలన ప్రపంచమునకు గాంధీ యన సేమియో ఆయన స్వాతంత్ర్యోద్యమ మన సేమియో తెలిసెను.

ఆత్మపాశుద్యము

ఇట్టి సంగతులు గొన్ని జరుగుటలన భారతదేశమునకు కమానవచ్చునని మరలెను. గాంధీ యేకో, ఆయన జేయునని యేమియో తెలిసికొని యీ ప్రాచ్య మహత్ముని తెలిసికొనుట వలనమానవత్వపాశుద్యము నందెనని నేను జెప్పగలను. అంతకన్నాధి బహిష్కారమున నేమియో తెలిసినవారలకు ఆయన నాయము చూడవలయునను స్పృశి చినపుడు అమృతమున తె నుండును. ఇంకొక విషయము జూచుకొనడల యీవిషయము లన్నియు దురదృష్టము లనవలయును. ఏలనగా అందువలన గాంధీ ప్రపంచమునకు జాతీయోద్యమనాయకుడుగ మూత్రము గాన్పించెను. ఆసంతులనలన భారతమహాత్ముడు, పరాధీనలకు స్వాతంత్ర్యప్రదాత లగు, విల్లిజంబెర్, విల్లియం వాలెసు, రాబర్టు యెమ్మెట్, కోషియస్కోగ్, జార్జి వాషింగ్టను గారి జాతీ ప్రముఖులతో జేర్చెను. ఆయన యిట్టివా డుట కట్టిసంజే మానును తదు. గాంధీ యిప్పుడు జాతీయ జీవితమునకు చాయకుడుగ నుండిస్వాతంత్ర్య సేవలో వెనుకటివాతీయ నాయకులు జేరి గంతటి సేవను నమానధీరతతో జేసినవలయును. ప్రత్యేకముగ నీ దృష్టితో గాంధీ పరికింపుట కుదరవు. జాతీయ స్వాతంత్ర్యోద్యమనాయకుడే గాక ఆయన తదతీతుడు. ఆయన కార్యము ఒక జవాబికి రాజకీయ స్వాతంత్ర్యము నిప్పించుటగాక అంతకు మిన్నయైనది. భారత దేశమును యింగ్లీషు పాలననుండి విముక్తి జేయుట చాలపెక్కుమై పరి గాంచును. ప్రస్తుతోద్యమమునకు ఆయనయే మూలాధారము గావచ్చును. ఇదియంతయు ఆయనచారిత్రియో నొక విషయ మనవలయును. ఆయన జీవితము యంతకన్న ఉన్నతాతీయములను జూచుచున్నది. స్వాతంత్ర్యోద్యమము కాకున్న గాంధీ యిప్పటివలెనే సహాయోద్యమమని బొందియుండెడివాడే. ఈ యుద్ధము రేపు అపజయమందెనను విజయ మందెను, గాంధీ నిజముగ జేయదలచిన పని పూర్తియగునంత వరకు ను జరిగి తీరును. ఈ పురుషుని యుద్ధధూమిపై నెత్తుకండ జూచిన, వాలెసు వాషింగ్టను, గారిబాల్డిగార్లతో జేర్చుట తప్పని వేదక జెప్పుకొరలేదు. గాంధీ సార్వభౌమికాధిపతియై స్వాతంత్ర్యము కొరకు పోరాడుటకు కత్తికట్ట దౌర్జన్యముకన్న ఉత్తమధర్మమగు భావమును కోరును. సాత్వికనిరోధు. అంతటి వలెనే గాంధీయొక సాత్వికాధిపతి. ఈదేశ మాదేశ వనక ప్రపంచముంతయును ఆయనను గుర్తించును. గాంధీ భావప్రపంచములో జీవించి సుచరించుచుండును. ఆయన రాజులలోను మంత్రులలోను గాక దైవముతోను, మానవాత్మతోను వ్యాపారము జేయును. తనవాలకు గాని యితరులకు గాని రాజకీయస్వాతంత్ర్యమునకు మిన్నయగు ఆధ్యాత్మిక జ్ఞాన మోక్షమును సయిన గోక్షు. ఆయనను మానవచారిత్రియలో మహత్ములకు కాన్పాస్యమియును తెయోట్టి, బుద్ధుడు, జోరాస్టరు, మహమ్మదు, ఆదామి సత్య సంతుడను గావీరుగాత్తో జేర్చవచ్చును. ఈభగవదంత సంభూతులు ఏషియాలో అప్పుడొకప్పుడొక రుద్దించిరి. ఒక కొకట ప్రజాసామ్యమునకు జీవితధర్మమును అధ్యపూర్వముగ బోధజేసి, అజాతిన రక్షించుట కుద్దపిల్లి. ఇప్పుడు మనకాలములో భారతీయమార్కు లింకొకట అవిచ్ఛిన్నం. నేను యీపురుషుని యేమిక్రమతో బోధెదను. వీధిదేవిత మలను పరికించినచో యెన్నెన్నియో మానవవిషయములు గాన్పించును. నిర్బంధమునకు కొనసాగనము మూర్ఖమొక్కటి కొటారి. ఇప్పుడే నిద్రుకుచ్చును సంతుల బట్టివాడే. వెనుకటి రోజు సామ్రాజ్యములతోనే యిప్పటి బ్రిటిషు సామ్రాజ్యము గూడ గుట్టపురముకు వారిజాపునని నమృతమును

హిందూదేశాన్ని నడుపు గంభీరోపన్యాసములు

మానవజాతియైన రాజప్రతినిధిగారి భవనమునందు శ్రీ శ్రీనివాసశాస్త్రిగారి కొనసగిన విందు సందర్భమున, రాజప్రతినిధిగారును, శాస్త్రిగారును గంభీరోపన్యాసముల నొసంగిరి. అందునుగూర్చిన సంపూర్ణవృత్తాంతము నేటి తరిగివార్తలలో గలదు. శాస్త్రిగారును, రీడింగు ప్రభువుగారును బ్రిటీషు కామరువెల్లునందు హిందూదేశ మార్కమించు చున్న స్థానము గూర్చి ఆమితోత్సాహము గనుబడిచిరి. హిందూదేశమునకు క్రొత్త గలిగిన మహా స్తుతపదవి ఎద్దియో కనుగొన కుతూహలు లగు వారికి, ఏ రియల్ ప్రసంగములను పూర్తిగా జదివినను, గోచరించుట లేదు. అట్టి దురదృష్టవంతులు దేశమున పలువురు ఇదివరకే గలరు. వారిని రీడింగు ప్రభువుగారును శాస్త్రిగారును గూడ, నిరసించిరి. శాస్త్రిగారింతవరకును జేసిన భేదము, రాజప్రతినిధిగారు గుర్తించిరి. అధినివేశరాజ్యములలో శాస్త్రిగారు చేయబోయేది పర్యటన పర్యవసానము గూర్చి, రీడింగు ప్రభువుగారి కయినను నిండు విశ్వాసము లేదు. మనము దలచినఫలితములు చేకూరనిచో, ఆశాభంగము చెందగూడదనియు, ఓరిమి వహించవలె ననియు, రాజప్రతినిధిగారు హెచ్చరించిరి. భారతీయులకు ఓరిమికి కొడువలేదు. కాని తేనిపోని యాశలను వారికి కలిగింప జవదు. ఫలముల బట్టియే, వ్యక్తమును నిర్ణయించవచ్చును. ఇంతవరకును దేశమునకు లాభించేది ఫల మొక్కటియు గనుపించలేదు. అందుచేతనే, శాస్త్రిగారి పర్యటనము గూర్చి ప్రజలు అప్రసాదము జూపజాలరు. దేశమున కింతటి యదృష్టము గలుగునని, కొలది సంవత్సరముల క్రిందట ఎవరును తలంపలేదని రీడింగు ప్రభువుగారు సూచించిరి. ఇంపీరియల్ సమావేశమునందును, సంధిసభయందును, నానాజాతుల సభయందును, వాసింగుటనుసమావేశమునందును, హిందూదేశ పక్షమున నొకసభ్యుడు అధినివేశరాజ్యప్రతినిధులలోపాటు గూర్చుండగలుగుటయే దేశమునకు గలిగిన మహాన్నతస్థితి యని రీడింగు ప్రభువుగారు తెలుపుచున్నారు. భారతీయులిట్లు దలంపజాలరనుట నిశ్చయము. సిడల జూచి భ్రమించెడి కాటము గడచినది. ఎండమావుల గని, నీరని మోసపోయెడి తరుణము గలించినది.

శాస్త్రిగారును రీడింగు ప్రభువుగారును ఇందులకు కోపగించి లాభములేదు. శాస్త్రిగారి సమర్థకు గాని రీడింగు ప్రభువుగారి సమర్థకు గాని భారతీయు లిందువలన కలంక మూపాదించుచున్నట్లు తలంపగూడదు. వ్యక్తుల సమర్థావమతతలతో దీనికి సంబంధములేదు. విమర్శకులను ఎత్తుపెట్టవలెదని, రీడింగు ప్రభువుగారు శాస్త్రిగారికి హిత మొసగిరి. కాని శాస్త్రిగారి హితమును పాటించక, వారికి సమాధానము జెప్పటకు దుదూరము శ్రమపడిరి. అన్నిచోట్లను ఇండియా ప్రభుత్వమునకు అత్యంతగౌరవము కలదనియు, ఇండియా ప్రభుత్వపు ఏజెంటును ఎక్కుడు

క్రొత్తతో నాలకుతురనియు, శాస్త్రిగారు తెలుపుచున్నారు. ఇండియా ప్రభుత్వపు ఏజెంటుగ శాస్త్రిగారిని ఆమెరికాలో చులకన జేసినట్లు సమాచారము దెలిసెను. ఆవిషయ మటుంజ, ఇండియా ప్రభుత్వమును కర్జన ప్రభువుగా రిటీవలనే సభ్యునిగా శాఖయని విలివియుండెను. ఇది గౌరవనూచకమో, అగౌరవనూచకమో కనుగొనుట సులభము. జాతీయ ప్రభుత్వము హిందూదేశము నొకవేళ పరిపాలించుచున్నను, హిందూదేశపక్షమున ఇంత కన్నను నెక్కుడు బాగుగను, ప్రజాభిమతమున నెక్కుడు ఆనుకూలముగను నివేదించుటకు వీలుండదని, శాస్త్రిగారు దెలిపిరి. జాతీయ ప్రభుత్వపు లక్షణమునకును, విజాతీయ ప్రభుత్వపు లక్షణమునకు గల నిజభేదమును శాస్త్రిగారింతవరకు కనిపెట్టజాలకపోవుట కోపనియము. జాతీయ ప్రభుత్వము, ప్రజలకు నిజపాలినిభ్యము వహించును. వారి యిచ్చల నది నెరవేర్చితీరవలయును. జాతీయ ప్రభుత్వము, ప్రజల కంతమువంటిది. ప్రజలు జాతీయ ప్రభుత్వముద్వారా తమ యభిమతము నెరుకపరుపగలుగుదురు. జాతీయ ప్రభుత్వము ఏసంగతి జెప్పినను దానికి ప్రజాభిప్రాయబలము వెనుక నుండును. జనోపాసకమో వేళమును పరికింపుడు.

ప్రాయుధేశ ప్రజల యభిప్రాయమునే బాల్తోగారు వ్యక్తపరుపగలుగుదురు గాని, అన్యథా తెలుపజాలరు. బాల్తోగారు తెలిపెడి సంగతులు, ప్రాయుధేశ ప్రజలనుండియే వెలువడినట్లు, భావించుచున్నారు. రుప్యా ప్రతినిధుల యభిప్రాయములు, బాల్వివిక్కుల యభిప్రాయములుగ వర్గీకరింపబడుటచేతనే, వానికి విలువగలిగినది. లాయడు జార్జిగారు ఇంగ్లీషు ప్రజాభిప్రాయ మెటులుండునో యని ఎప్పటికప్పుడు జనోపాలో కనిపెట్టుచున్నారు. అన్ని పక్షముల వారును తమ తమ యభిప్రాయములను ఇంగ్లండు నుండి లాయడు జార్జిగారికి దెలియజేయుచున్నారు. స్వతంత్ర దేశములస్థితి యిటులుండ, హిందూదేశపు స్థితిని తలకింపుడు. హిందూదేశ ప్రభుత్వము తరపున దాలాల్ గాజిని జనోపా సమావేశమునకు పంపియుండిరి. వారక్కడ ఏమిజేయుచున్నావో తెలియదు గాని, హైదరాబాద్ ప్రజాభిప్రాయమును వారు వ్యక్తపరుచుచున్నట్లు ఎవరును తలంపజాలరు. ప్రజాభిప్రాయము వారికి తెలియుట కవకాశములేదు. తెలిసినను, వారు ప్రజలకు ప్రాతినిధ్యము వహించరు. శ్రీనివాస శాస్త్రిగారు ప్రజలపక్షమున ప్రతినిధిగా వెదలినపుడును, నిరంకుశ ప్రభుత్వపక్షమున ప్రతినిధిగా వెదలినపుడును, ఒక్కమాదిరి సంగతులనే దెలిపెదరనుకొనుడు. అయినను రెంటికిని హస్తమతకాంతరము తారతమ్యముగలదు. మొదటియభిప్రాయములను చులకనగా జూచుటకు వీలుండదు. ప్రజాభిప్రాయబలము వెనుక నుండుటచే వానికిగల శక్తి వేరు. అందలి ప్రతి యక్షరమునకును విలువయుండును. రెండవ యభిప్రాయములకు వెనుక ప్రజాభిప్రాయ బలమిలేకుండుటచే, అవి గాలిలో మూటలవలెనుండెను. వానిని లక్ష్యముజేయువా రుండరు. ప్రభుత్వ ప్రతినిధికి స్వయముగ నెన్ని గౌరవములున్నను జరుగవచ్చును. కాని అవి ప్రజలకుగాని దేశమునకుగాని జరిగిన గౌరవములుగ నెవ వీలులేదు. ప్రజాప్రభుత్వ ప్రతినిధి కెట్టి గౌరవము జరిగినను, అయ్యది దేశమున కంతకును జరిగిన గౌరవముగా భావింపబడును. అగౌరవముచేతనే, శ్రీనివాస శాస్త్రిగారికిని, సింహగారికిని, స్వయముగ నెన్ని గౌరవములు లభించినను, హిందూదేశపుస్థితి మారలేదు. అధినివేశ రాజ్యములలో హిందూదేశపుస్థితి ఇప్పుడు మరింత అభ్యాన్నముగ నున్నది. కిలాఫాత్ వ్యవహారము విషయమై ఇండియా ప్రభుత్వమయినను తన

యభిప్రాయమును స్వంతముగ వెల్లడి జేయుట కధికారములేదని నిరూపింపబడినది.

శాస్త్రిగారింతజెప్పినను, జాతీయ ప్రభుత్వము వేరు. విజాతీయ ప్రభుత్వము వేరు. రెంటికిని తారతమ్య మెంతయేని గలదు. నానుమాత్రమున, హిందూదేశమునకును అధినివేశరాజ్యపు జోదా నెసరియుండవచ్చును. ఇందువలన ఎక్కుడు హక్కులు దేశమునకు లభింపకబోయినను, అంత జాతీయసభల ఖర్చులను మూత్రము హిందూదేశము సమానముగ మోయవలసివచ్చినది. శాస్త్రిగారి కయినను, ఇంపీరియల్ సమావేశ తీర్మానము పరీక్ష కాగు నను నమ్మకము లేదు కెనియాలో ఉగాండాలో జరిగెడి ఫలితములబట్టి, ఈ తీర్మానపు విలువను నిర్ణయించెద రని వారును భావించుచున్నారు. భారతీయుల జేమము గూర్చి ఇంపీరియల్ మంత్రిసభమువారు తొందరపడి తీర్మానించినచో, అధినివేశరాజ్యములలో తమకు బలము తగ్గిపోవునని శాస్త్రిగారు జెప్పుచున్నారు. తూర్పు ఆఫ్రికా భారతీయుల సమస్య విషయమై, చర్చిలో మంత్రిగా రిదివరకే విరుద్ధముగ బలికెయుండిరి. ఇది యటులుండ, శాస్త్రిగారు కాన్సెలరు బయలుదేర నున్న సమయముననే, దక్షిణాఫ్రికానుండి భారతీయులను నెట్టివైచుటకును, ఉన్నవానిని ప్రత్యేకముగ గూడములలో నుంచుటకును ప్రయత్నము జరుగుచున్నది. ఇట్టి స్థితిలో శాస్త్రిగారికి గల ఆశ, ఇతరుల కుండుట దుర్లభము. శాస్త్రిగారు విమర్శకులను ఖండించుటలో, బ్రిటీషు కామరు వెల్లుయొక్క యాత్మవృద్ధ్యమును అమితముగ పొగడిరి. రాజప్రతినిధి భవనమున ఇట్టి ప్రసంగమునకు అవసరము గనపించదు. ప్రజలు గూడిన సభలో, వారి దురభిప్రాయములను తొలగించుట కిటుల జరిగిన బలకవచ్చును. బ్రిటీషు కామరువెల్లుయొక్క అర్థమును, ఇంగ్లీషువారే గ్రహింపలేదని శాస్త్రిగారు తెలుపుచున్నారు. అట్టితరీ, భారతీయురీ సంగతిని గ్రహింపకబోవుచో నాశ్చర్యముండదు. ఇంగ్లీషు కామరువెల్లునకు తమకుగల విశ్వాసము ఏమాత్రము తగ్గలేదని, శాస్త్రిగారు తెలుపుచున్నారు. వారి యభిప్రాయములకింకొకరు కర్తలు గారు.

కాని తమ యభిప్రాయమునందు అంతరును పాల్గొనవలయునని శాస్త్రిగారు బలకునపుడు మూత్రము, వాకు సందర్భములను తిన్నగ యోచింపలేదని తలంపవచ్చును. ఎలవన దారినబోవువారికి సంగతిజెప్పిన, వారి ప్రశ్నల నడిగెదడు, బ్రిటీషు కామరువెల్లునందు తెలుపు సలుపుభేద మంతరించెనా? ఆస్ట్రేలియా, కనడా, దక్షిణాఫ్రికా, తూర్పు ఆఫ్రికా మొదలగు భాగములను శ్వేతభూములుగా జేయు ప్రయత్నము, సామ్రాజ్యాదర్శముల కనుకూలముగ నున్నదా? నల్లవారలను పీడించుటయు, వారి నడగద్రొక్కుటయు, స్వాతంత్ర్యభావప్రదర్శనములా? ఇందునుగురించి, ప్రాజ్ఞులు తలవాల్చువలయునా లేక గర్వపడవలయునా? ముప్పదిమూడుకొట్లమంది ప్రజలు గల హిందూదేశము అస్వాధీనస్థితియందుండుట గర్వపడదగిన యంతమా? ఈ కళంకములు దొలగినగాని, బ్రిటీషు కామరువెల్లును గూర్చి గర్వపడుట కవకాశములేదు. ప్రస్తుతసమయమున ప్రభుత్వమునందు ప్రజలకు గలిగినంత యవిశ్వాసమును, ఆశాభంగమును ఇదివరకెన్నడును గలిగియుండలేదని, శాస్త్రిగారే తెలుపుచున్నారు. ఇందుకు కారణమేమి? ప్రజల ఉన్నాదమా? నిరాకరణావలంబుల ప్రేరేపణయా? లేక వేరుకారణములు గలవా? వేరుకారణములు గలవని, ఎల్ల రంగీకరించెడి విషయమే. ఈ కారణములను తొలగింపనంతవరకు, ప్రజలు సంతృప్తి

జెందజాలరు. పైపై మెరుగుల నెన్ని గనుబడినను, లాభము గలుగదు. ప్రజలకు స్వాతంత్ర్యము సిద్ధించిన పిమ్మట, హిందూదేశప్రతినిధి దెలిపెడి సంగతులకు విలువయుండును. రాయబారముల కప్పుడు అవకాశముండును. ఈలోపుగ నెన్ని రాయబారములు వెడలినను, ఫల మొక్కటియే. శాస్త్రీగారి యుత్సాహములో ప్రజలు పాల్గొనజాలనందులకు వారి కెంత విసుగుగ నున్నను, సందర్భములు మారనంతవరకు వారి యభిప్రాయము మారజాలదు.

శంకరన్ నాయరుగారు

హిందూదేశ సమస్య విషయమై ప్రముఖులనే కులు తమయభిప్రాయములను తెలుపుట సమస్య ప్రాముఖ్యమునకు నిదర్శనము. బొంబాయిలో రాండుటెబిలు సమావేశమునండి లేచిపోయిన దాడిగ, సర్ శంకర్ నాయరుగారిని ఆంగ్లోహైందవ పత్రికలు పొగడుట కారంభించెను. గాంధీ మహాత్ముని యుద్ధమమును నిరసించుచు, గ్రంథమును వ్రాసిన దాడిగ సర్ శంకర్ నాయరుగారిపై ఈపత్రికలకు మక్కువగలిగెను. ఇంగ్లీషు పత్రికలకు ఈయన వ్రాతలు శరణ్యము అయ్యెను. శంకర్ నాయరుగారు మొక్కటిదిన మిచ్చిన యుపన్యాసమునందు, వివిధవిషయముల గూర్చి ముచ్చటించిరి. ప్రపంచ పరిస్థితులన్నియు, హిందూదేశమునుగూడ ప్రేరేపించుచున్నటులు, నాయరుగారు సూచించిరి. ప్రపంచ వ్యవహారములను లేట పరుచుచు, యూరపునకును అమెరికాకును మధ్య విరోధమును, ఆనుమానమును ప్రజలియున్నదని వీరి యుద్దేశము. యూరపు ఖండమునందు ప్రజలకును ప్రభుత్వములకును మధ్య మనస్ఫర్థులుగలవు. బ్రిటీషు సామ్రాజ్యమునందు, ఇర్రెండు వ్యవహారము వ్యాకుల పూరితముగ నున్నది. ఈజిప్టునందు దుస్థితి ప్రజలియున్నది. దక్షిణాఫ్రికా యందు, దుర్గుటమగుసిరి జనించినది. ఇందులకు శంకర్ నాయరుగారి రహస్యమును చెలుపుచున్నారు. సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము నాశించెడి దక్షిణాఫ్రికా తెల్లవారు బ్రిటీషు సామ్రాజ్యమునకు భారతీయులు గూఢచారులని భావించుచున్నారు. అందుచేత వీరి నేలాగుననయినను, దేశమునండి తరిమివేయ జూచుచున్నారు. నాయరుగారు దెలిపిన సంగతులు శ్రీనివాస శాస్త్రీగారికి దెలిసినటులు దోచదు. దక్షిణాఫ్రికా యందు, తెలుపు నలుపు భేద మొక్కటియే ప్రబలియుండలేదు. భారతీయులు కూలీలను సేవభావము మాత్రమే వ్యాపించియుండలేదు. భారతీయులు బ్రిటీషు గూఢ చారులను నిండ్గూడ, వారిపై మోపబడుచున్నది. దక్షిణాఫ్రికా తెల్లవారలభావములు వీరి కేద్యారా తెలిసినను, అందు కేడియో ఆధార ముండియుండవలెను. అన్వతంత్రులగు ప్రజల నెన్ని పేర్ల బెట్టి బిలచినను, ఇబ్బందిలేదుగదా. భారతీయులను గూఢచారులని భావించెడి యీ సమయమున, శాస్త్రీగారి యుద్దేశమును అధినివేశ రాజ్యములనా రన్యభా భావించుట సహజము. ఇక కెనియాలో, తమ నాగరకముతో హిందూ మహామృదీయ నాగరకము కలియగూడదని, ఇంగ్లీషువారు తలచుట, శంకరన్ నాయరుగారికి కడు న్యాయముగ గనుపించు చున్నది. చర్చిల్ మంత్రి తరువాత, తూర్పు ఆఫ్రికా ఇంగ్లీషువారి ప్రవర్తనమును సమర్థించుటకు మరియొక ప్రముఖుడు గనుపించుట, వారి కెంతయు ఆహ్లాదము గలిగింపక మానదు. కెనియా సమస్య అనుకూలముగ పరిష్కారము గానిచో, తమపర్యట

నము వృధ యగునని శాస్త్రీగారు భయపడుచున్నారు. చర్చిల్ మంత్రి, శంకరన్ నాయరుగార్ల వంటి రాజకీయవేత్తలు తూర్పు ఆఫ్రికా వారి దృక్పథమునకు సానుభూతి జూపుచుండ, కెనియా భారతీయుల వ్యవహారము అనుకూలముగ పరిణమించునా? నాయరుగారి వాక్యముల నాధారముగ కైకొని ఇంగ్లీషుపత్రికలు నిరాకరణోద్ద్యమమును తూలనాడుచున్నటులు, తూర్పు ఆఫ్రికా తెల్లవారు నాయరుగారి యభిప్రాయములను చేయూతగ కైకొని గగ్గోలు బెట్టరా? తూర్పు ఆఫ్రికాలో వివిధనాగరికములు జేగూడదని భావించుచో, హిందూదేశమునందు వేరునీటిని బోధింపనేల? ఇక సామ్రాజ్యములో తెలుపు, నలుపు నాగరికము తెలుల మిళితమై, సామ్రాజ్యసౌప్యమునకు లోడ్డుదును? ఫిజీదీవులలో, లేబరునియమములకు మనము అసమ్మతి చెలుకగూడదనియు, ఆ దేశములో ప్రభుత్వాధికారములను సంపాదించ బ్రయత్నింపగూడదనియు, ఆక్కడివారు చెలుపుచున్నారు. నాయరుగారి కీయాజ్ఞ పణ సరియైన దనియే లోచుచున్నది. మొత్తముమీద, అధినివేశ రాజ్యముల వారు భారతీయులకు గలిగించెడి కష్టములను సమర్థించెడివారు హిందూదేశమునందు నేడు బయలుదేరినందులకు, వారు సంతసింపవచ్చును. ఇదివరకేమియోశయున్నను, కాలసిల వారికిమీద భారతీయుల కోర్కెలను మన్నించెదరిన తలంపవీలులేదు. తుర్కీ సంధివిషయమై ఇండియా ప్రభుత్వప్రకటనమునకు మాంటాగుగారు రనుజ్జ మెసగుట మంత్రుల బాధ్యతకు భంగకర మనభాదము సయితము, నాయరుగారికి భావ్యమని భోచినది. కెనియాపక్షమున చర్చిల్ మంత్రి తమ యభిప్రాయమును స్వంతముగ ప్రచురింపవచ్చునట. ఏమనిన, చర్చిల్ గారు అధినివేశ రాజ్యప్రజల యభిప్రాయమును చెలుపుటకు మాత్రమే అర్హులు. మంత్రులవర్గము అవిషయమై జోక్యము కలుగజేసికొనలేదు. ఇండియాసిరి మాత్రమటలుగాదట. ఆటులగుచో, ఇండియాకు అధినివేశ రాజ్యములతోపాటు గలిగిన హోదా ఎద్దియో తెలియకున్నది. కనడా, ఆస్ట్రేలియా మొదలగు అధినివేశ రాజ్యముల కట్టి స్వతంత్రాధికారమున్నను, కెనియావంటి క్రొను కాలనీలకుగూడ అట్టి యధికారము గలదా? కలదని నాయరుగారు నిరూపించి, హిందూదేశమును క్రొను కాలనీలకన్న తక్కువ స్థితికి దెచ్చుచున్నారు. ఇందునుబట్టి, హిందూదేశము పై బోవుటకు మారుగ ఇంకను అడుగునకు బడనని తెలిసికొనవచ్చును. హిందూదేశమున ప్రభుత్వకార్యదర్శి ఇండియా ప్రభుత్వముతోను, ఇండియా ప్రభుత్వము రాష్ట్రములతోను జోక్యము కలుగజేసికొనగూడదని, నాయరుగారు సూచించుచున్నారు. కాని, రాష్ట్రములును, ఇండియా ప్రభుత్వమును ప్రజలకు సంపూర్ణముగ బాధ్యత వహింపనిది, ఇట్టి చిల్లరమార్పులవలన లాభమున కన్న నష్ట మధికముగ గలదు. నిరంకుశవిధానమునందు, రాష్ట్రీయస్వాతంత్ర్యము నిరర్థకము. నిర్బంధవిధానముగూర్చి నాయరుగారు దెలిపిన యభిప్రాయములు, వారు ఇటీవల దెలిపెడి యభిప్రాయముల కనుగుణ్యముగ నున్నవి. కొర్టులు తమకు న్యాయముజేయుటలేదని, నిరాకరణవాదులు ఎవరితోను మొరలిడుటలేదు. మారుమాటాడక వారు బాధల నన్నిటి ననుభవించుచున్నారు. నాయరుగారి యభిప్రాయములు, మిలేవామల సామాన్యాభిప్రాయములకేగాక అధికార వర్గమువారి యభిప్రాయములకు సయితము వెనుక బడియున్నవి.

పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగారు
వీరిని, లక్ష్యణపురుపు జయిలునుండి గత శుక్రవారమునాడు నానిటాలు జయిలుకు బంపిరి. వారికి దేహము స్వస్థతలేక బోవుటచే లక్ష్యణపురుపు జయిలునందు వారికి ఇరువురు డాక్టర్లు చికిత్స జేయుచున్నారు. నానిటాలోకు వెడలుటకు, నెహ్రూగారికి బాత్రుగ నిష్ప్రములేదు. కాని, నెహ్రూగారి ఎడమత్రము, అధికారులు అదరణ జూపుదురా? నెహ్రూవంటి త్యాగశీలురు దేశమోక్షము కొరకు బాధపడుట, వింతగాదు. ఇట్టి మహామహుల త్యాగము నుండియే, దేశ స్వాతంత్ర్యముద్భవిల్లును.

అహమదాబాదు నాయకులు
అహమదాబాదు నాయకులు గ్రామములనెండు తిరిగి కాంగ్రెసు కఘ్నలను చేర్చుచున్నారు. రిటెనిడిగి భజును జేర్చుచున్నారు గ్రామములలో కాంగ్రెసుసంఘముల నేర్పరచుచున్నారు.

మాలానామాజరతు మోహనిగారు
మాలానాగారిని 13 వ కేవీవరకు గూడ సమర్థి తరచాలలోనే యుండు. ఇతి కైరీల నెవని చూడ నిచ్చుటలేదు. మాలానాగారికి ప్రాతిపదిగనుట నీయలేదు. ఆయన గ్రంథములకు చదువును కాలము గడపుచున్నారు.

లావోరు చెరసాల - సిక్కులనిరశనదీక్ష
లావోరు చెరసాలలో భోజనసదుపాయము సరిగా లేదనియు ఇబ్బందులు పొచ్చుగా మన్నననియు చాలమంది సిక్కులు భోజనము మానివేసిరి. వారిలో 5 గురు ఉపాధ్యక్షులు వలసచాలబహుధిటిలోనున్నారుని ద్రిబ్యూను ప్రతికవ్రాసినది.

సరిహద్దు విచారణసంఘము
వెనుకట, మే 13:—వెనుకట జరిగిన సంఘసభ్యు లింక ఫలి సరిహద్దు విచారణసంఘము నెడుట సాత్వమిచ్చిరి. సరిహద్దు పండ్లలములను పంబాబుతో తర్కనెని వారశిప్రాంతదేశి. చిన్నరాష్ట్రములో ఈ మాతన సంస్కరణముల ప్రభుత్వమును పోషించుటకు చాలద్రవ్యము కావలసియుండగా గాన వారల్లా ఈపండ్లలములను పంబాబు రాష్ట్రముతో తర్కనెనినట్లు కోరిరి. జరిగిన సంఘమువాట సరిహద్దు ప్రాంతముల క్యాబినెట్లాలన కాభివ పంబాబు హోర్బుతో తర్కనెని కోరినను, సబ్జిడ్ అను నామీ అట్లు చేయరాదని తనస్వంత అభిప్రాయమును దెలిపెను. రెండవద్రుతి: మఖరదాను వైసికాధికారిలను క్యాబినెట్ కాభివ్యక్తిములగు నియమించరాదని నుడివెను.

కీ. కే. వేలుకెట్టిగారు:—వెన్నుత గార్లెత్త ద్రావుకంపెనీలో చిపు అక్రాంబెంజును హానరరీ వ్రెసిదెన్సి మేజిస్ట్రేటు నగు పి. కే. వేలుకెట్టిగారు వారముకోబలముండి గ్రహాడిచ బాధపడుచుండి 12 వ లేదని దనిపోయిన నిగటకు చాల తింజుచున్నాము. వీరికి చాలభర్మి తతిస్థాపన పరిపాలనముతో సంబంధము కలదు. వీరికుటుంబమునకు సానుభూతిని తెలుపుచున్నాము.

సంయుక్తరాష్ట్రములలో గతసంవత్సరపు కిసెట్ ఉత్పాదమును బోలివట్టి ఎంకాఉత్పాదము మొటి బయలుదేరినదనియు, ఇది కర్ణాటకాపు ఇబ్బందులకు సంబంధించినదిగాన తాలూకా దారులు తమరయుతులనడ్డ కెక్కుల నన్నిటిని ద్రవ్యరూపముగ తీసికొనుట ఉత్తమముగనుండునని సంయుక్తరాష్ట్రముల ప్రభుత్వమునాడు ప్రకటించిరి.

బొంబాయినగరములో గతనివారము మహామ్మము దివ్యాభిషిక్తులకు ఆను ఇంటిలో బాడుగకు కాపురమున్న పాత్రీయకుడుకోకడు పిచ్చిపట్టి, ఆ ఇంటి స్వంతదారుడగు శాక సార్వీకృద్ధుని, అతని భార్యను, కూతురుని, ఆ తన కత్తితో పొడిచిచంపి, తాను కిటికీనుండ కిరి అడుగుల ఎత్తునండి క్రింక పడెను. అతడు తల్లి తమే మృతినొకెను.

సంయుక్తరాష్ట్రములలో భూమిశ్రులకుగరించి విచారించుటకు సభాయుకులైన గవర్నరుకీక నాగి అధ్యక్షతక్రింక ఒక విచారణసంఘమును నియమించెను.

[జీవిత చరిత్ర వాఙ్మయము]

ఆధ్యాత్మిక నాయకుడు

ఈతడను మహా ప్రపంచ మంతటను గాంధీని ఆధ్యాత్మిక నాయకుని గుర్తించినవిషయమును గూర్చి మాటాడవలసి యున్నది. ప్రపంచమున యాయాధ్యాత్మికత, ఆయన నడవడితో ప్రత్యక్షముగ గాన్పించుచున్నది. భారతీయులలో గాంధీ యంతి పలుకుబడిగల సుపాదించెనది ప్రత్యక్ష దేవతానివలె యీశ్వరుని సమక్షమునను. ఈ కలుకుబడియొక్క స్వభావమును గూర్చి అనుమాన మక్కరలేదు. ప్రపంచములో నిత్రు డాయన యొక అసాధారణ వ్యక్తులలో నొకడు. సాధారణముగా జీవించువారు గుంతులు వచ్చినట్లే గాంధీ ఒకచోటునుండి యొకచోటునకు పరితేసి గుంతులు గుంపులు త్రొక్కుచు ఆయన వెంటవచ్చెను. ఏదైన పట్టణములో నుపన్యసింపవలెనది ఆయన వాక్కులను వినుటకు 25 మైళ్లు, 75 మైళ్లు దూరము గుమికూడెను. ఆయన ఆదర్శముల గావించునని నూతన శత్రువులను. గ్రామ పట్టణలలో ఆయన జేసిన ఆదర్శముల గూర్చి కథలు తెప్పించుచుండును. ఆయనను ప్రజలందఱును దైవాంశ భూతుడని అప్పుడే గుర్తించుట వలన మహాత్ముడనియు, సాధునియు అనుచున్నారు. ప్రజలలో గాంధీకి గల పలుకుబడికి సాదృశ్యము గావలెనని ప్రాచీన కాలమునకును గుర్యార్థములకును పోలయును. అప్పటికిని సాదృశ్యము అసంపూర్ణముగా నుండును. ఒక నిమిషముపాటి యగు సాక్షి, చరిత్రములో వినియోగంబుకొన, గాంధీ యనవలయు గలదనియు, వారి భావమునకు భక్తియు, శ్రద్ధయును గలదనియు జెప్పెను.

ఆయన పలుకుబడి

ఇట్టి యెంతవలెననెడి కారణములను ఆయన వ్యక్తి సాధారణ విషయములలో గమనించవలయు. అది గాంధీయొక్క పలకని శక్తియే కాదు. ఆయన ఒక నూతన పాత్రను కల్పించుచు నున్నట్లుగాను. ఆయన ముప్పదివేలవలసలకు పైగా శ్రమించు విశేషముగా కార్యమునొందించి క్షేమము చేయు పోషకుని చిత్రియ గాన్పించును. అప్పుడప్పుడు ఆయన నిజమైన లేక కుప్పో ఈ గొప్పని ఉపన్యసింపవలసియున్నది. ఆయన కారకకారణములలో కన్నులు మూయు మిగుల తేలికవ. తిరులలో నుండి ముంపును గూడ దహించుకొని చొరగల శక్తిగలవలయును. ఆయనకు అసాధారణ మేధా శక్తియొంది యిది పలుకుబడి గలదని నేనాచాలను. గాంధీకి అసాధారణ మేధాశక్తి యున్నట్లు సాక్షులు కాన్పించలేదు. ఆయన గొప్ప శిష్యులగు రియాలిస్టులైన వంటివారలతో పోల్చుటకు వలెను. భారతీయుడు, "యధము, గాంధీ" అన్న కరేణి 'నామయి' అను పుస్తకములను వ్రాయునని నేనూ హించి యుండలేదు గాంధీ గొప్పవాడైన యీ యుద్ధములో నున్నట్లు కాన్పించెను. ఆయన వక్రత్వమును గూర్చి గూడ వాటి యను మానమేగలదు. ఆయన ఉపన్యాసములను అచ్చెనవానిని జూడ గాంధీ ఒకవక్తయని వాడుతో ముటతేదు. ఆయన మాటలలో యెద్దోను బుక్కు, పాటిక్ హెన్రీ గాంధీ మాటలలో వలె నెమియు పలుకెప్పు గాన్పించెను. గాంధీ ప్రేక్షకుల వశపరమ కొనుట భావక్రమముచే గాంధీ మరి నేను కారణములచే గాంధీయను.

ఆయన మూర్తిత్వము

భారతీయు లీతడను మహాత్ముడనుటయే? వ్యక్తిగాంధీయే కాదు. అత్యంత మేధాశక్తియే కాదు. గొప్పవక్తయే కాదు ఆయన వ్యక్తిత్వములను మూర్తిత్వవించిన ఆధ్యాత్మిక సాంద్ర్యమే ప్రభవించుచుండును. ఆయన ప్రమాసామ్యానుతో సమానముగ జీవనము జేయుట వాటిలకు ముందు గాన్పించును. గాంధీ మంచి కుటుంబములో జన్మించెను. వలయు సంపత్తిగలదు. స్వదేశములోను ఇంగ్లాండులోను విద్యబడెను. జాంబాయికి తిరిగివచ్చిన కిదప వ్యాయవాది వృత్తిని స్వీకరించెను. అందరితోలే ఆయన వైకానోల్లకి, క్రిందికిక్రి. కిక్రి, అట్టకట్టలుల ననుభవించు ప్రజలతో జేసెను. తాను బొందని కష్టమును, అవమానమును, యెదురనియతమును ఉండగూడదని శపథము గావించుకొనెను. అప్పుడు తలతో గలది యెండవ తలతో ఆయన కొరును. వారలతో నుండి ప్రపంచ మామణుకు పాత్ర మగును. అన్ని యనుభవముల జూడెను. సంస్కరణమునకు పోరాడుటకు నుండు కష్టములకు గానె ముందు యొడిగట్టుకొని విదవ యితరులను గమనించు. ప్రభుత్వపు టవ్యాయములకు విరుద్ధముగ యెదురు దిగుటకై కక్షి, జాగ్రత్తగా హిందూమతాలను నడిపిన విషయము యెంత ఆహ్లాదకరముగ నున్నది! ఇచ్చట గాంధీ యే ముందు వట్టి నేలమీద నాడుటై ప్రదర్శించెను. లీతడను ననుభవించెను. భోజనమునకై నేలనున్నెను. (సశేషము)

చెన్న పురి కార్య రేషను నోటిసు.

(1)

1922-23 సం॥ రమునందు ఓటు పొందుటకు అర్హులైనవారిపేరులు 1919 సం॥ రం మద్రాసు సిటి మునిసిపల్ 4 వ ఆక్టు 47 (1) వ సెక్షను ననుసరించి ప్రచురించబడియున్నది. సదరు ఎలెక్షన్లలో రోల్సు జాబితా రిప్పన్ భవనమునందు నోటిసుబోర్డువద్ద గలను. ఆయాడివిజనుల జాబితాలుగూడ ఈ దిగువ వెలుపబడిన జాగాలయందు గలవు. పరీక్ష చేయదలచినవారు వెల్లి పరీక్షించవచ్చునని ఇందుమూలముగా ఎల్ల రకు తెలియజేయడమైనది.

మొదటిది లేక రాయపురము డివిజను:—	1 తపాలాఫీసు, మెయిన్ రోడ్డు, రాయపురము.
	2 రోమన్ క్యాథోలిక్ చర్చి
రెండవది లేక తండ్రియాల్వేట డివిజను:—	1 కల్ మంటునమునద్దనుండు వాక్సినేషను డిపో.
	2 రాయపురము పోలీసుస్టేషను, మన్నార్ స్వామి కోవిల్ వీధి.
మూడవది లేక చాకలపేట డివిజను:—	1 కార్యరేషను మాడల్ స్కూలు, సెమిట్రోడ్డు.
	2 కార్యరేషను మాడల్ స్కూలు, సంజీవరాయన్ పేట
నాలుగవది లేక కొరుకుపేట డివిజన్:—	1 వాక్సినేషను డిపో, నెం 22 తిరువత్తూరు హైరోడ్డు.
	2 పోలీసుస్టేషను నెం 302 తిరువత్తూరు హైరోడ్డు.
ఐదవది లేక హార్బరు డివిజను:—	1 వీధిపోలీసుస్టేషను, నార్త్ బీచ్ రోడ్డు
	2 మాడల్ స్కూలు, అంగప్ప నాయక్ వీధి.
ఆరవది లేక ముత్యాలపేట డివిజను:—	1 వాక్సినేషను డిపో, ఇబ్రాహీంసాహెబు వీధి
	2 వాటర్ వర్క్సు ఓవరుసీరు ఆఫీసు తంబు శైటివీధి మద్రాసు
ఏడవది లేక కచ్చాలేశ్వర డివిజను:—	1 వాక్సినేషను డిపో, నెం 37 జోన్సువీధి
	2 మాడల్ స్కూలు, శాలవినాయగ్ కోవిల్ వీధి
ఎనిమిది లేక కొత్తవాల్ బజారు డివిజను:—	1 బి. 2 తాకాలేజి పోలీసుస్టేషను
	2 ఆనంద ప్రెస్సు
తొమ్మిది లేక అమ్మన్ కోవిల్ డివిజను:—	1 బి. 3 పోలీసుస్టేషను, నెం 96 బ్రాడ్వే
	2 మాడల్ స్కూలు, వాసమోడు.
పది లేక ఏనుబావుల డివిజను:—	1 సి. 3 పోలీసుస్టేషను, పెద్దపరచ్చేరి బజారు
	అమ్మన్ కోవిల్ వీధి
	2 వాటర్ వర్క్సు ఓవరుసీరు ఆఫీసు, ప్లోర్సు గోవిందప్ప నాయక్ వీధి
పదునొకండవది లేక సాహుకారుపేట డివిజను:—	1 సాహుకారుపేట పోస్టాఫీసు, టంకశాలవీధి.
	2 సాంద్ర్యమహల్, గోవిందప్పనాయక్ వీధి.
పందొండవది లేక పెద్దనాయక్ పేట డివిజను:—	1 వాక్సినేషను డిపో, నెం 236, టంకశాలవీధి.
	2 మింటుబిల్డింగ్స్ పోస్టాఫీసు, టంకశాల.
పదుమూడవది లేక బ్రెనలియన్ బేసిన్ డివిజను:—	1 వాక్సినేషను డిపో, నెం 94, ఆదియప్పనాయక్ వీధి.
	2 సి-2 పోలీసుస్టేషను, ఎలిఫెంటుగేటు రోడ్డు.
పదునాలుగవది లేక ఎస్టేషను డివిజను:—	1 సి-1 పోలీసుస్టేషను, ప్లవర్ బజారు.
	2 పోస్టాఫీసు, ప్లవర్ బజారు.
పదునైదవది లేక పార్కుచాను డివిజను:—	1 వాక్సినేషను డిపో, నెం 20, వాల్ టాక్సు రోడ్డు.
	2 మాడల్ స్కూలు, ఎడయపాళయం.
పదునారవది లేక పెరంబూరు డివిజను:—	1 సి-3 పోలీసుస్టేషను, గానుజురోడ్డు.
	2 పోస్టాఫీసు, ప్రహన్నురోడ్డు.
పదునేడవది లేక చూళ డివిజను:—	1 స్కిట్ ఫీల్డు మార్కెట్టు
	2 తపాలాఫీసు, చూళబజారురోడ్డు.
పదునెనిమిదవది లేక పురశవాకము డివిజను:—	1 లీజింగ్ ఇవాన్ శెలి కల్ లూదరన్ మిషన్ చర్చి, కందప్ప మొదలి హైరోడ్డు.
	2 మాడల్ స్కూలు, వై కాకరన్ వీధి.
పంజొమ్మిది లేక వేవేరి డివిజను:—	1 జి-1 పోలీసుస్టేషను, రండాల్పురోడ్డు, వేవేరి.
	2 మాడల్ స్కూలు, పూనమలి హైరోడ్డు.
ఇరువది లేక ఎక్కురు డివిజను:—	1 ఎఫ్-2 పోలీసుస్టేషను, ఎక్కురు హైరోడ్డు.
	2 ఓవర్ శీర్సు ఆఫీసు, హాన్స్ రోడ్డు.
ఇరువై ఒకటిది లేక కీల్ పాక్ డివిజను:—	1 వాక్సినేషను డిపో నెం 21, పూనమలి హైరోడ్డు.
	2 జి-2 పోలీసుస్టేషను, పూనమలి హైరోడ్డు, కీల్ పాక్.
ఇరువై రెండవది లేక నుంగంబాకం డివిజను:—	1 వైట్సురోడ్డు, మూంటురోడ్డు కూడు స్థలమునందుండు వాక్సినేషన్ డిపో.
	2 ఎఫ్-3 పోలీసుస్టేషను, నుంగంబాకం విలేజిరోడ్డు.
ఇరువదిమూడవది లేక చింతాద్రిపేట డివిజను:—	1 వాక్సినేషన్ డిపో, చింతాద్రిపేట.
	2 ఎఫ్-1 పోలీసుస్టేషను, చింతాద్రిపేట.
ఇరువది నాలుగవది లేక తిరువట్టిశ్వరన్ పేట:—	1 మాడల్ స్కూలు, వల్లభ అగ్రహారము.
	2 మహమ్మదన్ ఎలిమెంటరీ బ్రెయినింగుస్కూలు, తాయనసాహెబు వీధి.

- ఇరువదియైదవది లేక చేపాకు దీవిజను:— 1 డి-1 పోలీసుస్టేషను, వాలాజాపేట్.
2 మాడల్ స్కూలు, బెల్లుకోట్.
- ఇరువై ఆరవది లేక తిరువళ్ళిక్కేదీవిజను:— 1 వాస్కోడేవను డిపో వైక్రాస్ట్రోస్ట్రా
2 మాడల్ స్కూలు, తిరువళ్ళిక్కేదీవి పోలీస్ స్టేషన్.
- ఇరువై ఏడవది లేక ఆమిర్ మహల్ దీవిజను:— 1 డి-4 పోలీసుస్టేషను, బాంబారు
2 ఓవర్ సీరు ఆఫీసు, మద్రాసు క్లబ్ దగ్గర
- ఇరువై ఎనిమిదివది లేక మీరాసా పేబుపేట దీవిజను:— 1 కార్పొరేషను బుల్డ్ డిపో, కార్పొరేషన్ గుడి,
2 బాప్సర్స్ బ్రిడ్జిదగ్గర
- ఇరువై తొమ్మిదవది లేక రాయపేటదీవిజను:— 1 ఇ-2 పోలీసుస్టేషను రాయపేట పోలీస్ స్టేషన్.
2 ఇ-3 పోలీసుస్టేషను తేనాపేట.
- ముప్పది లేక మైలాపూరు దీవిజను 1 వాస్కోడేవను డిపో, నెం 88 కచ్చేరిస్టేషన్.
2 మాడల్ స్కూల్ ముజవల్లి

తెన్నపురి కాన్వేషన్,
రివిన్యూ డిపార్టుమెంటు,
13-5-22

పి. శివభూషణం మొదలియారు
ఆర్కింగు రెవిన్యూ ఆఫీసరు.

విదేశీ పంటలు

జెనోవా సమావేశము

రష్యా ప్రత్యుత్తరము

విజయనూచనలు

లండను, మే 18:— జెనోవా సమావేశ మింకను వదులైతే దినములవరకును ఇరుగుదని అంతకును వలచుచున్నాడు. తరువాత నీ సమావేశము తాలామాసనులకు కాపియించబడును. ఈ లోకముగా రష్యానులనుచలప్రకారము, రష్యానులపాక్షము, రష్యాను బుణములు, ప్రత్యేకకర్తల ఆస్తులనుగూర్చి విచారించుటకు మూడుసంఘము తేర్పాటుగావింపబడును. దీనియందు రష్యానులకుగూడ సమాప్రాతినిధ్యమిచ్చబడును. వీర మార్క్సియందు సమావేశము గాలరు. ఈసంఘములను నియమించు మాచనలను కొన్ని మరలనై బ్రిటిషువారి రంగీకరింపబడును. ఈసంఘములవారు తమ పనుల నిర్వహించువరకు తాత్కాలిక సంద్భోత కాలము గడపవలెనని లాయరుబార్డిగా చెంచుచున్నాడు. గతదినమున తాత్కాలిక ప్రతినిధులను ఇర ప్రతినిధులను లాయరు బార్డిగారి జనముందు విందాగి. బి. ఆఫ్ఫెడు వారందరినీ లాయరుబార్డిగారి యభిప్రాయమును జలకుచిరి. బ్రిటిషువారిమాచనలందు ముఖ్యభూమిలకు పరామ ప్రతినిధులుగూడ అనుకూలభావమును గన్పరచిరి.

ఇటాలియనుల నిశ్చయము

రష్యానుల ప్రత్యుత్తరమునకు ఇటాలియను లిచ్చిన సమాధానము కాలవరకు బ్రిటిషు మాచనల ననుసరించుచుండెను. పరాను బెర్లియను ప్రతినిధులు తమ ప్రభుత్వములనుండి ప్రత్యుత్తరముల కెదురుచూచు చుండిరి.

బార్డిగారు రష్యానుల ప్రత్యుత్తరమును పాయింట్ల గారి కంక్షతనీ దానియందు సూచించబడిన శాస్త్రజ్ఞుల సంఘమును గురించి తన సలహాలను గూడ తెలిపెను.

రష్యానులవ్యవహారములతో సంబంధములులేదనిచుట

లండను, మే 12:— పోలిసునుండి ఇట్లు తెలియచున్నది. జెనోవా సమావేశమున రష్యాను వ్యవహారములందు పరానువారికిమీద నెట్టికోర్కయును పుట్టినరని బార్డిగారు కేపుప్రకటించును. రష్యానులవ్యవహారములకు సంబంధించినంతవరకు జెనోవా సమావేశమునందు పరానువారు బాల్గానరని నమ్ముచున్నాడు.

ప్రత్యుత్తరమును చర్చించుట

లండను, మే 12:— మిత్రమండలివారి కోర్కెల ననుసరించి రష్యానులు జాతీయ బుణబాధ్యత సంగీకరించిన యెడల వారి కెట్టిలాభములు సమకూర్చుదని రష్యానులు తమ ప్రత్యుత్తరములందు ప్రకటించుకొనిరి. రష్యానులు కాంటోనిర్స్ గట్టించుచున్న ఈ ట్యాగమును, అన్యజాతీయములని కోర్కె యొడంబడికకు వారుమాపిన సంస్థతయు లాయకు జాతిగారిని సంస్కృతీకరించెను. పరాను బెర్లియములు కొరుచున్న ప్రత్యేకకర్తల సామ్రాజ్యధాతమునకుబోలి విక్రమంకరింపలేదు. సుగ్రామబుణములకు బదులుగా కొన్ని మరలనుగూడచుండిరి.

లాయకు బోలి, పాంజరు, బార్డిగార్ల డిమున రష్యానుల ప్రత్యుత్తరమును గురించి చర్చించిరి. అవలంబింపవలసిన విధానమును గూర్చి చర్చించుటకుగాను బ్రిటిషు శాస్త్రజ్ఞ ప్రతినిధులు సమావేశమైరి. సమావేశమును కొంతకాలమువర కాపి చేయవలెనని మిత్రమండలివారు తెలుపకయును.

రష్యాను ప్రభుత్వమువారు బుణములనీయ నుద్దేశించలేదని సారముగాను పార్లమెంటునందు ప్రకటించిరి. దీనిని చాలచు దిగ్భకంపించిరి.

బ్రిటిషు ఆభిప్రాయములు

జెనోవా మే 12:— రష్యానులనోటునుగురించి ఆంగ్ల ప్రతినిధి కర్తమువారు విచారించుచు నోటు చాల అవివేకముగానున్నదినియు రష్యానులకు లాభకారి కాదనియు, తెలిపిరి. ఇంక మూతముచే యూరప్తునందు శాంతి తేజవడంబడుటకు బ్రిటిషువారు సహింపరు. రష్యాను ప్రజలు అధికభాధలనంగుచుండగాంచి యూరప్తుండనేనగు. రష్యాను సంబంధించినంతవరకు సమావేశ మొనగట్టుటకు చాలకాలము పట్టును.

రష్యాను నోటులను సూచించబడిన ప్రకారము, ప్రత్యేక ఆస్తులు, జాతీయ బుణముల మొదలగు విషయములను విచారించుటకు ప్రత్యేక సంఘముల నియమించుటకు బ్రిటిషువారి రంగీకరించెదరు. ఇంతువలన రష్యానులకు వెంటనే సహాయ మొనర్చుటకు వీలుండదుగాన రష్యానులే బాధపడెదరు. యూరప్తుకాంతి సాధనవిషయమున రాయబారములను జతపరుటకు ఈ నోటు వలన నింకను వీర్ణు చిక్కెను.

ఆర్క్య-హార్టుగారు

లండను మే 12:— లాయరుబార్డిగారు వెంటనే కావలెనని కోరుటచే నెట్టి ఆర్క్య-హార్టుగారు జెనోవాకు జరిరి.

లెనినుగారి ఆరోగ్యము

లెనినుగారు స్వస్థతనొంది ఆరోగ్యముగా నున్నారని మామూలురాజీయవ్యవహారములను తిరిగి తారె గూచుకొనుచుండిరి.

ఈజిప్టు

ప్రభుత్వమునందు మార్పులు

కెయోలో మే 13:— ఈజిప్టు ప్రభుత్వమునందు మార్పులు తీసుకొచ్చుటకు నియమించబడిన కాన్స్టిట్యూషన్ సవరణమిటీవారు తమ నివేదికను పూర్తిగావించిరిని తెలియచున్నది. దీనియందీక్రిందిమాచనలు గలవు. పార్లమెంటు వారి యనుమతి ననుసరించి రాజు ఇట్టులుగా గావించుచు. పార్లమెంటునుండి నెట్టు సభ్యులను, ప్రతినిధులనుగూడ వారును. పార్లమెంటు సభ్యులెవ్వరును అతిమ సంబంధించిన సభ్యుల నియమములేతరుడ సభ్యుల జేయబడరాదు. ప్రతి ప్రతినిధియు 75000 ప్రజలకు ప్రతినిధిగ నుండవలెను. ప్రతినిధికి 30 వత్సరముల వయస్సునకు తక్కువ గాకుండ నుండవలెను. నెట్టు సభ్యులు 80 మంది యుండురు. వీరిలో సమకంఠ్య నియమకములచే పూర్తి జేయబడును. అందరకును 40 వత్సరముల వయస్సు చాలవలెను. వీర భూస్వాములుగను, మంత్రులుగను, రాజకటుంబమునకు సంబంధించిన వారుగను మర కాఖయుందు ఉన్నతపదవియందైనను లేక ప్రముఖులుగ నైనను నుండవలెను.

అయిదవ పరిస్థితులు

చాంబర్లనుగారి హెచ్చరిక

లండను, మే 12:— చాంబర్లనుగారు క్విన్సెహౌసునందుపర్యవేషించుచు రిపబ్లికన్ ప్రభుత్వమునకు తీవ్రముగ హెచ్చరించిరి. సరిదిప్రత్యుత్తరములనై సంతకము లొనర్చిన అయిదవ ప్రతినిధులందును అంతిమ ప్రజలు శాంతి నే గోతుండనేను విషయమునందును చాంబర్లనుగారికి సంభూత్యవస్థయు గలదు. కాని ఇట్లంటునందు జరుగుచున్న హత్యలు, అల్లరులును జూచినప్పుడు చాంబర్లనుగారికి ఆందోళన గలుగుచుండును. ఈవిషయమున చాల ఒక్కను గన్పరుప వలెనని ప్రభుత్వము వారు తెలంచి అట్లు గావించిరి. కాని తాత్కాలిక ప్రభుత్వము వారు తమకేంద్రతను ఉపయోగించి తమపౌరులను భగ్నపాణములను రక్షించి తమగౌరవమును నిలబెట్టుకొనవలసిన కాలము వచ్చెను. సంద్భి యొడంబడికను అమలుపెట్టుట తమ యభిప్రాయ నియోగాక అందులకు తమకు కత్తిలదనగూడ తాత్కాలిక ప్రభుత్వమువారు నిరూపింపవలెనని చాంబర్లనుగారు నుడివరి.

తురుష్కులు - సోవియట్టులు

లండను, మే 13:— గ్రీకు తురుష్కులనుగూడమునందు రష్యా ప్రభుత్వమువారు తాత్కాలిక వహింపవలెనని మిత్రమండలి వారుగూడగా చిచిరముగాను నిరాకరించిరి. ఆంగ్ల రామస్కో ప్రభుత్వములవారు బ్లాకుసీ సమీప ప్రాంత ప్రదేశములందు పరస్పర సైనిక సహాయము లొనర్చుకొనవలెనని యొడంబడిక గావించుకొనటయే ఇందులకు కారణమని డెయిలిటెలిగ్రాఫు ప్రతి యొక్క జెనోవా విలేభుకును తెలుపుచున్నాడు.

ఇండియాకు విమానముల రహదారి

లండను, మే 10:— ఆంగ్లజేతమునుండి భారతదేశమునకును ఆఫ్ఘేనియాను విమానముల రహదారి నేర్పరుచుటకు గురించి కమాండరు బర్ని గా రోకప్రజాభివృద్ధి తయారజేసి ప్రభుత్వము వారికి దానిని తెలిపిరి. బ్రిటిషు కౌఖి వారి ప్రజాభివృద్ధికి దగిన భవనహాయము తేదను సాకు జెప్పి ప్రోత్సహించిరి. ఇవను విమానకౌఖివారి ప్రజాభివృద్ధికి చాల ప్రకంపించుచు ఇట్టి యువయుక్తమైన మాచన లిదివరకు తెలుపబడలేదని ప్రకంపించిరి. ఇందువలన భారతాంగ్ల జేతములకు రహదారి సంకృతీకరముగ సాగుననియు తీకు నూచించిన విధముగ నైదు విమానములుగాక ఇంతుల కాదువిమానము లుండవలెననియు విమానకౌఖివారు సూచించిరి. భారతదేశమున విమానముల స్టేషను నొకదానిని నిర్మింపవలెననియు తెలిపిరి.

ఆంగ్లచరమగు విమానము

లండను మే 10:— ఒక మాత్రమగు విమానము కనిబెట్టబడిననియు నిది ప్రమాణ మొనర్చుకపు డెట్టి కర్పమును నుద్ధరింపదనియు ఎంతమాత్ర శ్రద్ధపై గల్గివారకనిగూడ నిది గాన్పించుట కష్టమనియు తెలియచున్నది. ఈ విమానమును పరీక్షించుచున్నారు. (నిలోనుటైయును)

చైనా సంగ్రామము

లండను, మే 13:— వెకింగు:— గ్రేటుబాటు వాటి చిట్టి పరగజాలోనిది యధము సమర్థము చాంగ్సుల్సీని గారిచే తీసికొని రాబడిన 110000 వైకులలో 70 వేలకు వైగా పట్టుకొనబడి నిరాయధులుగ నొప్పబడిరి.

పోరాటమింకను జరుగుచున్నవలు

టూన్స్ట్రెను, మే 13:— జెరలను చాంగ్స్ట్రోనినుగారికిముక్తమునండి 50 వేల సైన్యములు సహాయమువచ్చెను. చాంగ్స్ట్రోనిలోవరకు వీర యుద్ధమునకు సన్నద్ధులై తమస్థానముల బలపరచుకొనుచుండిరి. ఇదేసంఖ్యల చిట్టి పట్టాలములు టూన్స్ట్రెనువరకు వెలుగినను. ఈ ఇరుపక్షములవారును 5 మైళ్లదూరమున నుండిరి. ఇంకను పోరాటము జరుగవచ్చును.

సార్వభౌమపర్యటనము

మే 12:— బార్డి సార్వభౌమిడు పరాను పుణ్యస్థలకును నోటుదామేటిలాచెట్టి పట్టణమును దర్శించిరి. తరువాత సార్వభౌమిడు అగ్రాదు దాహము, వాస్కోకోట్ ఆజ్ఞుత పట్టణములకు జరిరి.

కెనడా నాకాదశము

బ్రిటవా మే 13:— హోలీహార్టునందు వలంటీయులు 800 గొర్రెలమును దయాను జేయుటకుగాను ఒక నాకాదశ కెనడాను అచ్చట నుండెదనియు నికమిక గ్రామికాలోని నిర్మింపబడవనియు యుద్ధాంగయ్యలై కాచున్న సభ్యులందు తెలిపెను. ఈప్రకటన ప్రకారము, ఇటీవల బ్రిటిషు ప్రభుత్వము వారిచే నియంజిడన లెందు డిప్రొ గడ్డు చెరు సర్వేలనులు, ఒక ప్రాముఖత డొకయందును.

రెడ్ ఆనరబుల్ వి.ఎస్. శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు

రాజప్రతినిధి విండు చేయుట

శ్రీ డింగ ప్రభువు శాస్త్రి గార్ల ప్రసంగములు

శాస్త్రి గారికి వీడ్కోలుపు

రాజప్రతినిధి ప్రసంగము

ఈ నెల 12 వ తేదీని సిల్హాలో రాజప్రతినిధి మందిరమున శ్రీనివాసశాస్త్రిగారిని వీడ్కోలుపు సంకల్పమున రాజప్రతినిధిచే చేయబడిన విషయము.

రైలు హాసరము వి.ఎస్. శ్రీనివాస శాస్త్రిగారిని గౌరవించుటకే కేటిరాత్రి మిమ్మింటికి నే నాహ్వానించితిని. ఏ ఘనకార్యమున తలబూని శాస్త్రిగారు త్వరగా తాత్కాలికముగ హిందూదేశమున విడిచిపోవుచున్నారో ఆ ఘనకార్యము వెలవేరునట్లు భగవంతు డనుగ్రహింపవలెనని కోరుటలో మీరందరు నాకు తోడ్పడవలెనని కోరెదను. శ్రీనివాస శాస్త్రిగారి కడజేయుగోరుచు యిండియామంత్రి నా కొక సందేశమును పంపెను. దానివలన శాస్త్రిగారు తలబూనిన కార్య మెంత ఘనమైనదో స్పష్టము కాగలదు.

ఇండియామంత్రి సందేశము

ఆస్ట్రేలియా, న్యూజిలండు, కెనడా, దేశముల ప్రభుత్వము వారు హిందూదేశ ప్రభుత్వ ప్రతినిధి యగు మీరు తెనుజేశములను రావలెనని కోరుచు మీకు ఉంపిన ఆహ్వానముల ననుసరించి మీరాదేశములకు వెళ్ళగోడుచున్నారు. గాన మీ ప్రయాణమువలన హిందూదేశమునకు బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునకు గూడ నమితమగుభావము కలుగగలవది నేను మీకు తెలుపగోరుచున్నాను. నిరుడు జరిగిన ప్రధానమంత్రిల సభలో మీరు సహితుకముగ నొసంగిన సంభిక్షావ్యాసములవలననే సామ్రాజ్యమందలి యితరదేశములలో శుభముగా నివాసమేర్పరుచుకొనిన భారతీయులగుడ పౌరసత్వము లిచ్చుటదలెనను తీర్మాన మాసభలో నామోదింపబడినది. జర్మనీ యుద్ధమునందు భారతీయులు మాపినత్యాగము వలనను చేసిన సహాయములవలన అధినివేశముల రాజ్యాంగ సభలో భారతీయులకు సమాభాగ స్వామ్యగౌరవము క్రొత్తగా లభించిన దనుటకు అధినివేశముల మంత్రి లాటిర్వానమును వెంటనే ఆమోదింపబడెను ముఖ్యనిర్దేశము. ఆ అధినివేశములకే మీ రిప్పుడు వెళ్ళదలచితిరి.

ఇక మీరాదేశముల కేగి సామర్యసద్భావము లతిశ్రేష్ఠముగ నాదేశములవారి కందరికిని కలుగ జేయవలసి యున్నది. అచటి రాజకీయకరులనామకులతో నానాచింపవలెను. అతిర్వానము శ్రేష్ఠతమముగ ననుసరించుట గూర్చి ఆదేశముల నాయకులతోను రాష్ట్రీయ సంఘములతోను బాగుగా నానాచింపవలెను. ఈ నాజుగౌరవమునకు హిందూదేశ మున్నదను బడసి యున్న దనియు బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునందరియితరదేశములవారితోపాటు భారతీయులు గూడ సమానాభిములను ఉన్నతలభములను చక్కగా గుర్తించియున్నారనియు మీరువారికి బోధింపవలెను. ఇది చాల ముఖ్యమైనదియు కష్టమైనదియు నగుకార్యము. దీనిని నెరవేర్చుటకు మీ కంటే శ్రేష్ఠులగురా కెవరు లేరనియు మీప్రయత్నము బాగుగా నెరవేరుననియు నేను సద్భావపూర్వముగ కోరుచున్నాను.

రాజప్రతినిధి

అని యిండియామంత్రి వ్రాసెను. "ఇది శాస్త్రిగారి కత్యధికముదానముగు ప్రశంస యనియు శాస్త్రిగారు నిర్వహించి తలసిన ఘనకార్యవివరణమున కిది అత్యధికముగు ప్రోత్సాహమునయు నేను బంపించుచున్నాను. నే నీకే చెప్పవలసిన జేమియు లేదును నా అభిప్రాయములను కొన్నిటిని సంకల్పమున తెలుపగోరు చున్నాను. నా కార్యవివరణ సంఘ సభ్యు లందఱును నాఅభిప్రాయములతో నేకీభవించియున్నారు. బ్రిటిషు సామ్రాజ్య సంబంధము తొలగిగూడ దని తలంచు వారందఱును గూడ నా అభిప్రాయముల నామోదింపవలెనని నేను నమ్మెదను. ఇదిమకు శాస్త్రిగారు చేసిన ఘనకార్యములను గూర్చి నేను హెచ్చుగా ప్రశంసింప నవసరము

తను. పాతక పాలకుల కానుకలబట్టుచు వృద్ధి నొందింప జేయుటకును బ్రిటిషు మహా సామ్రాజ్యమున హిందూదేశ గౌరవమును వృద్ధి నొందించుటకును శాస్త్రిగారి ప్రయత్న మే ప్రధాన మని భావి సంతతివారు శాస్త్రిగారి చరిత్రమును చదివి వెలుగుకొందురగాక. లండనులో జరిగిన సామ్రాజ్యసభలోను జనావాళా జరిగిన నానాదేశసభలోను కవి మహాకవిగాక తో గూడ శాస్త్రిగారుచేసిన ఘనకార్యములు లోకవిదితములు. అటుపిమ్మట శాస్త్రిగారు వాషింగటనులో జరిగిన మహాసభకు యిండియా ప్రతినిధిగావెళ్ళెను. మనమొసంగిన బాధ్యతను శాస్త్రిగారు కృత్యముగా నెరవేర్చినందులకు మనందఱ ముప్పొంగవలసియున్నది. సుత్రవర్తనవలనను, వాగ్దాతీయవలనను వాదసాష్టమువలనను శాస్త్రిగారు మహాసభలోను తమ ప్రజ్ఞను వెల్లడించి అధినివేశముల ప్రతినిధులను విదేశముల ప్రతినిధులను భగవంతుడను నందును భారతీయుల యంతును అధికముగు గౌరవమును కలుగజేసిరి. ఘనముగు బాతీయబాధ్యతలను శ్రేష్ఠతమముగ నిర్వహించుచు: కందరికిని సామర్యముగ లేట సింపు ననభవము శాస్త్రిగారిగూడ తప్పిందిగాదు. ఇతిరకు శాస్త్రిగారు చేసిన గొప్పపనిని యికముందు చేపట్టానిన ఘనకార్యమును గూడ నామోదింపబడిన వారు కొందరు శాస్త్రిగారిని నిరసించుసాగిరి. తన విరుద్ధము గమనింపవచ్చును గాని శాస్త్రిగారి దేశమునకు వచ్చిందెమెద లొక్కరికిగా ఆయనను కృతజ్ఞతలంబు లూనిన వారి విరుద్ధము శాస్త్రిగారు లెక్కచేయబరెదను. హిందూదేశ భాషమును మనఃపూర్వకముగ కోరువా రందఱును శాస్త్రిగారి పట్ల కత్యధికముగు కృతజ్ఞతను కలిగి యున్నారని శాస్త్రిగారు తూర్తిగా సంకల్పి చెందవచ్చును. శాస్త్రిగారి సంచార కృషియులకు ఇండియా కానసభవారు నిరభ్యంతరముగ భవము నిజుటయే యిందులకు ముఖ్య నిదర్శనము.

నిరుడుజరిగిన సామ్రాజ్యసభలో శాస్త్రిగారు ప్రసంగించుచు స్వపరిపాలనమును బడసిన అధినివేశములతో నిరసించుచున్న భారతీయుల ముఖ్యులనుగూర్చి యిండియా ప్రభుత్వమువారి అభిప్రాయములను జేయుట అభిప్రాయములను తెలియజేసిరి. ఆసందర్భమున శాస్త్రిగారికి మాంటాగుగారు ఘనతమముగ సహాయముచేసిరి. దానిని మనము మరచిగూడదు. మరచజాలము. హిందూదేశ ప్రతినిధులు అధినివేశముల కేగి అచటి ప్రముఖులతో చర్చించి: నురభి సామములు తొలగి అధికరించుచు కలుగవచ్చును. అటువై చట్టములు కానసభలందు నామోదింపబడవచ్చునని సామ్రాజ్యసభలో శాస్త్రిగారు నూచించిరి. ఇందులకు యిండియాదొరతనమువారు శాస్త్రిగారి సహాయముగూడ నంగీకరించిరి. ఈసూచన చాలసమంజస మగుటచే అదేశములమంత్రిలు తమ మేలంగీకరించిరి. ఇట్లుదాదేశములకు శాస్త్రిగారికొక్కతే వెళ్ళుట నిశ్చయింపబడినది. కార్యభాగ మత్యధికమని శాస్త్రిగారు భయపడినను దానిని నిర్వహింప వాకు సమర్థుని మన మిదివరకే గ్రహించితిమి. ఒకతేజ వెంటనే అనుకూలభరితములు కలుగక పోయినను మన కారాభాగము కలుగగూడదు. రాజకీయరాయభారములను ఓర్చి మెచ్చగా నుండవలెను. గాన మనము ఓర్చియుండవలెను. నమ్మి: పొంతుట కారాములకలవు. శాస్త్రిగారిపుడు నాటబోవునీజముతకలాల క్రమమున పుష్కలముగు పంట సంకల్పత్తికరముగ కలుగగలదు. శాస్త్రిగారు మొదట ఆస్ట్రేలియాకు వెళ్ళెదరు. అచట శాస్త్రిగారికి మనఃపూర్వకముగు స్వాగతమును అతిథ్యము వొసంగ తాముజిద్దముగ నున్నామని అదేశమువారు శాస్త్రిగారికి పంపిన సందేశము నాకు చేరినది. సామ్రాజ్యసభలో హిందూదేశ ప్రతినిధులు సమాన భాగ స్వామ్యముల గ మార్పిండ్ గలుగుచున్నారు. ఇట్టి గౌరవములకు ల్లిగ ల లభించునని ఎవరైన తలంచిరా? ఈ గౌరవము చేకూరినదనుటకు యిండియా మంత్రిశ్రేణియే నిదర్శనము. ఈ రి ఏడ్వఱోను అత్యధికముగు సభివృద్ధి కలిగినది. దానిని మనము గౌరవించియుండదు. నే నిందులకు అంగీదేశమునకు చాల కృతజ్ఞుడను. సామ్రా

జ్యమున హిందూదేశ మేరకు మున్నది. ఎట్టి గౌరవమును బడసి నది? అని కొందఱుడు గ వచ్చును. ఇందులకు సామ్రాజ్య సంఘ చరిత్రములంజే ప్రయోజనము కలదు. బ్రిటును అధినివేశముల ప్రభుత్వముతో సమానాభావము సామ్రాజ్యసభలోను సామ్రాజ్యయధ్యసభలోను, సంఘిమహాసభలోను, నానాదేశ మహాసభలోను, వాషింగట సభలోను గూడ హిందూదేశమున కేయుడెను. సంధి పుత్రులవై నితర దేశములప్రతినిధులతో పాటు హిందూదేశ ప్రతినిధులుగూడ సంతకములు చేసిరి. శాస్త్రిగారు మిత్రులను అధినివేశముల తో మరల చూడవలెను. శాస్త్రిగారు ప్రభుత్వభావములనే వెల్లడించెదరు. శాస్త్రిగారి ప్రయత్నము నెరవేరగాక! దొరతనమువారు సర్వవిధముల శాస్త్రిగారికి తోడ్పడెదరు. నేను రాజప్రతినిధిగా నియమింపబడిన పిమ్మట హిందూదేశమునకు రాబోవుకపుడు దేశమునాయకులను గూర్చి మాంటాగుగారు విచరించుటలో నేను మొదట శాస్త్రిగారినిగూర్చి వింటిని. మాంటాగుగారు శాస్త్రిగారిని ప్రశంసించిరి. ఆదేయంతయును వ్యవహరి. అని రిడింగు ప్రభువు నుడివెను.

శాస్త్రిగారి ప్రసంగము

నేను నేను చాల గర్వపడుచున్నాను. అందువలన నామనము కలక తెలి నాభావములను నేను సరిగ వెల్లడింపజాలకున్నాను. ఈ మహాసభలో ప్రభువు నుడివిన ప్రశంసావాక్యములకు నే నెంత యు కృతజ్ఞుడను. నా కృతజ్ఞతను యిండియామంత్రికి విన్నవించ నేను రాజప్రతినిధిని కోరుచున్నాను. ఇండి గూమంత్రి సందేశమునకు నేను కృతజ్ఞుడను. ఇట్టి ప్రశంసకు నేను స్పృహదనగుదునని నేను కలనైన తలంపవలెను. ఇండియా దొరతనమువారు నాకొసంగిన బాధ్యతను నేను బాగుగా నిర్వహింపగలిగితి నని అందులకు యిండియా ప్రభుత్వమునకు ప్రపంచమునందరింట్లను గల అధిక గౌరవము కారణము. వెనకటి సంకల్పి నాకు తెలియకుగాని యిప్పుడు యిండియా ప్రభుత్వ ప్రతినిధి వదేశమున కేగినను అదేశ గౌరవమునకు పాత్రు డగుచున్నాడని నేను చెప్పగలను. వాషింగటలో కార్యము వి. సి. ఎస్, కల్లులు వైగ్రాం నేనాని, కార్యదర్శి వాజ్ పేయిగాడ్లు నాకధికముగు సహాయము చేసిరి. ఇతిరకారణములవలన నును స్థిమితము తేక భారతీయులిటీవల చరిత్రకులను సరిగ గ్రహించజాలక పోయిరి. సామ్రాజ్యసభకు ప్రతినిధిగా నన్ను మెప్పుపట్ట ప్రభువు నియమించుటలో తూర్వాచారము నతిశ్రమించెను. ప్రభా ప్రతినిధిని నియమించుట కదియే తొలిసారి ఇండియా దొరతనమువారు ప్రకటనతో సుపూర్వముగ కేకీభవించుటవలననే నన్ను నియమింప గలిగిరి. నిజముగ బాతీయప్రభుత్వ మేర్పడినను గూడ బ్రిటిషు సామ్రాజ్యసభలోను యితర సభలలోను గూడ ప్రజల ఆభిప్రాయము లింతకంటే శ్రేష్ఠముగ తెలుపబడవని అసహాయవాదులుగూడ నొప్పుకొనక దిప్పదు. అధినివేశములలో భారతీయులస్థితిగూర్చి బ్రిటును దొరతనమువారు రాబాధ్యతసంతయు యిండియాదొరతనమునకే వదలి తాము తలపూర్వము నవలంబించిని దేశీయులు తలంకుచున్నార గాని బ్రిటును దొరతనమువారు దానీయలై అట్లు తాటస్థులును పూనవలెను. అట్లు పూనుటకు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము గల అధినివేశములవారు సమర్థులంపట. హిందూదేశము గూడ సంపూర్ణాధికారము కలిగిన దేశముగా పరిగణింప బడుచున్నదని గూడ దీనివలన విదిత మగుచున్నది. గాననే నేనిప్పుడు భారతప్రతినిధిగా ఆ దేశములకు వెళ్ళుట తటస్థించినది. బ్రిటును దొరతనమువారివారా రానుబారములు జరుపుటకంటే మనము స్వయముగ వ్యవహరించిననే త్వరగా కార్యము సానుకూలముగు నని గూడ నా నమ్మకము. ఆ సభలో నొక్కదేశమువారు తప్పు తక్కినదేశముల మంత్రిలు అందఱును చాలా సద్భావమును చూపిరి. వాడు మా అభిప్రాయమును విని గ్రహించి సానుభూతిని చూపి సర్వవిధముల సహాయము చేసెదవని వాగ్దానముచేసిరి. ఇది అంతయును నెరవేరటకు బ్రిటును ప్రధానమంత్రి ఆ సభలోచేసిన ప్రసంగముతే ముఖ్యకారణము- చివరకు లాయడు శాస్త్రిగారు భరణిండ్మును పక్షమున సామ్రాజ్య సంభలో గంభీరోపన్యాసమును సాధికారముగ వొసంగెను, దానివలననే తీర్మాక మామోదింపబడినది. ఆ తీర్మానమును గూర్చి మొదట ఆచరణవలన బ్రిటును దొరతనమువారే నిరూపింపవలసియున్నది. తెనియా ఉగాండానుగూర్చి బ్రిటునుదొరతనమువారువలంబించువిధానముకే తక్కినదేశములవారు నేను సరింతును. బ్రిటును దొరతనము వారు ప్రతిపూలముగ తీర్మానిం

అనుచు చాల వాని చేతులును. అట్లు వారు వాని చేతుల కి
తలంపను. అది కనుక అయినచో చేతులను సమీక్షించి ఒకచో
చేతులు పొరతలమునకు ప్రతిపాటుచు తీర్చిదిద్దినచో అది
విశేషముగా వారు చాల యిట్లుంటి చేతులును.

ప్రతిపాటుచు పలువురు నన్నుగూర్చి విమర్శించు
చున్నారని బాధపడినాడు నడిచినది సత్యమే. అనాదుకు
దేవుని నన్నుగూర్చి అట్లు దీర్ఘవిమర్శల నొనరించుచుంటుంటే
నేను సంతోషించుచున్నాను. చాలవోట్లు వా విమర్శకు
తగిన ప్రత్యుత్తరములను సమీక్షించు నిచ్చియున్నాను. వాని
వలన సంతోషములు చాలవలె తొలగినవిగాని మిగిలినది నా
వ్యక్తి గురించి. అసహనాద్యవచనములకు కలిగిన
అసంతృప్తిలను జూచినది. అది మిగిలియున్నది. ఈ మహా
గురులలో జరుగు ప్రయత్నము లన్నియు గూడ నిరంతర
భక్తిభావము దేయల ప్రయత్నములు కొనసాగుచు కలుగు
క్రియలే యని నావిమర్శలను నాదేశములలో వాడుచుండి
యున్న గూడ తలంచుచున్నాను. మిగిలినది నిరంతరభక్తి
భావములను పూర్తిగా మోసపోయితి. అధినిదేశములలో
సమానగౌరవ మనునది వట్టి ప్రమాదాని నాదేశములు తలంచు
చున్నాను. ఈ అధినిదేశముల పాదరక్షామును గూర్చి
అంగ్లేయులలో కొంతకొంత సరిగా తెలియదు. ఆ సంగతి
యొక్క లాభమును సరిగా గ్రహించుటకు అంగ్లేయులు
గా నుండవలయు మంచిని తోచుచున్నది. నాకేమో
యీ సంగతినువలన గొప్పలాభ మిచ్చును కలగవలదును
నమ్మకము కలిగినది. బ్రిటిషుసామ్రాజ్యము సభిముగ వ్యాపించు
చున్నానని పలువురు నమ్మి నిందించినవారూ తా అభిప్రాయము
మారలేదు. అంగ్లేయరక్షసంఘములను ప్రపంచమునకు
మునుగు గొప్ప మేలు కలుగవలదని నమ్మకము ననుసరింపన మా
హిందూదేశ సేవకసంఘమునకు గలదు. కాన నా నమ్మకము
నానునట్లుగా భాగుగా నాటియున్నది. వెనుక నీ సామ్రాజ్యమునా
రనే క భూభారముల సెరవేర్చి. వారు నైతిక
ముగ నా ల గొప్ప పనులను చేసియున్నను
ఆ వమానకరములగు భారములనుగూడ కొన్నిటిని
చేయిపోతే. ఇది మానవునకు నతే మానవసంఘములకు
గుండ సహజమే. ప్రాకృతికదేవులకు సమర్థములు కలిగింతుంటే
యీ సామ్రాజ్యసంఘమునకు ప్రభావోద్దీక్షముగ నుండు
మిక్కిలి ప్రశంసనీయును. విభజనాభిమును వర్తములకు
సామరస్యము కలిగించుట - ఒకసృష్టి, ఒకసమాఖ్య, ఒక
రాజ్యాంగసభ విధింపబడినామని భిన్నభిన్నములను చేర్చి
సామరస్యము కలిగించుట ఆసాధ్యమని యిదివరకు తలపడినది.
తీరికలేని యీ తాదాప్యమునగూడ నిశ్చయై ఆలోచించు వా
రెందరో కలరు. గొప్పకవులు, ద్రవ్యము మున్నగువారు దీర్ఘాలోచన
చేసి నాగరకతకు మానవసంఘమునకు భావికాలమున కలగు
మాత్తులను గూర్చి నడువుటలో ఆచరకాలమున ప్రాకృతిక
దేవులకు శ్రేయస్సులకు నిరంతర గొప్పసంఘటనలు కలుగు
ననియు అత్యధికమగు ప్రాకృతికములు అనియు విశ్రాంతి
కనవర్యధికముగ సూచించు హిందూదేశమునకు తిట్టించినది
యు నుడివెదకు. ప్రస్తుత విషయములకే గమనించు వారంటే
వాడెందరి సత్యావర్తిములను నిర్ణయింపవలయున్నాడు. అది అసం
భవముగాదని మాత్రము తెలుడగలదు. ఇప్పుడు యిట్లుంటున్న
గూర్చిన కలవరము లోలోపలనేయున్నది. అతిశ్రద్ధాముగ నది
గొప్ప భూకంపదృశ్యవతే సమయము కా గలదు. దానివలన
భరతభండము సమూలముగ చరింపగలదుగాని బ్రిటిషుసామ్రా
జ్యసంఘమునాద విశేషముతో మింగినచో సమాజభక్తితో
బ్రిటిషురాజనీతియును సమయానుకూలమగు సాధారణమున మాపి
నచో ఈమహాప్రళయమును తప్పించుకొన వీలగును. బ్రిటిషు
సామ్రాజ్యము నందుండి నన్ని నన్ని వాడుకలు
మరియే సామ్రాజ్యమునను కేవు. 2-3 కందల
ఏండ్ల క్రితముండిన లోకము తిప్పుడు చాలవరకు
తీరినది. భావికాలమున వివిధభావాలకు జుకములకు వర్తములకు
నాగరకతకు, హిందూదేశములోనే సంఘర్షణ మత్యధికముగ
కలుగవలదని పలువురునుడువుచున్నాడు. ఈ దేశముననున్న రాజ
ప్రతినిధి, గవర్నరులు, సేనాని మున్నగు పెద్ద అధికారులు,
కానసమగ్రుల కార్యనిర్వాహక సంఘసభ్యులు సంస్థానాధిప
తులు, కార్యదర్శులు, మున్నగు వారు
పెద్దలధికారులు కొట్టికొట్టి ప్రజలభాగ్యనియంతరింప నున్నారని.
కార్యదర్శులు వారిని నిందించవలసియే చెప్పడమను. వారి
క్రింది యుద్ధోక్తులు భూభార్యులనియు. చాలవినయవశమను
మీరు ఓర్పుతో గడవెరి. ఇదివరకును సభికుమగు గాం
ధీమును జూపి దరిచేరితి. అక్కడ కనక కంఠం

తే యు ము ట నా ను ట నా పని కాదు. ఇది తా
త్పర్యము. బ్రిటిషు సామ్రాజ్యసంఘము భూభార్యులను
నిర్ణయించుటయే దైవసంకల్పమైనచో మిసహాయము తేకుం
నది తెరవేరు. అంకంకముగ నాభాగము మిసహాయము గూడ
కలదు. మీరు నిర్ణయించుటయే మిసహాయము మీ భార్యమును
గ్రహించుట లోక పాపము. మీరు చేతి
వినుతుములను మాత్రమే గ్రహించుట గూడదు.
నేటి లాభములను మాత్రమే పొందిం గూడదు. గొప్ప అతి
భావలకు మీరు భజించు లాభములను మాత్రమే గ్రహించు
గూడదు. నేను ప్రభుత్వములకు ప్రజల భాగ్యభాగ్యములు
పూర్తిగా నశించినవి. ఇంతగా నిద్రవ కన్నమును నమ్మకము
నమ్మకము. నమ్మకము పూర్తిగా తొలగిపోయిన దనిన
మీరు నమ్మదురు గాక. మీరు భావికాల
మును కలగమునకు చుండుచక్రములు - మీ రొక్కొక్కరును
పరీక్షకార్యంక్రములు. ఆ మహాపరీక్షకార్య క్రియే బ్రిటిషు
ప్రభుత్వమున కన్ని కాలములలోను విజయమును కలిగించినది.
అని మీరు నా నమ్మించుచుండవలెను. మీరును మీవలన అతి
భారమును బడినవారనుగూడ నిరంతరము ప్రాజ్ఞులుగానే
యింపవలెనుగాని, ఎన్నటికిని పరాజ్ఞులుగా
కానూడదు. మహా నాగరకతను మానవసంఘ
మునకును మిదివిధి ఎంతయునా భరతభండమునకు గూడ సంత
తునమే అనిమిడు గ్రహించవలెను. భరతభండము బ్రిటిషుసామ్రా
జ్యమున నమ్మకములేదని బడసిన గాని అభివృద్ధి బడయజాలదు.
సామ్రాజ్యమున హిందూదేశమున ఏకమే అని తలంచు
వారిలో నేనొక్కడను గాననే నిరంతరము చెప్పిండుటకు
మన్నింక గోరవని కాత్రిగాను జూచితి.

కాత్రిగారి ప్రయాణము

13 వ తేదీ కాత్రిగారు సిమ్లానుండి చెన్నపట్టణమునకు
బయలుదేరి అటనుండి కొలంబోకువెల్లి ఆచటబయలుదేరి స్త్రీ
దలో ఆస్థిలియకు వెళ్లెదరు. జూలై 8 వ తేదీని నెరు
నుండి బయలుదేరి 13 వ తేదీకి అడలేదు చేరెదరు.
అటనుండి మరల 13 వ తేదీని బయలుదేరుదురు.
ఏప్రిల్ 10 వ తేదీని మెల్బోర్ను కే 20 వ తేదీని అటనుండి
బయలుదేరి 21 వ తేదీని సిడ్నీ చేరుదురు. 23 వ తేదీని బ్రిస్బెన్
చేరి అటనుండి 4 వ తేదీని స్త్రీనుక ఎక్కెదరు. కాత్రిగారు టా
స్మానియాకు వెళ్లెదరు. ఆస్థిలియా ప్రభుత్వోద్యోగి యొకడు
కాత్రిగారితో కూడ నుండును.

దేశపత్రికపై మానవత్వపు దావా

మే 10 వ తేదీని పంజాబు విద్యాభ్యాసములకు గో
జునీదీగారికి విడుదలయినవారైన 7 వ తేదీని దేశపత్రికలో
వ్రాయబడిన వ్యాసమునగూర్చి విద్యాభ్యాసములకు ఆ పత్రి
కపై మానవత్వమును దావాచేసెను. ఆ విషయకు వెల్లెనవారిని
నిరసించుచు వెల్లెనవారిని కొనియాడుచు ఆ వ్యాసమున వ్రాయ
బడినది. 5 రోజులలోగా రాజీవదనిచో నేను చేయబడు నని
సంజాడకునకు నోటిను పంపబడినది.

మరాఠీ సత్యాగ్రహులు

ప్రభుత్వ ప్రకటనము

తాతాకంపెనీవారు కొంతకాలమునుండి నీలకంట్టుకు
పునాదులను త్రవ్వుచున్నారు. అందుకు కావలసిన స్థలమునలెను
ఆక్రమించి అందు కి య్యవలసిన సామగ్రిం తయ
నిచ్చి వేసిరి. ఇంకను సత్యాగ్రహములు పని
కర్తవ్యంకరము కలిగించుచున్నాడు. కాన నట్లభ్యంత
రియు కలిగింప గూడదని ఏప్రిల్ 23 వ ఆజ్ఞాపింపబడినది. అం
తలు సత్యాగ్రహము కొన్నిరోజులు నిరోధమును విరమించిరి.
మరల మే 1 వ తేదీ మత్యాగ్రహము 25 గురు సత్యా
గ్రహములు 100-150 మంది మావలమును తప్పి పనిజుగ
కుండ ననుకున్నాడెరి. వారిలో చాలమంది స్త్రీలు పిల్లలు
ఇట్లు వారు పలుసారులు చేయగా కంపెనీచునున్ను చుట్టు
రెండువరులగా నిలచి నడుచు పనివాండ్రచే
పనిచేయుంపసాగిరి. అంతట సత్యాగ్రహ లోకప్రకృతుండి
వారిపై దండ. వారిని వీరిని కొట్టుటజరిగెను. ఈ రీతిగా జరు
గుచున్నది. స్త్రీల పట్ల దురాగతములు జరిగవలదు అనత్య
ము. ఒక సత్యాగ్రహి విరసిన రాయు తగిలి కంపెనీ కూలీలలో
నొకనికి కంటిపై గాయము తగిలినది. అంతకు తప్ప బలమైన
గాయము లెవరిని తగులలేదు. ప్రభుత్వోద్యోగు లెప్పుడు
న చుటనే యుండిరని ఈ ద్యోగులు ప్రకటించిరి.

పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారు

నానిటాటుకు మార్పుట

పండిత నెహ్రూగారి అసమ్మతి
మే 12 వ తేదీ కుకవారమునాడు నెహ్రూగారిని లోన్
నుండి నానిటాటుకు మార్చిరి. ఇట్లు మార్పుట నెహ్రూగారి కంత
భారమును ఇచ్చుచు గా లేదు. ఇక నానిటాటుకు నెహ్రూ
గారి కార్యాచరణ క్రియకలెను. వారు ఫిరేజీమెంబరులు
ఏప్రిల్ 23 వ తేదీనకు వలన చాల బాధపడిరి. ఈ ద్యోగుల
అనుమతితో దాక్టరు మురారీలాలు దాక్టరు జనవరలాలు గార్ల
యొద్దకు వారు ముందు తుచ్చుకొనుచున్నారు. చాలగుణము కలిగి
నత్యుత్తమవరముగ వానిమార్పుటవలన మరల ఆ ద్యోగులం
గము కలుగును. ఈ సంగతిలనే నెహ్రూగారు 12 వ తేదీని
ఇయిలు నూత్నముటకు వ్రాసిరి. ఈవై ద్యుక్తిదరుగునాడ కీం
పడి లోన్ చేసాలోనే యున్నాడు.

పండిత జనవరలాలు

నెహ్రూగారి కేసు

అలహాబాదులో విచారణ

13 వ తేదీని జరుగుట

దుకాణములంద్లో శాశించుటగూర్చి వాద చేసిన ప్రక
టనలను బట్టి వారి యావ వ్యాసముల
ను బట్టి జరగావలసిగా రివై నను మరి
కొందరివైసను చేయబడిన నేనువిచారణ అలహాబాదులో 13 వ
తేదీనకు జరుగును. జూలై 23 వ తేదీని ప్రారంభమైనది
పండిత జనవరలాలు నెహ్రూ, కేవలదేవ మాలవ్యా (కట్ట
కాంగ్రెసు సంఘకార్యదర్శి), ఆనందప్రసాదు (మండలకాంగ్రె
సు సంఘ కార్యదర్శి), భువా యా ర భాను
(పట్టణ భిలా ఫకు సంఘ కార్యదర్శి)
వేంటకాపు వెనుక క్రియింపించెడి పత్రికకు చేరినవాడు,
గార్లవై 506,88517 ఏ-వి కేసులక్రింద కేసు చేయబడినది.
జనవరలాలుగారి సంతకము అన్నదని చెప్పి కొన్ని కరపత్రము
లను పట్టణకాంగ్రెసు సంఘకార్య నివేదికలను నీటి కొవ్వాయి
దాఖలుచేసెను. మీరు వాగ్దానము నతిక్రమించి విదేశీబట్టలను
తెప్పించితిరిగాన మీరు నమ్మకముగా వాగ్దానము చేయ
నిచో నేను సాయంకాలమే మీరు దాఖలునంద్లో శాశించురంధ
మగును. మీరు 100 కి 10 రూపాయల చొప్పున బట్టల వెల
మీరు భాగ్యవాదకు చెల్లింపవలెను. అని ఒక బట్టలదాఖ
వారునకు వ్రాయబడిన లేఖకు పోలికలు దాఖలుచేసిరి. "మీ
లేఖలను భిలాఫకు కొద్దలో దాఖలుచేయవలెను. తేదీనో
మీరు జార్యానా చేయబడును" అని. వే. డి. మాలవ్యాగారికి
బట్టలదాఖలు వారు వ్రాసినది మరియు పుర్రమునదాఖలు
చేసిరి. "నేను 9 గంటలకు మీరేమిచారణజరుగవలసినది మీరు
కాల్చెను. అందుకలనమీ విషయములో కొద్దగా రుదారభావ
మును చూడవలెను తీర్తమును మి. వెల్లె. పుర్రములను
గూడ దాఖలుచేసిరి. ఏప్రిల్ 23 వ తేదీని దుకాణములంద్లో
శాశించురంధించిరి. ఒక దుకాణములోని నేను వెల్లెతోగా
నన్ను గూడ నిరోధించిరి" అని కొత్తాయి
సాక్ష్యమిచ్చెను. జనవరలాలుగారు కొరగా తీర్తములను
చేసిరి. "దొరతనమువారు చేయుచున్న దురాగతము
లను నైరింక జూరెడు. మే 1 వ తేదీని ఆజ్ఞాపింపనను
ప్రారంభించుటను కరపత్రములలో నొకవాక్యమున్నది. ఏప్రి
లు 25 వ తేదీని స్వరాజ్యసభావరణమును పండిత జనవరలాలు
గా తుదకసించుచు విశేషబట్టలను అనిష్కరింప వలెను.
విశేషబట్టల దుకాణములంద్లో శాశించురంధించిరి
నీ. వి. దీప్రస్వకభుకు సాక్ష్యమిచ్చెను. విశేషబట్టలను తెప్పించు
చును. తెప్పించిన తానుకు 5 రూపాయల చొప్పున జార్యానా
యిచ్చెదమని మేము వాగ్దానము చేసితిమని ఒకకరపత్రము
సాక్ష్యమిచ్చెను. నేను తెప్పించిన విశేషబట్టల దరమీద 100 కి
10 రూపాయల వంతున కాంగ్రెసు సంఘము
కు జార్యానాకొంద 1000 యాపాయలను చెల్లించితిని మరియు
యొకపాక్షి చెప్పెను. జనవరలాలుగారు దీనిని ప్రకృతి
స్త్రీలు సమాధానము చేసెను.

పండిత మదన మోహన మాలవ్యాగారు

రావల్పిండిలో నతిగంభీరముగ నువచ్యునిండుట

ప్రజల స్వరాజ్యోత్సాహము

పండిత మదనమోహన మాలవ్యాగారు మే 13 వ తేదీన మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు రావల్పిండినగరమునకు విచ్చేరిరి. ప్రతిపది, ప్రతిగ్రహము తోగణములతో నతిసౌగంధిక నలక రింపబడినది. పౌరు లందఱు మాలవ్యా పండితుని పురవిధుల వెంటఁ జూచెను. తన స్వరాజ్యోత్సాహమును వెల్లడింపిరి. సాయంత్రము 6 క్కి గంటలకు పుర పాల క సంఘపు ఉత్సాహ వనములలో నొక బహిరంగ సభ జరిగెను. సభాసదులు 15000 మందికి తక్కువలేకుండ ఉండిరి. అనులో 2000 మంది స్త్రీలు ఉండిరి. వారి జీర్ణుల సారీలును ప్రత్యేకముగ పండితునికి ఆహ్వాన మిచ్చుచు పాటలు వాదిన పిచ్చుట యల్. కన్నీరారంతిగా రధ్యుతుల వహించిరి. అంతట మాలవ్యాగారు హిందీభాషలో నిట్లు వచ్యునించిరి:—

సోదర సోదరి మణులారా, మీ సభ ఆత్మదృఢముగ నున్నదిగాని నాకంతస్వరము అతిహీనముగ నున్నది. మీరు నేను చెప్పిలోపు విషయముల నాలకించు నెడల, నిత్యముగ నుండుగని నాప్రాధాన్యము. మీరు హృదయపూర్వకముగ నాకోసంగిన స్వాగతమునకు నేను మీకు కృతజ్ఞుడను. నాజీవిత కాలములో నా జీవిత య సోదరులు నన్ను నేక మారులు గౌరవించిరి గాని మీ స్వాగతము నిరపమానమైనది. వానిని ఉచిత రితిని గుఱించుటకు నాకు చాలా వ్యయముగ నున్నది. ఇట్లు సంతోషముతో స్వాగతం బొసంగిన మీ ఆశీర్వాదములు పరమేశ్వరుడు గవనిండుగా! స్వయముగ నన్ను మర్యాదచేయుటకు మీరిట్టి స్వాగతం బొసంగలేదనియు, నేనును, ఇతరులు కొందరునుచేరి మనభరతఖండమునకు స్వరాజ్యసంపాదనకు చేయుచున్న కృషిని ప్రశంసించుటకు మీరిట్టి స్వరాజ్యోత్సాహముతో నున్నారని నాదృఢాభిప్రాయము. రెండేండ్లక్రిత మిట్టి సభ లేనదని నుచు నాచేత మగుచుండేదిగావు. 1½ సంవత్సరముల క్రిందటగూడ నిప్పటివలె హిందువులు, మహమ్మదీయులు, క్రైస్తవులు, సిక్కులు, పారసీలు చేరి ఎన్నడునూలేనంత ఇరియండి స్త్రీలు మనుష్యుడు బహిరంగ సభల కేతెంచుచుండిరి? ఇట్టి మార్పు కు కారణము తెల్సి? తిరిపిండ్ల క్రిందట 1895 వ సంవత్సరమునందు నేను మీ నగరమునకు వచ్చియుండి నప్పు డొకసభ సమావేశపరచబడినది. ఇప్పుడు వచ్చినవారిలో సగంమందిగూడ ఆసభకు వచ్చియుండలేదని నా జ్ఞాపకము. ఇప్పుడన్ని వర్ణములవారూ, అన్ని మతములవారి సభిక సంఖ్యలకు లొక క ధికత్వము వచ్చుటకు కారణమేమి? కారణము విదితమే—మీరు స్వాతంత్ర్యోత్సాహిగి. మీరొక ప్రత్యేక జాతిలో చేరిన వారనజ్ఞాన ముదయించినది. మహమ్మదీయులు కాంగ్రెసులో జేసినంతకాలముది జేయుచునాసభ గాడండెను—సిక్కులు కాంగ్రెసులో జేరక ప్రత్యేకముగ నున్నంతకాలము అది జేయుచునాసభిక గాడయండెను—స్త్రీలు కాంగ్రెసులో జేసినంతకాలముది జేయుచునాసభ గాడయండెను. నేను భారతదేశమందలి అన్ని వర్ణముల, అన్ని మతముల స్త్రీ పురుషులు తమ దేశమహాసభ మాలముగ స్వరాజ్యము నాశించుచున్నామని సర్వేశ్వరుని గుఱించుడు.

స్వరాజ్యమననేమి? అది స్వంతరాజ్యము అనగా ఎవరికేతములో వారి స్వంత ప్రభుత్వ పరిపాలనము. ఆంగ్లదేశములో నాంగ్లేయు డెంతస్వంత్రముగ నున్నాడో, మనదేశములో మన మట్లుండ నవేత్తించుచున్నాము. వాటితో బాటు ప్రభుత్వాధికారము మనకుండవలెను. పరాయివారు నీ గృహమును తమపాలించుట నీకంత ఇష్టముగానుండును? దేశము విషయములో వాడ నీ పరిస్థితి లుండును. మానవజాతికి పరాశీనము ప్రాణ సంకటము. ప్రపంచమందు సకల పులైయున్న జాతులన్నియు స్వాతంత్ర్యము ననుభవించుచున్నవి. అనేకవేల ఏండ్లక్రిందట ప్రపంచమునెట్టి స్వాతంత్ర్యము ప్రబలుచుండెను. మనదేశములో మొదట హిందువులు, తర్వాత మహమ్మదీయులు కాజ్యము చేయుచుండిరిగాని వారందఱు భరతఖండములో పుట్టి నెరిగిన భావములు ప్రతిస్వతంత్ర ప్రభుదేశములో ప్రజలు స్వాతంత్ర్యోత్సాహ కలిగియుండుదు. వాటలు స్వతంత్రమును సంపాదించుటకు తమవర్ణస్వమును భారబోసి, ఆత్మసమర్థమును చేయును. దీనికి గొప్పవిద్యన

మిటివల జరిగిన విరోధానుసంగిగ్రాహ్యమే. అది స్వతంత్రమును సంపాదించుట ప్రాశంభించిన మహాసత్యము. ప్రపంచమునకు తత్త్వాన్వ మనభవము తేనెట్టి మహాసంగ్రామమును చేయుటకు జరగవలెదము తయారయ్యెను. ఆంగ్లదేశము, ప్రాన్సుదేశము గల గణ వణకెను. తమ స్వాతంత్ర్యమును గోల్పోవలసి వచ్చునేమో యని భయపడినది. అది ఏమి చేసెను? స్వాతంత్ర్యసంరక్షణకాగ్రము లక్షలకొలది పుత్రుల నాదేశములు సంగ్రామమునకు సమర్పించెను. రాజులు సామంత రాజులు, సంస్థానాధిపతుల పుత్రులు తమ నిరుపేద దేశీయులపక్కన నిల్చి శత్రువును పోనాడిరి. ఆత్మత్యాగముతో శత్రువున కొకదెబ్బనేసి తాముక దెబ్బను కైకొనిరి. ప్రాన్సు, ఆంగ్లదేశముల తల్లులు, సతలు అనేకవేల మంది తమ పుత్రులను, భర్తలను దేశసంరక్షణమునకు దానము చేసిరి. అమెరికను ల నేకులు ప్రపంచపు స్వాతంత్ర్యమును రక్షించుటకు మడసిరి.

ఈ మహాసంగ్రామములో భారతీయులు ఆంగ్లేయులకు తోడ్పడవలసినదని మనసార్వభౌము డొకసందేశమును బంపెను. అప్పటి రాజప్రతినిధి మెయ్యిస్టర్లు ప్రభువుకూడ నట్లే కోరెను. భారతదేశము తన సజాబాత్మ్యముతో అనేకవేలమందిని యదరంగములకు బంపెను. ఆంగ్లదేశము వీరి సహాయముతో యుద్ధములో జయ మొందెను. బెల్జియం, ప్రాన్సు, ఇటలీ మున్నగుదేశములు స్వాతంత్ర్యము ననుభవించుచున్నవి మనకుట్టి స్వాతంత్ర్యము నెన్నడనుభవించెదము? ప్రపంచపు స్వాతంత్ర్య సమస్యను పరిష్కరించు నప్పుడు మీకుగూడ స్వాతంత్ర్యము లభించక తప్పదని సార్వభౌముడు, రాజప్రతినిధి వాగ్దత్తము చేసిరి. స్వాతంత్ర్యము ఇప్పటికి రాలేదే. ప్రజాభీష్టము ననుసరించి ప్రభుత్వపరిపాలన చేయుటయే స్వాతంత్ర్యము అనబడును. ఆంగ్లదేశములో నిట్టిశాంతపదాయము గలదు. ప్రతిమండలము తనప్రతినిధుల నెన్నుకొనును. వారందఱు చేరి దేశమును పాలించెదరు. అట్టిదేశములలో ప్రజాభీష్టములకు విరుద్ధముగ కార్యనిర్వాహకప్రభుత్వము పాలించుటకు సాశ్యపదము. నాకు చేయదగిన సాత్వ్యములసహాయముతో మోపు, అన్యాయపు నేనులను మోపి ప్రజలను చెంపాల కంపుట కట్టిదేశములలో వల్లపడు. ప్రజలకు ఇష్టము లేనప్పుడు ఒక్కరిని చెరసాలకు పంపినయెడల, పాన్సు మెంటు, కార్యనిర్వాహకప్రభుత్వము నాక ననుగును. ప్రజాధికారమునకు మేరయిండుదు. మనపద్ధతిగూడ అట్లు మార్చవలెను. మీకందఱు స్వరాజ్యము గావతేనా? (అవు ననుకలు. భారతదేశమందలి స్త్రీలు, పురుషు లందఱు ఏకాభిప్రాయమై స్వరాజ్యము నభిలషించిన యెడల, సర్వేశ్వరుడు తప్పక ప్రసాదించును.

ఏలనైతే ఒకచిలుకకు పంజరములో నెట్టి మంచితోడనమును పెట్టినను ఆచిలుక ఇతరచిలుకలతో చేరి నిరాశులముగ ఆకసమున నెరుగుటకు ఆసక్తి గలిగి యుండునో, మనము భారతీయులముగూడ ఇతరదేశములతోబాటు స్వాతంత్ర్యము ననుభవించుట కాసక్తిగలిగియున్నాము. భారతదేశము మనదేశము. భారతదేశపు ఉత్పత్తులకూడ మనస్వాధీనమునందు లేవు. మన స్వంతరాజ్యము లేకపోవుటయే దీనికి మూల కారణము. ప్రపంచములో సాటిలేనట్టి రాజ్యమును స్థాపించుటకు స్వదేశము నుండి 6000 మైళ్లదూరము బయలుదేరి వచ్చిన ఆంగ్లేయులు జ్ఞానునియులేగాని అట్లుచేయుటకు వారికి అవకాశ మొసంగిన మనదేశీయులు కష్టపట్టెను. ఇట్టిస్థితి ఎట్లు కలిగెను? ఆంగ్లేయులకు దేశభక్తి, వికమత్యత, ఆత్మవిశ్వాసము గలవు. ఆంగ్లేయులకున్నంత దేశభక్తి మనకేల ఉండగూడదు? ప్రతిమానపుడు కొంతకాలమునకు తొందరగాన, ఆలస్యముగానో చావవలెను గదా. ఈలోపల స్వాతంత్ర్యము ననుభవించరాదా? ఇట్టి స్వాతంత్ర్యోత్సాహినివాడు చచ్చినవానితో సమానము. ఈస్వాతంత్ర్యసంపాదనకు మన మాంగ్లేయులతోబాటు మనద్రవ్యమును, ప్రాణమును త్యాగము చేయుట అత్యవసరము.

వికమత్యము లేనదున మన స్వంతరాజ్యాధికారమును మనము పోగొట్టుకొంటిమి. మనము ఒకమర్త్యమును తిరిగి ఏల సంపాదించరాదు? ఈశ్వరునకు నమస్కారములు, అని వర్ణముల వారిట్టి వికమత్యము కుదురుచున్నది. ఈ వికమత్యపు మొక్కను అన్యోన్యసోదరభావ మననీటితో నడపుము ఇట్లుచే నయెడల ఆమొక్క మట్టిచెట్టువలె మహావృక్షమై, దానినెట్లె భూమిలోకి తాలూకుకు న్యాపించును. మనసోభరతేశీయులలో నొకరైనను పరిసాలకు పంపబడినను, ఈడ్చబడినను, అవ మానించబడినను మనస్వంత సహోదరుని కట్టి కష్టములు సంప్రాప్తించినట్లు మనము తలచవలెను. కాని మహాత్మాజీ ఉపదేశానుసారము మనము దౌర్దస్యము నవలంబించరాదు. నిన్ను ప్రార్థనతో కడించిన యెడల, కాంతితుండవై

బాధానుభవముతో నాక్రొవ్యమును సంహరింపుము. ఇట్టిభావము మనలో సంకురించినప్పుడు, మనకు స్వరాజ్యప్రాప్తి గలుగును.

స్వాతంత్ర్యము చాల అరుదైన భూషణము. వానిని బడయుట నులభముగాదు. ఆంగ్లేయులు 150 ఏండ్లుగ మనదేశమును పరిపాలించుచున్నారు. మీరు స్వరాజ్యము గావలెనని రూఢిగా దెలిపినయెడల, వారు తప్పక నిచ్చెదరు. పశుబలముతో మీరు స్వరాజ్యము చిక్కదు. వాటితో యుద్ధముచేయుటకు మన శాస్త్రముల మను ఆయుధములకు. వికమత్యముతో మన మిదేశములో స్వరాజ్యమును నిర్మించవచ్చును. అనేక విషయములలో మనకిట్టి వికమత్యము కుదుగులేదు. భిక్షువనస్త్రధారణము, మగ్యపాననిషేధము యావన్మండిచ్చే అవలంబించబడలేదు.

1920-21 లో రు 10200000 ల విదేశవస్త్రములు, విదేశములు మనదేశములో విగుమతి చేయబడినది. మీరు మీ నూతన వడికి, మీ స్వంతవస్త్రములను ధరించినయెడల, ఈ గొప్ప మొత్తము మిగిలిపోవును గదా. 15 కోట్లమంది స్త్రీలకీ పని యున్నాద్య మొకటి కాదు లంచులూగు, నయలొక్కటలం దలి ప్రజలు పిండి, పెమెనకులందలి స్త్రీలకంటె వడుకుటయల దెక్కువ ఆభరణము గలవారు. దేశీయులందఱు వడకుటకు ప్రారంభించ వలెనని నాప్రాధాన్యము. ఒకవేలు, డాక్టరు తీసినప్పుడు వడకుట ఆవుమానముగాజాలదు. మనకోట్లద్రవ్యమును మిగిలించు కొనుట సాధ్యముగాదు.

మద్యమును త్రాగవలెనని ప్రభుత్వముకాదు మిమ్ము కాధ పెట్టరు. కోర్టులకు వెళ్లుచు అని ప్రభుత్వమువారు మిమ్ము నిష్పించరు. పంచాయితీల మూలముగ మీ రిగవులను పరిష్కరించుకొనుదు. ఇట్లు చేసినయెడల మీరు స్వరాజ్యమున కర్హులని ఆంగ్లేయులకు బోధపడును. అప్పుడు మీరు స్వరాజ్యము దొరుకును.

18 సంవత్సరముల వయస్సు మించినవారందఱు కాంగ్రెసు శాసనసభలకీ, తమకీకొలది తిలకు స్వరాజ్యనిధికి ఇయ్యి ప్రార్థితులు. మీ గ్రామములలో వీలైనప్పుడు సభలను చేసి, స్వరాజ్యతపము చేయుడు. 35 కోట్లమంది తమన్న వర్ణము గాబోదు.

మరికులాలు భావగాఢ కొంచెమునేపు ప్రసంగించిరి స్త్రీలు స్వరాజ్యభజన చేసినవిక్రుట, సభ రాత్రి 9 గంటలకు ముగిసెను.—(బ్రీబ్యాక్).

న్యాయస్థాన వార్తలు.

రాజప్రదోహనేరము—నిందితుడు నిక్షేపబడుట
'కామిరిపోర్టు' అను పత్రికాసంపాదకు లగు గులాం మహమ్మదుగారు జనవరిమాసమున తనపత్రికయందు రాజప్రదోహ పూరితము లగు వ్యాసముల ప్రకటించెనని వారివై వి. పి. సి. 124,505 నెక్స్ నుల ననుసరించి కేసుచేయబడినది. న్యాయాధిపతి తీర్పులో నావ్యాసములో దెల్పిన సంగతులు అబద్ధములని తెల్పెను. నిందితుడే అవి తప్పని యొప్పుకొని తుమాఫణ చేడికొనెను. తాను లేనిసమయములో మరియొకరు సంపాదకులు: నున్నపుడని ప్రశంసించబడినది ఆయన చెప్పెను. అది వ్రాసినదెవరో మాత్ర మాదున పోలీసులకు చెప్పెదను. నిందితుడు 124 ఎ 505 నెక్స్ నుల క్రింద తప్పజేసినని చెప్పెను.

న్యాయాధిపతి నిందితుని నోడ్యుగ నెంచి ఒక్కొక్క నేరమునకు 9 నెలల విడితైదు విధించి రెండుశతములు ఒకే సారి అనుభవించుటల తీర్పు చెప్పెను.

తిరువళ్ళిక్కేణిలో అల్లరి

శనివారము సాయంత్రము తిరువళ్ళిక్కేణిలో మట్టను కుప్పం జాలివాడ్రకు ఆస్రాంత్యములందున్న పల్లెవాండ్రకు పెద్దతగవు అయ్యెను. ఆదినము ఉదయం జాలివాడ్రు అంత్య క్రియలు జరుపుటకై ఒక బాలకుని శనమును వెంకటరంగంపిల్లె వీధిగుండ తీసికొని పోవుచుండ గ కొంత మంది పల్లెవాండ్రు అల్లరిచేసిరి. పోలీసువారి కివయము తెలిసి తక్షణమే కాంతిస్థాపనము చేయకలిగిరి. సాయంత్రము జాలి వాండ్రు గుమిగూడి పల్లెవాండ్రను కొట్టుటకై సమకట్టిరి. అధిక ముగ అల్లరి జరుగక మునుపే పోలీసువారు మిగుల ధైర్యముతో అల్లరి నణచివైరి.

వంగదేశపు రాయవైకుంఠనాథనాథుడు మహారాజగారు శనివారము సాయంత్రము 2 మృత్యుముగో ముగ్ధులచిరస్మయంపై పత్రిక ప్రకటించుచున్నది.

మన ప్రకృత రాజకీయ స్థితి

సర్ సి. శంకర నాయు గారి ఉపన్యాసము

మొన్న శనివారం సాయంత్రం 5 గ 30 నిమిషములకు ఎన్నార్ల నందలి "జస్తిసు" ప్రతికా కార్యాలయమునందు మద రాజు బ్రాహ్మణేశ్వర సంఘము వారి యాజమాన్యము క్రింద సర్ సి. శంకర నాయుగారు "మన ప్రకృత రాజకీయ స్థితి"ని గురించి అతిగంభీరముగ నుపన్యసించిరి. సర్. పిట్టిత్యాగ రాయచెట్టి గారి ప్రభుత్వ వహించిరి. సుమారు 450 మంది సభకు విచ్చేసిరి. కొందరిమంది నారీక గుంబ, విరోపిజనులు కూడ వచ్చియుండిరి. అధిక సంఖ్యాకులు బ్రాహ్మణేశ్వరలే.

సర్ పిట్టి త్యాగరాయచెట్టి గారు

ప్రారంభమున ఇట్లు చెప్పిరి. "నేటిసభావేళమును గురించి నేను విశేషము చెప్పనాగ్రహించెదను. మన మదరాసు పాటలలో నుపసర్థులగు సర్. పి. శంకరరాజుగారు గాత్రీకల తిరిగి తమస్వదేశమును చేరినది మాకు అందరికి తెలిసి యుండవచ్చును. బ్రాహ్మణేశ్వర సంఘమువారి యాజమాన్యముక్రింద నేటి సభ సమావేశమగుచున్నది. ఈ సంఘమే బ్రాహ్మణేశ్వరభావమును ప్రారంభించినది. దక్షిణాదేశపు వారాప్రతికలతో కొందరి ఉద్యమమును ప్రకటించుచు. మరొకందరు నిరసించెదరు. వారి నిరసనలకు మేము ప్రత్యుత్తరములనిసంగము. ఇట్లుచేసి ప్రయోజనముండదు. మనమిట్లుగ సర్ శంకరరాజు గారు రాజప్రతినిధి కార్యనిర్వాహక సభలో సభ్యులుగ నుండిరి. అత డాంగ్లజేతములో భారత రాజ్యాంగ కార్యదర్శి సభలో పంచేసి ఇటీవల మనదేశమున కచ్చటించితిరిగి చేరెను. అచ్చట అతడు మన బ్రాహ్మణేశ్వరభావమును గురించి అనేక విధముల తినియొండవచ్చును. అతడు వానిని గురించి మనకు చెప్పగలిగిన యెవల, ఇతరులు మన ఉద్యమమును గురించి ఏమి తలచెదరో మనకు బోధపడగలదు. అట్లు విన్నతః వారే, మన లోపాలోపములను గురిచేసికొనవచ్చును."

సర్ సి. శంకర నాయు గారు

ఇట్లు ఉపన్యసించిరి. "అగ్రాగనాధిపా, మహానీయులారా! "మనప్రకృత రాజకీయస్థితి"ని గురించి ఉపన్యసించుటకు నేను అంగీకరించినది గాని బ్రాహ్మణేశ్వరభావమును గురించి ప్రసంగించుటకు వాడు దానిని గురించి నేను విశేషము చెప్పబూనుకొనలేదు. అనేక విషయములలో నే నీ ద్యమముతో నే కీర్తివించెదను. కొందరి విషయములలో నాకభిప్రాయభేదముండవచ్చును, గాని బ్రాహ్మణేశ్వరభావము మెట్లు నమ్మమెత్తినది, దానిని ఇక యెంతకాలము సాగించవలసిగతి మున్నను విషయములనుగురించి ఉపన్యసించుటకు నేనిచ్చుటలే రాతము. "మన ప్రకృత రాజకీయస్థితి"ని గురించి బ్రాహ్మణేశ్వర సంఘమునకు పన్యసించుటకు నేనంగీకరింపితిని. జానినిబట్టి వారు తమ భావి కార్యక్రమము నేర్పటముకొనవచ్చును."

ప్రపంచ పరిస్థితులు - గాంధీ

మనదేశ స్థితినిగురించి యోచించునపుడు ప్రపంచ మందలి ఇతరదేశముల లంగతి పరిస్థితులను తేల్చుక గమనించ వలెను. రుస్సియా, జపాను, చీనా, అస్ట్రేలియా, ఆంగ్లదేశము లందలి పరిస్థితులకు మనదేశ స్థితితో సంబంధము గలదు. విర్మాయందు, ఈజిప్టు దేశముల పరిస్థితులు మాకు తెలిసియున్నవి. నా. మన మిదేశముల నుండి సంబంధములేకుండ ప్రత్యేకముగ నెవరించవలయు. అట్టి ప్రత్యేక జీవితము ఈ కాలమున కనుగుణ్యమైనది కాదు. కొన్నాళ్లకు భారతదేశమున కింతదేశములతో సంబంధ మెండుకని కొందరు రాజ్య తంత్రజ్ఞులు బయలుదేరి. వారి అభిప్రాయములు నాకెన్నటికి సమర్థము గా నేరవు. ఇతరదేశములతో సంబంధ పొంతునకులను కలుగజేసి కొనకుండ భారత దేశాభివృద్ధికి ప్రయత్నించ వలెనని గాంధీ పక్షపాలులుబయట ప్రారంభించిరి. ఇది ఎన్నటికి సాధ్యపడదు.

సంయుక్త రాజ్యములకు, విరోపాఖండమున కిప్పుడనియ్య సంశయములు గలవు. లోలోపల ఈరెంటికి సమరభావము ప్రబలుచున్నది. విరోపాఖ్యామలలోనే నిట్టివిరోధములు, ద్వేషములు పరిపూర్ణముగనున్నవి. ఆంగ్లదేశస్థితినిగురించి నేను చెప్పనవసరములేదు. విర్మాయులో ప్రజలలో యుద్ధము జరుగుచున్నది. ఈజిప్టుదేశములు ఆంగ్లప్రభుత్వమును బహిష్కరించుచున్నారు.

మనదేశము - ఇతర రాష్ట్రములు

దక్షిణాఫ్రికాలో మనదేశముల కొందరుగలరు. నాకచ్చట నేకమంది మిత్రులుగలరు. లండనులో కొందరు బోయర్లు నాకు స్నేహితులున్నారు. వారు నాతోక క్రొత్తవిషయమును తెప్పిరి. దక్షిణాఫ్రికాకు ఆంగ్లసామ్రాజ్యముతో ఏలాటి సంబంధములేదు. త విడచియుటకు ఒకపక్షమువారు ప్రయత్నించుచున్నారు. ఇక నెప్పటికైన వారికిని, ఇంగ్లేయులకును రాగల వ్యత్యంసమరములో మనదేశము లభ్యుట ఆంగ్లేయుల పక్షము వహించుటకు వీరికి గొప్పభయము. ఇందులో నెంత సభ్యతా నేను చెప్పవలెను. ఇట్టి సందర్భములలో అచ్చటి భారతీయులకు మనదేశమునకు తిరిగి పంపివేయుటకు వారల యత్నింపవచ్చునాలో మనకు ఆర్థమగుచున్నది.

కెనియా: ఇచ్చట శ్వేతముఖులతోబాటు మనదేశీయులకు పౌరసత్వపు హక్కులను సరిమూసముగ నిబద్ధపరిచినది మనము కొంచున్నాము. ఇట్లు చేయుటకు కొన్ని అటంకములుగలవు. మనకిచ్చట అనేక నాగరజీవనగలవు. మహమ్మదీయ నాగరజీ, హిందూ నాగరజీ, క్రైస్తవ నాగరజీ. ఒక జానితో మరియొక జానికి పోలిక లేదు. వీరికి అప్పుడప్పుడు పోరాటము అద్భుతమయిచుచుండును. పోరాటములు తేకుండ చేయుట భారత ప్రభుత్వమునకు ఒక గొప్ప సంతకము. "కెనియాలో నీ పరిస్థితులను దెచ్చిచెట్టు. యక్షమా? అచ్చటి క్రైస్తవులు మహమ్మదీయ, హిందూ నాగరజీలు తమ నాగరజీ కంటె తమ ప్రాసాసము నాక్రమించుచున్నట్లు భావించెదము. దీనినిగురించి భారతీయులు యోచించిన ట్లగపడదు. ఇట్టి పరిస్థితులలో పరామర్శ రచించుచుచున్నది ప్రకటనము. అట్టి రచన, దక్షిణాఫ్రికా వలసరాజ్యములలో పరామర్శ కాసనముల ననుసరించువారి కందరికి పరామర్శ పౌరసత్వపు హక్కు లొసంగబడును. పరామర్శ నాగరజీ ప్రతి వాడు నంగీకరించుట అవసరము. ఆంగ్లదేశమున కట్టి పద్ధతి లేదు

ఫిజీ: ఇచ్చటికి మనదేశీయులు విశేషముగ హాతిలుగ వెళ్లుచున్నారు. హాతికమునించుచున్నామే అనిననము ఫిజీ ప్రభుత్వమువారిని ప్రశ్నించినయెడల వివాదములు కూలీల నెట్లు అదిరి చుచున్నారని వారు ఎంతానిచేయుచును మిదేశములో కూలీల కష్టనిష్ఠులములను తొలగించుచు, మేముమాడ నేర్పిచేసెదమని వారు చెప్పెనరు.

అస్ట్రేలియా: ఇచ్చటిపరిస్థితులు వేరే. కొన్నాళ్లకైనా అస్ట్రేలియాలో కొంతభాగములో ఆసియాదేశమువారు వెళ్లికార్యముగ నిగ్గించవలసి. వచ్చును. అత్యున్నతదేశములలో శ్వేతముఖులుండవలెను. మనవారుచచ్చటికి వెళ్లి నెకనించవలసి వచ్చును. ఇట్టిసంస్కృతులలో మన మాస్ట్రేలియావారితో క్రతుత్వము కలుగజేసికొనరాదు. వారు కొన్నాళ్లకు మనసహాయమును గొందురు.

మాంటాగుగారు

ఆంగ్లసామ్రాజ్యములో మనదేశీయుల స్థితిగతు లిట్లున్నవి అధినిదేశముల రాజ్యముల సభలో భారతదేశములకు ప్రవేశము లభించుట ఒక గొప్పకార్యము. మాంటాగుగారి కిట్లాభము నిచ్చింది అని మనము గుర్తించవలెను. మాంటాగుగారి రాజీనామాతో భారతదేశమునకు ఆంగ్లసామ్రాజ్యములో క్షణము గలదను సమస్య బయలుదేరినది. మనదేశమునకు కనడా అస్ట్రేలియా మున్నగు అధినిదేశములతోబాటు సరిసమానపు స్థానము గలదని మాంటాగుగారు వాదించిరి. కనడా, అస్ట్రేలియాదేశములు ఆంగ్ల - ఇరాక్ బహుమదికను నిర్ధారించినవి. అవి ఏమి చెప్పినను ఆంగ్లదేశము నోరెత్తదు. కెనియాభారతీయులను గురించి అధినిదేశముల కార్యదర్శి ఒక నోటికీ వచ్చి ఖట్టు పడెను. అతని నెవ్వరు లక్ష్యవేసలేదు. భారతదేశము తరపున నేనేల ఇట్లు మాట్లాడ గూడదని మాంటాగు ప్రశ్నించెను. ప్రధానమంత్రి లాలోడ్ బార్ని ఇట్లు చేయుట మంత్రివర్గపు సమాదాయపు బాధ్యతాయుతప్రభుత్వమునకు విరుద్ధమని మాంటాగు తరవాత నామో వెట్టించెను. కనడా, అస్ట్రేలియాకు స్వంతప్రభుత్వములు గలవు చచ్చులయంత్ర వాతంతరమమాట్లాడును. అరదాదేశములను పరిపాలించుచు, భారతరాజ్యాంగ కార్యదర్శి భారతదేశమును పాలించుచుండును. మంత్రివర్గము

వాట మనదేశీయుల స్థితిగతుల సంఖ్యను, పనులను నిర్ణయించెదరు. భారతదేశ మిట్టిస్థానము నాక్రమించుచుండగా మాంటాగుగారి అభినివేశపు స్థానము భారతదేశమున కిచ్చించుటకు ప్రజల ప్రయత్నములు చేసెను.

మన కర్తవ్యము

ఇట్టిపరిస్థితులలో మన కర్తవ్యముతో అధినిదేశములు కలసరాజ్యముల కార్యదర్శితోపాటు మన భారతరాజ్యాంగ కార్యదర్శికి మన భారతప్రభుత్వముమీద అధికారము తేకుండ చేయుట మన కర్తవ్యము. అతడు మన పాలకుడుగా నుండరాదు. మన భారతప్రభుత్వమునకు సంపూర్ణపరిపాలనాధికారముజేవలెను. ఈ సంస్కరణములను తయారు చేసినవారి కిట్టి ఉద్దేశములేదు. కార్యనిర్వాహకసభము కాసనసభతో నేకాభిప్రాయము గలిగియున్నయెడల, రాజ్యాంగ కార్యదర్శి భారత వ్యవహారములతో బోక్తము కలుగజేసికొనుట కివసర ముండదని వారు చెప్పిరి. ఇట్టి సందర్భములలో భారతప్రభుత్వమునకు సంపూర్ణపరిపాలనాధికారము తులసింపును. ప్రజాధికారము, ప్రజాప్రభుత్వము తేక పోవచ్చును. భారతప్రభుత్వమునకు స్వాతంత్ర్యాధికార ముండవలెను. జేతయవ్యవహారములలో భారత రాజ్యాంగ కార్యదర్శి బోక్తము కలుగజేసికొనకుండ మనము చేయవలెను.

భారత సైనికవ్యయము

మన ఆశాయములో నెక్కువభాగము జేతసంరక్షణమునకు నెలవు వెట్టుచున్నది. ఎవ్వరి ఏర్పాటును చేయరాదు? భారతప్రభుత్వమువారు కాదు. ఆంగ్లమంత్రివర్గము - యుద్ధపు కార్యాలయము. భారతరాజ్యాంగ కార్యదర్శి మంత్రివర్గములో నొకసభ్యుడు. ఇతరసభ్యుల సలహా గమనించి అతడు ప్రవర్తించవలసియిండును. వారు తీర్మానము చేసిన ట్లర దంగీకరించవలసి యిండును. భారతదేశములో నెంత సైన్య ముండవలెను, ఎంతసామగ్రి సైన్యమునకు ఖర్చువెట్టవలెను, అని వారచ్చట తీర్మానించెదరు. మన అసమర్థుల నిరర్థకము: భారతప్రభుత్వము వా చేయవలెనుట ఏలండదు. సైనికవ్యయమున కెంతసామగ్రి కావలసినది తానే తీర్మానించెనని భారతప్రభుత్వపు అధిక సభ్యుడు ప్రమాణము చేయవచ్చును. అతనిప్రమాణము నిజముగావలెను. ఆంగ్లదేశములో కొందరినాటికమును జరుపుచుండురు. సామ్రాజ్య నాకాదేశపు వ్యయమునకు అధినిదేశము తేమ నిబద్ధులుగావలసి నిర్ధారించినట్లు ఇటీవల ప్రకటించబడినది. భారతదేశమున కిట్టిస్వతంత్రము లేదు. ఆంగ్లదేశపు సైనికవ్యయమును ప్రతి పాద మెంబుసభ్యుడు క్రొత్తతో పరిశీలించును. అనవసరపు ఖర్చును వారు తప్పుకొనివేసెదరు. మన సైనికవ్యయమున కిట్టి పరిశోధన జరుగదు. ఇంత మొత్తము భారత సైన్యమునకు గావలెనని వారు మనకు తెలిచుపటచెదరు. మనము మొత్తము ఇచ్చి తీవతెను. ఇట్టి పరిశీలులను మన మంతరించ చేయవలెను. ప్రజాధికారముండవలెనని నేను కొరుటచేను. ఈ విషయములోకూడ భారత ప్రభుత్వమునకు సంపూర్ణస్వాతంత్ర్య ముండవలెను. సైన్యమున కెంత వ్యయము చేయవలెనో మన రాజప్రతినిధి, కార్యనిర్వాహక సభాసభ్యులు తీర్మానించవలెను గాని, ఆంగ్లమంత్రి వర్గమువారు ఆజ్ఞలను దుడుకించరాదు. ఇట్టి పద్ధతిని ముగించవలెనుట కింకొక కారణము గలదు. భారత రాజ్యాంగ కార్యదర్శిసభలో లండను నగరవాసులు, ఆంగ్లధనికులు, లంకామైస కర్తకులు సభ్యులుగ నుండురు. వారు ఇచ్చిట్లు మంత్రివర్గము, భారతరాజ్యాంగ కార్యదర్శి చేయుచుండురుగాని, భారత ప్రభుత్వమువారి మాటలను సరిపచేయరు. భారత రాజ్యాంగ కార్యదర్శి సలహా సభను తీసివేయవలెను. భారతరాజ్యాంగ కార్యదర్శి స్వయముగ భారత వ్యవహారములను నడపుచుండవలెను. ఇట్లు చేయుట అత్యవసరము.

రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్యము

ఈలాగే రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వముమీద భారత ప్రభుత్వమున కెక్కువ అధికార ముండగూడదు. రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములకు స్వాతంత్ర్య ముండవలెను. ఇట్టి స్వాతంత్ర్యము మన మదరాసు ప్రభుత్వమునకు బంజీయుండిన యెడల, మలబాకు హత్యలు జరిగియే యుండవు.

ఆర్థిక సమస్య

మన రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వము తన ఇష్టమునచ్చినంత ద్రవ్యమును భారత ప్రభుత్వమునకు చెల్లింపవలెను. ఇష్టము వారిష్టము వచ్చినంత వీరియ్యవలసివచ్చినది. జేతసంరక్షణము ప్రధానము అని భారతప్రభుత్వమునని వారు చెప్పెనరు. దీనికి పిమ్మట విద్య, ప్రజారోగ్యము, పరిశ్రమాభివృద్ధి యని వారి వాదము.

ఇందునుబట్టి ఆలోచించినచో ఆస్తియొక్క స్వాతంత్ర్యమును
 ఉపసంహరించుట అవసరము. ఆస్తియొక్క స్వాతంత్ర్య
 మనగా ప్రభుత్వమునకు సామర్థ్యముగాదు. దానినిగూర్చి తర్వాత
 వివరించుచున్నాము. ప్రభుత్వము చేరి పరిపాలించుచున్నాను. ఈలా
 గే రాష్ట్రముల కాంగ్రెస్ పక్షమునందే తన యావత్తును వచ్చినంత జీత
 ములకు అధికారులను నియమించుటకు సంపూర్ణాధికార ముండ
 వలెను.

మంత్రములు

మంత్రముల కిది గురించి గమనించవలెను. భారతదేశము
 సంపన్న బాహ్యములతో మంత్రములు తమకావ్యక్తమును
 నిర్వహించుటకు సామర్థ్యమును బాహ్యములలో మన
 మనుకొన్నంత వా రనుకొన్నంత వారు చేయవలసినవి
 దీనికి ప్రధానమేమిటో ద్రవ్యములేదు. విద్యాభ్యాసము
 గ్రామములలో నెక్కువ భాగము ఉద్యోగముల చేయుటకు,
 పాఠశాలల భవనములకు వ్యయపెట్టబడుచున్నవిగాని విద్యా
 వాసమునకు చాలతక్కువసామర్థ్యమును ప్రభుత్వమునకు
 కూడ చాలిత ద్రవ్యములేదు. మంత్రములకు విద్యావ్యాపక
 మునకేమి, ప్రభుత్వములకు కేమి, పరిశ్రమములకు కేమి
 తోడ్పడెదనని చేయుట అశక్తమగుచుండెను. మంత్రము ద్రవ్య
 లోపములే నీకార్యక్రమమును ముగించవలసినవి, సంస్క
 రణముల కర్తవ్యము, పాఠశాలలు వాయింతు కమిటీ దీనిని గురించి
 విచారించి, పాఠశాల కమిటీ సహాయము చేయుట యావత్తు
 గాదా?

ఇప్పటి రాజకీయ పరిస్థితులలో భారతదేశమునకు అధిని
 వేతర్యములతోబాటు మాత్రము నియంత్రణనికొరకు సమం
 జసముగాదు. సంస్కరణముల విజయమునకు అడ్డముచేసిన ప్ర
 వ్యలోపము మున్నగు విషయములగురించి మనము పార్లమెం
 తుకు తెలియజేయవలెను. ఈ అటంకములను తొలగించుట
 పార్లమెంటు సభయొక్క విధ్యుత్ కర్తవ్యము.

నిర్బంధ విధానము.

ప్రభుత్వమువారి నిర్బంధములు విస్తృతమైనవి అనుదినము
 పెరిగిపోవుచున్నట్లు కొందరి అభిప్రాయము. దీనిని గురించి
 నేను కొంత ముచ్చటించక తప్పదు.

మన దేశప్రభుత్వములో లా, ఆర్డరులు, డిక్రీలు, డిక్రీ
 యుడే అతడు లాక్డౌనులలో నున్నప్పుడుగా కీర్తి దాసెను
 అతడు నిర్దేశించి, వ్యాపకములను చేయుచుండెను. ఇట్టి
 వా డే ప్రభుత్వాధికారుల చుట్టూనుట నిబంధనలను
 యెడల, ఏమిచేయుటకు సాధ్యమనో నాకు తోచలేదు. కాన
 నముల ప్రభుత్వము సర్వవిధాల తనవలె కానదులు నిర్మి
 యోజనమునని (వివరించి, వివరించి). ఈకార్యాధికారి మనదేశ
 యుడే, అతనియందు ముగించుకొని సంపూర్ణవిధానము కలదు.
 మనమింకేమి చేయగలము? మనకు వ్యవస్థయు వచ్చినను, మన
 దేశములకే ఈ స్థానములను నియమించవలసి యుండును.
 కార్యరీత్యా ప్రభుత్వమువారు అవ్యాసము చేయునెడల,
 వ్యా య స్థానములు వానిని సరిచేయవలెను. ఇట్టి
 సందర్భములలో నిందితుడు "ఈ కార్యక్రమం నాకేమి
 సంబంధములేదు. ఇది రాష్ట్ర ప్రభుత్వమువారి వ్యాపకము"
 అని చెప్పియెడల, మన మేమి చేయగలము? అతడు ఫలితముల
 ననుభవించవలెను. హైకోర్టులలో కూడ వ్యాపకము కలుగదని
 కొంద రాచేపించెదరు. నేను మీ ఆక్షేపణల నంగీకరించాలను.
 ఇచ్చట గాకుంటే, ఇంతెచ్చట వ్యాపకము కలుగును?

బ్రాహ్మణేతరీద్యమము

బ్రాహ్మణేతరీద్యమమును గురించి ఒకటిచెందు విషయ
 ములకు చెప్పి నాచివర్యమును ముగించెదను. ప్రభుత్వముతో
 సాధారణకార్యములు చేయుట నని మహమ్మదీయ గురు
 లును, బ్రాహ్మణగురువులు చెప్పెదరు. బ్రాహ్మణేతరుల
 హితోపదేశము నంగీకరించరు. అక్కడేమి కావలెనో ప్రభు
 త్వమువారు మనకు చెప్పవలసివచ్చును, అది మనకే తెలియును
 (వివరించి). మనకు తెలియవచ్చును ప్రభుత్వము వారు మ
 నకు బోధించ వలసివచ్చును. ప్రాపంచికవిషయములగురించి
 ప్రభుత్వమువారు మనకు చెప్పవలెను. కడుపునెండ భోజనము
 గావలెను. సంపూర్ణవిద్య, దేశభివృద్ధి గావలెను. ప్రభుత్వము
 వారు "మీరు రెండులో నెక్కడను. వానిని బహిష్కరిం
 పుడు" అని చెప్పవలెనని మేము ఎన్నటికీ కోరాలము. కొరక
 నీకుల ననుసరించి జీవించవలెనని మహమ్మదీయులు బ్రాహ్మ
 ణేతరులతో చెప్పవలెనని మేము కోరుటలేదు. బ్రాహ్మణులను
 పూజించని ఎవరు, మీకు స్వర్గము లభించదని బ్రాహ్మణేతరు
 లతో బ్రాహ్మణులు చెప్పవచ్చును. ప్రభుత్వమువారు మన

ప్రాపంచికముఖముల నిష్పించినచాలును. క్రైస్తవులు, మహమ్మ
 దీయులు, బ్రాహ్మణులు, మంచులు అంతరు దీనిని మనతో
 చేరి కోరవచ్చును. ప్రాపంచికముఖములను గంపాదించుటకు
 బ్రాహ్మణేతరులందరితో చేరి పని చేయుదురు. మనము
 పంచములను మన సమానులు గలవెంచి, నిన్ను బా
 త్యుధర్మముల పాటవడవలెను. (వివరించి, వివరించి) బాహ్యేతరీ
 బిందోరుల అభివృద్ధికి ప్రయత్నించిన పాటవడవలెను. బ్రాహ్మ
 ణులతో కూడ నిట్టి సహకారముతో బ్రాహ్మణేతరులు పని
 చేయవచ్చునుగాని, వర్ణవిభేదము లుండరాదు. అన్ని వర్ణముల
 వారు సమానస్థానము నాక్రమించవలెను. ఒక వర్ణమువారు ఇం
 కొక వర్ణమువారికంటె ఎక్కువయని తలపరాదు. విరోధియను
 పంచముడు, బ్రాహ్మణుడు, మహమ్మదీయుడు, క్రైస్తవుడు
 అందరు సమానస్థానము నాక్రమించవలెను. అందరు సమాను
 లని నా అభిప్రాయము. బ్రాహ్మణేతరుల కిట్టి ఆశయముగలదు.
 (హర్షము- వివరించి, వివరించి అను కేకలు) బ్రాహ్మణులకు
 ప్రత్యేక హక్కు లుండరాదని వారి పోరాటము. ఆలాగే ఇత
 రులకులకు తమకేమి ప్రత్యేక హక్కులు లేనని వారిభావము.

బ్రాహ్మణేతరుల భావికావ్యక్తము మేమి? బ్రాహ్మణే
 తరులు దేశభివృద్ధి కెట్లు తోడ్పడగలిగినది పాట రాబోవు
 ఎన్నికలలో వోటర్లకు చెప్పవలెను. ఇతరులు తమ కార్యక్రమ
 మును ప్రకటించి వోట్లను సంపాదించుటకు యత్నింక వచ్చును.
 ఆధ్యాత్మిక రాజ్యమును గోరువారు ఎన్నికలలో నెప్పుడు
 విజయము కాగలవో అప్పుడు తీర్మానమగును. వోటర్లదయను
 బడయవలెనని వారు తమ ఆధ్యాత్మిక సూత్రములను నుజుచి
 పోవలసి యుండును. (హర్షము).

త్యాగరాజు చెట్టిగాడ అంతట బ్రాహ్మణేతర సంఘ
 ము సభమున సర్ శంకరజీ నాయకునికి తమ కృతజ్ఞతను
 తెలిపిరి. తనకాచిలంకెట్టిగారు అభ్యుదయము, ఉపన్యాసము:కు
 మంజనము లిచ్చించెను. అంతటితో సభ ముగిసెను.

నోటీసు

తెలుగు తాలూకాలోని మీర్జాపూరం అండు
 నిడమర్రు యట్టేలు తాలూకా పెండ్యాల లంక
 యొక్క సాగుబడి హక్కును 1332, 1333,
 అండు 1334 ఫస్ట్ లెటరు పెండ్యాల మకాలో
 యీ నెల 21, 22 తేదీలను వేలం వెయించబడును
 గనుక కావలసినవారు హాజరై వాడుకొనవచ్చును.

శ్రీ రాజా నెంకటరామయ్య
 అప్పారావు బహదరుగారు,
 జమీందారు.

ప్రకటన

నా తాలూకా నెం $\frac{B. 11}{39}/17971$
 Dated 21-9-1918 రు Xల నూరు రూపాయల
 కరెన్సీ నోటుయొక్క రెండో సగభాగము నేను
 నూతన్ గ్రామము నుంచి పడమటలంక గ్రామ
 మునకు 5-5-22 తేదీని వచ్చుచుండగా పోగొట్టు
 కొన్నాను. సదరు సగము భాగము ఎవరికైనా
 దొరికినట్లయితే నాకు తెచ్చి యిచ్చినవారికి పది
 రూపాయలు బహుమానము ఇచ్చెదను.

గుంటూరు నరసయ్య,

18-9-22, } నూతన్ గ్రామం, మంగళగిరి పోస్టు,
 మకాం బెడవాడ. } గుంటూరు జిల్లా

దుగ్గిరాల నాటకశాలలో

మంచితరుణము. మించిపోసియకుడు.

శ్రీకృష్ణవిలాససభ, గిరాల

బుధవారము. 17-5-22.

రాత్రి గం 9-30 నిమిషములకు.

బొబ్బిలియుద్ధ నాటకము

ప్రదర్శించురు. సీను లభ్యమౌతుము.

ముగ్ధకంఠ ఘంటావిడుదను బడసిన మ. రా. శ్రీ, కి,
 యస్. రావుగారిజే హౌదరుజంగు ఆప్త చేతుబడును.

ఆంధ్రదేశమున ప్రఖ్యాతికెక్కిన రంగస్థలము
 కట్టు:—రిజిస్ట్రేషన్ నెం 2-0-0 అ, కృత్తి 1-0-0, పెండ్లి 0-8-0
 చావ 0-4-0, స్త్రీలకు ప్రత్యేకస్థలము 0-4-0
 సమయానుకూలముగా కట్టు హెచ్చి-పడును.

నూతులపాటి పున్నయ్యచౌదరి,

కార్యదర్శి.

గ్లోబ్ కంపెనీవారి వేలిముద్ర సామాను
 పెట్టెలో, పోగొట్టు మొదలగు వాటి
 వాడనేమిటోద్ర వేసిన విజ్ఞప్తు అఫీ
 షల్ మాదిరి స్ఫుటముగా కనుపడును.
 ర. 1-2-0, గ్లోబ్ కంపెనీ, గుంటూరు

దీనిని 30 దినములు

ప్రాతఃకాలముందు

వాడుడు

ఒక నెలదినములు ప్రాతఃకాల ఆహారమునందు క్యాకరు ఓట్లను వాడుడు. బిడ్డలు యెంత శాగుగ
 పెరిగెదరో తెలియును. మీ యొక్క దేహబలములను యెంత అభివృద్ధి యగునో గమనించుడు.
 ఉత్పత్తియగుచున్న ఆహారపదార్థము లన్నిటియందు ఓటు ప్రధానమైనది. దేహము నభివృద్ధి చేయుట
 యందును, దేహమునకు అరోగ్యమును కలిగించుటయందు దీనికి సమానమైన దెద్దియను లేదు.
 ఆహారమునందు ముఖ్యముగా నుండవలసిన 16 వస్తువులు యందులో గలవు.
 మాంసాహారము కంటె నెం దింతలు బలము నిచ్చును.
 ఇంగ్లాండు, అమెరికాదేశములందు లక్షలకొలది జనులు
 ప్రతి ప్రాతఃకాలమునందును రుచికరమయిన ఈ క్యాకరు ఓట్లనే వాడుచున్నారు.
 ఈ సువాసనగల రొట్టెలు తగరపు డబ్బాలలో వ్యాకరు చేయబడి పంపబడుచున్నవి
 దీనిని ఉపయోగించి చూడుడు. (3009 ఎఫ్)
 మద్రాసు, బొంబాయి, కలకత్తా, కరాచి, రంగూన్.

Quaker Oats

MULLER & PHIPPS (India). Ltd.

Madras Bombay Calcutta Karachi Rangoon

బంగోలు వార్తలు

(మాపల్వేక విశేషముని యొద్దనుండి)

మా తాలూకాయందు వైశాఖ శతక తాలూకాలలో వలె, కాజీయ వారాంతరమున చాలమార్లు కలుగుచున్నది. ప్రస్తుతము 3వలూరు రాజమండ్రియందు స్వకావ్య యోగనిష్ఠాది ములై యున్న కల్యాణరాజులకాపు పంతులుగారి స్వాస్థ్యత్యాగమున, కార్యనిర్వహణ, యంత్రావళిలను, గత రెండు సంవత్సరములనుండి మాతాలూకా చక్రవర్తియన నొక నూతనయోగము ప్రాంధ్రమైవనయే చెప్పవచ్చును. వారాంతరకాపుపంతులుగారి కార్యసేవను, సాంకేతికంగా కొనసాగించుటకు, మా తాలూకా నాయకులు, వారి స్థానము నలంకరించి, బంగోలు కీర్తిని నిలుపుదునని తాలూకావాసులు ఆత్మీయతతో నున్న వారు. మాతాలూకా నాయకులకు గొడుగుబోలునదిగాను, కిలు చుకొనిన తిక్కె నిమిత్తం పరచేయ యంత్రావళిలను, కార్యములను మాతాలూకా వాసులలో గలరు. శ్రీకారాయణ రావుగారు వైశాఖ, తాను రాజీయ రంగమునుంచి కొంతకాలముకు కుప్రభుత్వము రమన విక్రంతి బుచ్చునటకు వెళ్ళినది యందున, తనస్థానమున తమవంటి నాయకులు, అలంకరించి కార్యసేవను సంపూర్ణంగా కొన సాగించుకొనెదల యాతురంతో నుండిరి. కాని వారికి విక్రంతి ఈయదారికి తన సంతకము, మానాకులలో నెవరగాని, క్రైస్తవులతో ముందం జవేయ బూనక తోయినందులకు ఎంతయు చింతింపము. కాని మనవాసుల యీ కార్యక్రమమునకు మనమేమి చేయ గలము!

అయినను, దైవదీక్షయే, మరేమోగాని, తలచిన తలంపుగా యువకులు, వారాంతరకాపుగారి కార్యక్రమము, తమ కీర్తి కంతముగా నెరవేర్చుచున్నారని వ్రాయుటకు ఎంతయు సంతోషముగ నున్నది. అందు ముఖ్యముగ ధారాగోపాల కామ్రొల్లు, రామదర్శియ్య, విశ్వనాథము రామకృష్ణ మొక వారలు సంప్ర సించుట. వారి యంత్రావళిలను అసంతోష కారం నేవతో వారికి వెట్టినదే చేరు. గాంధీమహాత్ములు వచించిన ప్రకారము, స్వకావ్యభువనమునకు తోడ్పడుటకు పెద్దవాండ్రియొక ఆకస్మాత్తుకొనుట వట్టి వెట్టిధను. ఈ కాలపు యువక బృందమే, మనకు చుక్తిసాధనము. గత రెండు మాసము నెలల నుండి మా బంగోలు తాలూకా యువకులు రాజకీయ వారాంతరము అనుమలముగా నుండకపోయినను, కార్యము యోగముల కొనసాగించుటకు చేయుచున్న సేవలంతయునని వర్ణించవలెకాదు. వారి ప్రయత్నములకు భగవానుడు సంతోషము తోడ్పడుగాక!

జేబుంధ సంతకము

మా తాలూకా వాసులును, జేబుంధులను నగు వల్లూరి వారాంతరకాపు పంతులుగారిని రాజమహేంద్రవరము నుండి గూడలూరుకు క్రభుత్వము వారి ముప్పరి. వారు రాజ

మహేంద్రము వీడి మాస్టేవను మీదుగా గూడలూరు వెళ్ళిరి. వారాంతరకాపు పంతులుగారు జేబుంధులను, కార్యము ప్రచారములు, పురవాసులతో ననేకులు స్నేహము చేసి, వారి కర్మము చేసినది సాగుచున్నది. వారాంతరకాపు పంతులుగారి యంత్రావళిలను వెట్టిమార్పు గనబడలేదు. అంతరితో చిరునవ్వుతో మాట్లాడి కార్యము ప్రచారము పట్ల తాలూకా వాసులు ఆత్మీయతతో కృషి నుపకరించిరి.

మనసిపలువర్తనవార్తలు

మనసిపలు వర్తనవార్తలలో పూర్వమున్న శరణికులకును ఇప్పటివానికెని, ఎంతయోవ్యత్యాసము గనబడుచున్నది. పూర్వము అధికాంతపదవుల విషయమున పార్టీలుపడి, తగవులాడుకొనుచున్నను, పురపాలకుల స్వభావము, పట్టణ పాలములలో మాత్రము వెట్టిలోపమును జూపెట్టిన వారుకారు. కాని అదినయులు ఇప్పుడుపోయినది. పట్టణపాలన అంత దృష్టికాంతని (వాంఛనలీకరత్వములకు చింతింపము. ఇప్పటి పట్టణములలో కోడలు చూచిన భయపడవలసి వచ్చుచున్నది. ఈకోడల వరముకుచేసి ఎన్నేండ్లయినదో వైదమునకే తెలియదు. దీనికంతయు బాధ్యతెవరు?

గ్రంథాలయము

శ్రీమదస్వతి గ్రంథాలయము నీనడిన ప్రవర్తనముగ ఆత్మీయత సీతీలోనికి వచ్చుచున్నదని వ్యాఖ్యలుకు సంతోష కరముగ నున్నది. అదినయు గ్రంథాలయము వారిచ్చి అనకాక మలను గండ్లగూరుకు వచ్చుచేతుల సంఖ్య ఇంతింతయని వర్ణించవలెకాదు. గ్రంథాలయ నిర్వాహకులు శ్రీకృష్ణ గ్రంథాలయ వారాంతరకలను దెప్పించును, ప్రేక్షకుల సహ సకుల చేయుటకు కీర్తిపతముగ సేవచేయుచున్నాడు పుర వాసులకు ఇంకను గ్రంథాలయము వారెంతయో సేవ చేయ యంత్రావళిలను గలరు. కాని అగ్రభవనముతో కొరత, యీ యంత్రావళిలను కార్యములమున వెట్టుటకు అడ్డంకుచున్నది. ఇప్పటి గ్రంథాలయభవనము కాలించిన్నది. ఇకకది, ముప్పది చుండి ఒక్కసారిగ కూర్చొని చక్కచూపుటకు భవనమున ప్లయము కాలము. ఈకాలము నెరవేర్చుటకు, మాపురమునందలి లక్ష్మీ పురులు ముఖ్యముగా కొప్పురపువారి పూనుకొనిన ఎంతయో చేయుచేసిన వాగుదురు.

కార్యముల ఎన్నికలు

తాలూకా యంతరితులు, కార్యముల ఎన్నికలు జరుగు చున్నది. ధారాగోపాలకృష్ణ, కురుగంటి కామకృష్ణ, కామమణులు కక్షివరసించుచు, చెరువు కుబ్జావ్యయగారు రాష్ట్రీయ సంఘమునకు తాలూకా త. పు. ఎన్నికొనబడిరి.

స్వదేశపరిశ్రమలయము

మాతాలూకాలోగల స్వదేశ పరిశ్రమల పెంపొందింప చేయుటకుగాను "జాతీయవిద్యాలయ ఇండస్ట్రీయల్స్" అను పేర నొకజాయింత ప్రాజెక్టును 50 వేల రూపాయల మూల ధనముతో సంస్థాపించుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి.

పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహ రావుగారిచే రచించబడినది గ్రంథములు— నాటకములు

వర్మవాపురుకుత్సయము	0-12-0
రాధాకృష్ణనాటకము	0- 8-0
కోకిల	0-12-0
విప్రనారాయణ	0-12-0
వనవాసరాఘవము	0-12-0
విజయరాఘవము	1- 0-0
కళ్యాణరాఘవము	0- 8-0
బుద్ధబాధసుధ	1- 0-0
వృద్ధవివాహము ప్రహసనము	0- 8-0
హాస్యవల్లరి	0-12-0

(అచ్చులో నున్నవి)

సాక్షి 1 వ వాల్యూము, 2 వ వాల్యూము, మూడవవాల్యూము. [3513]

పూర్ణిమముద్రక— నాటకములు

వలయువారు, పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహరావు పంతులు గారు, పితాపురం. ఆని వ్రాయవలెను.

తాళిపాదిచూర్లుము

(కార్యధరసంహిత)

తాళిపాదిచూర్లుము, కార్యసంహితలు బలమిచ్చును.

దగ్గు ఎర్రపాదీశోగమును పోగొట్టును.

తాళిపాదిచూర్లుము దగ్గుతో పొడిన జ్వరమును, కాంతులను, అతిపారమును పోగొట్టును.

తాళిపాదిచూర్లుము క్షయశోగముల మిక్కిలి యుపకారము

తాళిపాదిచూర్లుము స్తీచము, గ్రహశోగము, పాండుశోగములను పోగొట్టును.

తాళిపాదిచూర్లుము చిచ్చి పిల్లలకు తరుచువచ్చు జలుబుల దగ్గుల పోగొట్టును.

తాళిపాదిచూర్లుము గర్భిణీశ్రీలకు వచ్చు అరుదిన, వాంతులను పోగొట్టును.

తాళిపాదిచూర్లుము గొంతుక రాచుకొనిపోవుట, స్వరహీనము మొదలగు గొంతులబంధమైన వ్యాధిలయందు మిక్కిలి యుపకారముగొనున.

వైద్యులకు ప్రత్యేకమైన ధర్మము. (సోమ)

చూర్లుము	10 రు	1-8-0
పేదెట్లు	50-కి	0-8-0

నడింకగా దైరిక్తురు

కార్యము ఆంధ్రుల లక్ష్యపత్రం లి. ఏ. ఎం. లి. సి. ఎం. ఆంధ్ర ఆయుర్వేదపార్థసరి, లిమిటెడ్, హైదరాబాద్, మూ. బి. రో. ౨, మదరాసు.

కార్యములకు ఆంధ్రముగా పంపబడును.

అపూర్వ రాజకీయ గ్రంథములు

1. పుష్పాంజలి (భావగీతములు)	1 8 0
2. తిలకుమహాశయని సంపూర్ణ ఉపన్యాసములు	2 4 0
3. గాంధీమహాత్ముని సంపూర్ణ జీవితము	1 8 0
4. ఆంధ్రమాత (రాజకీయనాటకము)	1 0 0
5. స్వరాజ్యపతాకము	1 0 0
6. సంస్కారణి	1 0 0
7. స్వరాజ్యధ్వజము	0 12 0
8. స్వరాజ్యరథము	0 8 0
9. గాంధీ మహాదయము	0 8 0
10. ఆలీ పథుతులనిర్బంధము	0 10 0
11. అసియాఖండవిజ్ఞానరహస్యము	0 8 0
12. నిరాకరణోద్యమతత్వము (ఆంధ్రమాత)	0 6 0

ఆంధ్రదేశమున ప్రకటింపబడు రాజకీయ గ్రంథము లన్నియు. మావద్ద దొరుకును.

(3402) ఉపేంద్రప్రచురణాలయము, 17, వారాహుని మొదలిది, మదరాసు.

వేసవికాలమునందు ఉపయోగించుటకు తగిన జన్మిరకములను క్రొత్తగా తెప్పించియున్నాము.

కోట్లు, షర్టులు మున్నగువాటికి తగిన అందమైన పట్టుజన్మిరకములు, టన్నురు, జుఫైర్లు మస్లిన్లు, క్రేపులు, ఆల్పాకాలు, పాప్లిన్లు, వాయిలు, ట్విల్లు, ఇవిగాక కాజిజపాను, కరాచి, బెంగుళూరు, కాంచీపురం మొదలగు స్థలములనుండి పలురకములచీరలు; జాకెట్లకు, పానళ్ళకు తగిన మేల్తన పట్టురకములు, మున్నగునవి మావద్ద ప్రస్తుతి.

ఇవన్నియు ఇతరులు అమ్ముధరలకంటె తక్కువధరలకు విక్రయించెదము. (65-సి)

ఒకసారివచ్చిచూచిన మీకే తెలియును.

ఎడినమల్ కృష్ణరాజ్ అందుకో, 44 రత్నబజారు నోండు, మదరాసు.

ప్రోటలిన్

(2)

దంతవ్యాధి సంహారకం

సకలరోగములను పోగొట్టు నొక విలువైన ఔషధము.

ఈ ఔషధము 5 బొట్లు 2 ఔన్సు నీళ్ళలో కలిపి దినము రెండువార్లు పుక్కిలించిన పంటినోప్పి, పండ్లు లాభించుట, పంటినుండి కత్తిము, చీము ప్రసించుట, దుర్వాసన, పండ్లు అడుట, వీటిని పోగొట్టి, పండ్లును కట్టివరచును నోటిని సువాసనతో నుంచును. పండ్లను కుభ్రముగ నుంచును. బుడ్డి 1-కి రూ. 1-0-0.

సుఖన్జాన్ (నూతనోత్పత్తి)

గాయములకు, కీళ్ళకలకు, నొప్పులకు 5 మున్నోపులకు, కాళ్ళచేతుల పట్టుకు, మెడనోప్పి, కంఠనోప్పి, చర్మమునొక మంటలకు, దగ్గులకు, కీలము, జలదోషము, విషజ్వరములకు, నడుమునోప్పి, కత్తిగాయములకు దోష కాటుక, ఇతర విష కాటుకలకు, ఇంకను అన్ని నొప్పులకు వైఫల్య, తైలము మొదలగునవి పూత పూయ నుల నొప్పులకును ఉపయోగించును. బుడ్డి 1-కి రూ. 0-8-0.

మదరాసు కెమికలు ఇండస్ట్రీసు (లిమిటెడ్) పోస్టు బాక్సు నెం. 1208, మదరాసు.

ఇంద్రజాల మహేంద్ర జాలము

ఈ ఆశ్రయగ్రంథములో జ్యోతి గారడి, యోగద్యుతి హస్తాశ్రయము, ఇంద్రజాలము మంత్రశాస్త్రము, భూతివైద్యము, యంత్రములు, ఆమెకొనారి చీట్లపేజీ తమ నాలు వివిధ విశేషవిద్యలు లభింపు. ఇంతే గాక మనుష్యుని నాయముచేయుట, మామిడిచెట్టును పుష్టియిట, జీవముతో సమాధియగుట, కిరీటముతోని తలకాయచేత మాటలాడించుట భూమిపై నగముయొక్క గాలిలో మనుష్యుని నిరాధారముగా నిలుపుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథమును నిడివిన అత్యుత్కృతముగా మేజిక్ చేయగలరని గ్యారంటీ యిచ్చుచున్నాము. దీని వెల రూ 4-0-0 లు. 2113-688) పి. జి. జి. బాగ్గంపాడయ్య, బంగళ, గుంటూరు జిల్లా.

(3081) "కత్తకట్టలు"

కత్తకట్ట అల్లి గజము పొడుగు గలది. సోగపైనది 1-కి రూ 4-8-0 దీనిని కొనవారికి ఒకటి ఉచితము. పోస్టేజిఖర్చుచేత వలయువారు ఆర్డరుతో ఒకరూపాయి అడ్వాన్సు పంపవలెను. బి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో కట్టర్స్ అండ్ లాక్ మేకర్స్ బి. వెంకటేశ్వర్లు. (గోదావరి జిల్లా) తెలిగ్రాఫిక్ ఆర్డరు: "ఇండస్ట్రీ" వెంకటేశ్వర్లు

తెలకుప్పలకు పూచీయైన

చెలకుప్పలను యెందు తెలకుప్పలు వైపుత వలన ఏ దినుసులలో మామయై పోవును. ఈయోగము ఒకమహాత్మునిచే శ్రేష్ఠమైన మూలకలచే తయారు చేయబడినది. మచ్చలు మాసిపోని ఎడల యిచ్చిన ధరకంటె రెండింతలు కైకము నాపనియ్యబడును. బుడ్డి 1-కి ధర పి. పి. తో సహా రూ 8 లు. ఉత్తరములు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను. (34:0) The Arvin Nurser, P O Kamtau Darbhanga.

వనోపధిసరస్వరిల్లా

రక్తసీసతన రక్తముయొక్క పరిశుద్ధతను పోగొట్టు యందు శేర్మిక గాంచినది. ధర 1-10-0 ఇండియా సిలోకొనందు ఎచ్చిటికైనను తపోలాభము తుదితముగా సంపాదించు. (2978)

నిలాసము పి. డి. సావంత్

నెం 144 ఫనసవాడీ, బొంబాయి

చెలతక్కువ. శ్రేష్ఠమైనవస్తువు.

మోటారుకారు, మాడెల్

go. American Car

స్టీమరు మోటారుగా నడచుట వంటిది. ఇప్పుడు ప్రస్తుతం దొరకనటువంటిన్ని, సదరు మోటారు కారు, మాడెల్ 90 ఓవర్ లాంపు యీక్రింద అడ్డ సు వారివద్ద విక్రయమునకు వున్నది.

నలయువారు యీక్రింద అడ్డసువారికి వ్రాసి విచారించ కోరెదము.

(17) బుద్ధినారాయణ సూర్యనారాయణ. గుంటూరు ఫరంవారు, గుంటూరు.

ప్రపంచమైన ఈ ఉష్ణ కాలమునందు దేహమునున్న ముఖ్యముగ మెదడునున్న చల్లగ పెట్టుటకు

భృంగావలక తైలము

అనే స్నానతైలము చాల ప్రసిద్ధి చెందినది. కండ్లమంటి, హస్తపాదములదాహము, కీరతాపము ఇవి ఈ తైలప్రయోగమునందల వెంటనే నివృత్తి యగును. మెదడుకు చాల చలనయిచ్చును. చర్మము వ్యధపుగాను, చల్లదిగాను, ఆరోగ్యముగాను అగుచున్నది. వెళ్లెలు లు అకాలములో తెలుపగుట, పూడిపోవుట వీనిని నివృత్తియిస్తు. సూర్యావర్తము మొదలయిన తలనొప్పలు, తలచుట్టలు మొదలైన వికారములన్న నివారణ చేయును. అనేక ఆయుర్వేద - ఆంగ్ల వైద్యశ్రేణులన్న ఈ తైలము కష్టముగా చేయబడి యున్నది. దీక్షిమా బొందిన ఆయుర్వేద చికిత్సలన్న యి. కే. పి. డి. ఆయుర్వేదశాస్త్రము ప్రయోగం ప్రధాన డాక్టరున్న వెక్కెకలానిది సంపాదకులుగాను వందు (2497) ఆయుర్వేద భూషణం పండిత యం. దురైస్వామి అయ్యంగర్, పి. కే. పి. సె. వారిచే ఈ తైలము తయారుచేయబడినది ఖరీదు సీసా 1-కి రూ 1-4-0. తపోలాభము మొదలైనవి ప్రత్యేకము. ఆర్యవైద్యశాల, 7. ఆదియప్ప మొదలివీధి, వేవేరి, మదరాస్.

ఆంధ్ర జ్యోతిషాలయము

జాతకము

(1) జాతక చక్రము (మందలి) యొక్క పజీలుగాని (2) పుట్టిన తేది, జనన కాల భుదీయలుగాని (3) జాతకముయొక్క జన్మ నామము, ప్రస్తుతపు కాయస్థు, మాకు ఉత్తరము వాయువయముగాని, ఈమూటిలో నెదియో యొక్కటి మాకు పంపినయెడల, జాతకునియొక్క రూపము, స్వభావము, శరీరాంగోష్ఠము, భవనంపాదన, ఆయుర్దాయము, భాగ్యము, సంతానము, కళత్ర సౌఖ్యము, ఉద్యోగము, జీవనము మొదలగు 25 సూతులు దాఖలా కొరకు వ్రాసి ముందుగా రూ 1-4-0 లకు పి. పి. గా పంపెదము. ఈ వ్రాసినసంగతులు సరిగా నున్నయెడల, జాతకుని యొక్క ఆయుర్దాయము అఖరవకు. జరుగబోవు ప్రతిసంగి ఫలములు, అనగా, మహాదీక్ష, అంతర్దశాఫలములు గల పూరా జాతకము, శాస్త్రసమ్యక్తముగా తయారుచేసి పంపెదము. పూరా జాతకమునకు రూ 5 లు, అగును. పూరాజాతకము వ్రాయించు కొనువారు రూ 2 లు, అడ్వాన్సు ముందుగా పంపవలెను. అట్లు పంపగానే జాతకము పూర్తిగా అఖరవకు తయారుచేసి తక్కిన రూ 3 లకు పి. పి. గా పంపెదము.

సంవత్సరఫలము

మొత్తముమీద 1 సం. రం వరకు ముందు జరుగబోవు ఫలములు వ్రాయించు, నెలలవారిగా 12 నెలల ఫలములు వికరముగా వ్రాయుటకు పి. పి. ఖర్చులతో రూ 1-4-0లు అగును. దీనికి జన్మనక్షత్రము గాని, జన్మనామము గాని, మాకు పంపిన చాలు.

జాతకమార్పాడము

మొదటిభాగము

జ్యోతిషముందు ఏమియు ప్రవేశము లేనివారికి ఈ గ్రంథము మిక్కిలి ఉపయోగము. దీనినిబట్టి భూకథవివృద్ధి మూలములు అతిసులభముగా తెలియును. కావలసిన వారికి పి. పి. ఖర్చులతో రూ 2-8-0 లకు పి. పి. గా పంపెదము.

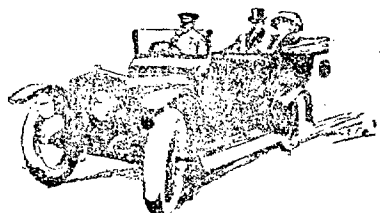
రెండవ భాగము

ఇది అచ్చుపూర్తియై సిద్ధముగా నున్నది. 800 పేజీలు. ఇందు లక్ష స్ఫుటము, గ్రహస్ఫుటము, భావస్ఫుటము, వృద్ధులములు, పాదకవర్త, అష్టకవర్త, తాత్పర్యసహితముగా నుమారు 1000 ప్రమాణ శ్లోకములతోను, విశేషాంశములతోను ద్వాదశ భావఫలములు మహాదీక్ష అంతర్దశాఫలములును, ఇంకను అనేక సంగతులతో మిక్కిలి సులభతైలిని అత్యుత్కృతముగా వ్రాయబడినది. దీనివలన అన్ని సంగతులు పూర్తిగా తెలియును. ఈ గ్రంథము నచ్చనియెడల తిరిగి సొమ్ము వాపసు చేయుదుము. ఈ 2వ భాగమునకై యిదివరకు ధరఖాస్తులు పంపినవారు తిరిగి మాకు వ్రాసినయెడల వెంటనే పి. పి. గా పంపెదము. దీనివెల పోస్టుఖర్చులు గాక రూ 2-0-0-0 లు. అలగ్యవైసో ప్రతులు దొరకవు. ఆ కెల్ల వెంకట శాస్త్రి. (3512) గోపాలపురం, కొత్తపేట పోస్టు. (గోదావరి జిల్లా)

ది ఇన్ డెవెన్ డెంటు ప్రేడింగు కంపెనీ

7 ఏ-ఫోర్టువీధి, బొంబాయి. మాది, నాలు, బంగారగు, వెండి, కాయధాన్యములు మున్నగువాటిలో వ్యాపారము నడపుటకు కమీషను తుచ్చు కొని ప్రతిజాగాలోను అమ్మకము చేయవచ్చును కొనుగట్టియు ఏజెట్లు కావలెను. వివరములకు బాబు వ్రాయవలెను. (57)

గ్యాలీస్ మోటారు పాఠశాల

ఈపాఠశాలలో విద్యార్థులు 100 రూపాయలు కట్టిన, 2 మాసములలో మోటారు డ్రైవర్లుగా తయారై సర్టిఫికేట్లు గవర్నమెంటు లైసెన్సు పొందగలరు. బస దొరకును, భోజనమునకు నెల 1-కి రూ 18 లు చొప్పున కెల్లించవలెను. (11) GALLEY'S MOTOR INSTITUTE. Post Box No. 1004, Kilpauk, Madras

స్వరాజ్య పద్యములు, పాటలు.

- 1. మహాత్మాగాంధీ ప్రబోధపద్యములు 0-1-0
2. మహాత్ముని దివ్యవాణి (వచనము) 0-1-0
3. భారతమాతఫలకులు (పాట) 0-1-6
4. స్వరాంజ్యాదోళనము (వచనము) 0-1-6
5. దేశీయపదము (చక్కనిపాట) 0-2-0
6. ఆంధ్రపౌరుషము (పద్యరత్నములు) 0-2-0
7. పంజాబుపాట (బొబ్బిలి కథవలె) 0-2-0
8. దేశీయ కీర్తనలు 40 (పాటలుగలవు) 0-3-0
9. రామదండుపాట (రాధమజన) 0-3-0
10. స్వరాజ్య ప్రబోధపద్యములు 0-3-0
11. మహాత్మాగాంధీ జీవితము 0-3-0
12. స్వరాజ్య భజనకీర్తనలు (60 గలవు) 0-4-0
13. లోకమాన్య బాగం తిలకు మారికధ 0-8-0
14. స్వరాజ్యదర్శనము (కాంగ్రెసుకథ) 0-8-0
ఇతర స్వరాజ్యగ్రంథములు మావద్ద గలవు. స్వదేశపుస్తకశాల, గవర్నరుపేట, బెజవాడ.

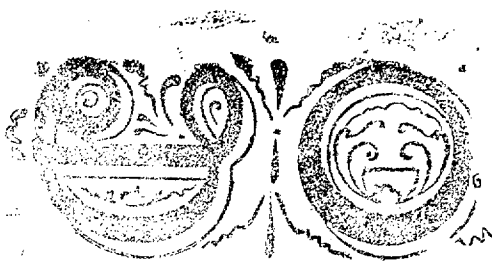
శ్రీ దాంధ్ర బుచ్చిదత్తరామము

అచ్చుగుచ్చుడి. ఆంధ్ర శ్రీ దాంధ్ర మామయిన ముచ్చి అచ్చుగా నున్నది. హోలగ్రహహాత్కియము. పొందపుగాణములో నొక భాగము ఇందు వధుర వి నాడీ సోమసుందరేశ్వరు లీలలను దెబ్బతియొకటి విచ్చియెటులు వర్ణింపబడి యున్నది. పద్యములు మూడువేలు వెల 0-12-0 అబాల. ఆంధ్రలోపాఖ్యానము. ఇందు అతిరీతిండానునవి బంపుట మొదలగు కథ అనేకము లున్నవి. మంచి తెలుసు వెల రూ 1-8-0. విచిత్ర పాదుకాపట్టాభిషేకము. నలక్షణనాటకము. వెల 0-12-0 అబాల. శ్రీరామవనవాసము. లక్షణము కృత నాటకము. అచ్చుగుచ్చుడి. వెల 0-12-0 అబాల. నవమంచి శేషాద్రిశర్మ, తేనుగు పండితుడు, హైదరాబాద్.

కుష్టురోగ నివారణి

యోగ్యతాప్రములు (873) కుష్టురోగములు నివారణ కావన అనుమానముతో వ్యాధిని తొల నిర్దిష్టమకొనెదరు? శాస 18 సం||ర ముల నుంచినయ కాన్నేహితులు కొందరు 5, 6 సం||ర ముల నుంచినయ, కుష్టుము స్పర్శనములేని మచ్చలు, పొడలు (Coloured spots) మొదలగువాటిచే బాధపడుచుంటిమి. తీరి "కుష్టురోగనివారిణి" నేనించి రోగవిముక్తులమై చాలసుఖముగా యున్నాము. N. వెంటురెడ్డి, భూస్వామి, కంఠేరు కృష్ణజిల్లా అష్టాదశ కుష్టురోగములను, కుడుగులలో దీనినిమించిన దివ్యావధము లేదు. గుణములేదని ఋజువుచేయువారికి రూ 116 లు బహుమానము "మా కుష్టురోగనివారిణి" గుర్తించి మాకు కుష్టురోగాంతములు బయలుదేరుచున్నవి. శాగ్రత్త. ఒకనెల దినములకంటె అధికముగా సరిపడునుగదా? రూ 6-0-0. ది రెడ్డి అండ్ కో, గోపాలపురం. (3512) కొత్తపేటపోస్టు (గోదావరి జిల్లా)

Register No. M. 1118

ప్రతిదిని

Vol. 9.

చెన్న పట్టణం

సంపుటము ౯

పలువిధ సాదాబంగారు

ఉంగరములు

కంపులు, పువ్వరాగములు

చేర్చి కట్టబడిన

ఉంగరములు మావద్ద తయారుగా నున్నవి

వివాహ సమయములందు,

ద్రామా, సర్కసు, మున్నగు వాటిలో నుండు ప్రదర్శన

నకులకు బహుమానముగా నిచ్చుటకు తగినవి

సకలం బంగారుకు పూచీ నివ్వ వలెను.

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి గురుస్వామి శెట్టి (1842) అండు కంపెనీ, వగలవర్తకులు 649 వైవాహికాశాస్త్రము, మద్రాసు.

(3081) "కత్తికట్టలు"

కత్తికట్టి గట్టి గజము, పొడుగు గలవి. సాగవైనవి. 1-కి రూప 4-8-0.

దజను కొనువారికి ఒకటి ఉచితము. పోస్టేజీ ఖర్చు వేరే వలయువారు ఆర్డరుతో ఒకరూపాయి అడ్వాన్సు పంపవలెను.

బి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో

కట్టర్లు అండ్ లాక్ మేకర్లు ౪౯౦.

వెదాపురం. (గోదావరిజిల్లా)

టెలిగ్రాఫిక్ ఆద్రెసు: "ఇండస్ట్రీ" వెదాపురం.

వనాపధిసరస్వరిల్లా

రక్తహీనతను రక్షించుకొను పరిశుద్ధతను పొగొట్టుటకు గాంధీ గాంధీ గాంధీ 1-10-0

ఇండియా నిల్వగోదావరి పశ్చిమతీరము తీరానామిరము పులితముగా పంపబడును. (2878)

విలాసము వి. డి. సావంత్

నెం 144 ఫననవాడి, బొంబాయి

ది ఇన్ డెవెన్ డెంటు

ప్రేడింగు కంపెనీ

7-ఫోర్టువీధి, బొంబాయి.

మాచి, నాలు, బంగారము, వెండి, కాయధాన్యములు

గొన్నగువాటిలో వ్యాపారము నడపుటకు కమిషను పుచ్చుకొని పరిజాగాలోను అమ్మకము చేయునట్టియు కొనుగట్టియు కొనికొని కావలెను. వివాదములకు జాబు వ్రాయవలెను. (57)

మలయచందనము

గనేరియా

అను సెగరోగమునకు కుకారము

పళ్ళము లేదు. పిచికారీతో పని లేదు.

ఎటువు, తెలుపు, పచ్చ, అను మూడు

విధములు సెగరోగమును మూడు

పుగలలో మాన్యును. స్త్రీల కోసమును

వ్యాధులకు కూడ ఇది రాక్షాద్రవము.

(1251) డబ్బీ 1కి వెల 2.4-0

గంధర్వ ఫార్మసీ, రాయవరం. (గోదావరిజిల్లా)

గాంధీ-నూతన శకము

గాంధీగారి పూర్వము భారతదేశమున నెందరో గొప్ప రాజకీయవేత్తలు గలరు. కాని భారత ప్రజావాహుశక్తి ను న ముల జూరకొని నది గాంధీ గారి క్కరే. వారిరాజకీయ సిద్ధాంతము, భారత ప్రజావాహుశక్తి కచ్చుగు ద్వీపమున పోయెను. వారిరాజకీయవిధానములు భారత ప్రజా సముదాయముయొక్క రాజకీయశక్తికి అనువుగ నుండెను. ఇది వరకు గల రాజకీయ వాదులకు పలుకుబడిని వారిపలుకుబడితో పోత్తిచూచినందుల వారికి యేదోకొంతమంది తమ పాక్షికుల యందు మాత్రమే పలుకుబడి యున్నట్లు గాన్పించును. గాంధీ గారిసం దేశమునందును, వారు స్వాతంత్ర్యసంపాదన కళంబించు మార్గము లందును ప్రజాసామాన్యమునకు నుబోధ్యమైన విషయ మేదో యుండితిరవలయును. గాంధీ గారిప్రతిభ వెలుగుటకు

ప్రారంభింపక పూర్వము రాజకీయరంగమున నాయకత్వము హించి పోరాడుచుండినవా రందరూను సంపత్తిరమన గొక దుండు ధరికూడెను రాష్ట్రీయసభలందు సమావేశమైన కొన్నివేల యువకుల యాంగ్లము జరిపెడివారు. గాంధీ వారిప్రతిభలు తిన్నెను. వారుఆధునికజాతి గాంధీగారు ప్రజావాహుశక్తిని లోలది జానపదుల నుద్బోధింపగడగెను. తమ మనసూజేములందు తమజనమనవాగ్ధోజ్ఞని భాషాప న్యాస ముల తో సభ్యుల మన కోసి, ప్రభుత్వవిధానమునకు, విషయవిషయిత రులకు దెలుపుచుండెడి గోళ్లెలు, మెనా శను గతరమవారమునట్లు జోచుచున్నది. వారి ప్పు ఆకాలమెంతదూరముగ గన్పించుచున్నది. ముఱును వారివిభానముల విలువ ఎట్లున్నను, ధాన్యమును నిందార్జ ములైనను ప్రజలసా వాని భావి స్థితి ఎట్లుండినను అవి హృదయమును తళపరుచుకొనె ము లేదు. ఇట్టివాయకత్వము సంకీర్తించినందు గాజకీయ ఆంధ్రతను మనము దూరమచును విహీనతను గాంధీగారిపలుకుబడికి కార ఆయనయొక్క నాయకత్వమును లము భారతదేశమును స్వరాజ్య ము. విధాతచే నియమింపబడిన వాడీతడే త పోవచ్చును. కాని భారతదేశమునందు రాజ మునుఆకాశభ్రమమునుండి తీసికొనివచ్చి భూమిపై మా డెట గూడ వ్యాసంపజేసిన వీడునే యనవిషయమును జాలము. ఇదివరకు నే కొద్దిమంది హక్కు యగు రాజకీ యవముకచ్చులు వీరు రాజకీయములందు ప్రవేశించినతరువాత ప్రజావాహుశక్తి సాక్షుగ మారెను. ఇందులకు వారికి కృతజ్ఞ యు దెలుపవలెను. గత మూడుతరముల నుండియు దేశమం తటను వీరుప్రవేశించినపుడు జరుగుచుచున్నతమ లగు సభ యన, వారు ఏర్పాటులుజేసి జయప్రదముగజరిపిన వారతాళము ను ప్రస్తుతము జరుగుచున్న కర్షకుప్రచారమును ఇదివరకు ఏక లమునందుగాని ప్రదర్శింపబడిన సంరంభములను వెలవెల బార ముచున్నవి ప్రజలను నిర్బంధ పెట్టినవియు, సంఘసహిష్కారము చెదరిని భయపెట్టినవియు మతసమ్మతములు, మొదలగు దెదరించినవియు వారి ప్రయత్న ముల వలన ఫలితముల ను యంతరంగించివిషర్జించినను గలిగెనను విషయమునుమాత్రము మనము ఇదివరకు ప్రజలయందు రాజకీయజీవితము జడ ప్పుడు సజీవమైన ప్రజ్వలిల్లుచుండెను. ఇంది లము. ప్రజలలో కాశ్యతముగ నీజీవము నిలు

గూర్చుకొనునందున్నంతవరకే నిలచునో కనుతము ప్రజలలో రాజకీయజీవ గాంధీగారి చేమిచేసినను ఏమిచేయక అందు ముఖ్యముగా వారిరాజకీయ ప్రజలకు తప్పాహము గల్పించిరి. ఈ దివ్యాత్మకము ప్రమా మెహతా గార్ల రాజకీయతంత్రముల కుకథాతువుకు జలభాసములతోడను సరిపోల్చి చూచినప్పు యండు జలములేని తో పూర్వము ఆదివాదుల రాజకీయములకు అజ్ఞిగము, మలబద్ధముగాంధీగారి రాజకీయ సిద్ధాంతములను చూచును తోసేమనకు కాదమైన వెనుకబడవు. గాంధీగారు పరి వారలకు స్వకాలములందు మార్గమైన నెంచు మితవాదు ఓడవులచే తయారుచేయబ వారులనుగూడ రంగమునుండి వెను పొక్కిరింప బరియో పోట్టే గాక అరవిందునని గూడ ప్రజా ఆయుర్యేహాశ్రమం,

గౌరవమునుండి దొలగద్రోచెను. అదివాదుల రాజకీయా దర్శ ములు మితివాదుల రాజకీయాదర్శములకంటె ఎక్కువగ మా త్రముండెను. మితవాదు లధిగతేశాసమును గోరినయెడల సతి వాదులు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమును గోరి ఆదివాదుల రాజ కీయచర్యలను పశ్చిమదేశమునుండి యొరుపు వెచ్చుకొనిరి. ఆర్థిక బహిష్కారము, హతీద్యమము, రాజకీయపు బండిపోటులు, బొం బుల సిద్ధాంతము మొదలగునన్నియు విరోధా విప్లవకాయల నుండి గ్రహించినవే. 1907 సం. యుగాంధీరు పత్రికనుండి ఈ క్రింది విషయముల జరిపినయెడల ఆకాలపు స్థితికి ఈ కాలపు స్థితికి నెంత వ్యత్యాసము గలదో గమనింపవచ్చును. "ఓదోడిడి దేశకా! నీ నీదినమున నిన్ను పూజించుచున్నాను. మాకు సహ యమవుగము! నీ వెంతకాలమును పున్నమునండు చీడపురుగునలె దాగియుండి మాదేశపు సత్తునంతను పీర్చివేచితివి. రమ్ము; తిరిగి దేశమునందు సంగ్రామకౌతూహలమును పునర్జీవింపజేయు ము. భారతీయులు తిరిగి నిన్ను శాధించినయెడల వారు ఆయధ ములకు గావలసిన ధనమును సంగ్రామమున కవసరమగు కైరస సాహసములునుగూడ నొసంగెదనని నీవాదినమున నాకు వాగ్దావ మొనర్చితివి. నిన్నీ దినమున నేనారాధించుటకీయే గావలెను." దీనికిని, అహింసాసూత్రము, తాట్ల సిద్ధాంతము, దౌర్జన్యరా హిత్య అసహాయోత్కమమునకును మధ్య వేన మెంకదూరము చనుదెంచితిమి! అప్పుడు హతీయవాదుల సిద్ధాంతములను మా ర్గములను మితవాదుల సిద్ధాంతములకంటెను మార్గములకంటెను ప్రజారంజకముగ నుండెనా? తిరుగుబాటుదారుల యుక్త్యమ మెంతమాత్రమును ప్రజలనప్పుతీసి దానికంటె నధికముగ బడయ లేకు. బెంగాలు, మహారాష్ట్రము, పంజాబు మొదలగు పెద్ద పెద్ద పరగణాలలో ఇంతులన కొంతవరకు మార్పులు గలిగిన విషయము సత్యమే. కాని ఏదో కొన్నితరగులవారిలో కొంత మంది మాత్రమే ఈ విప్లవోద్యమమున జేరిరి. ఈ యుద్యమము పట్టణములందు మాత్రమే ప్రాకెను. ఈ యుద్యమముకోట్లలోలది గల జానపదులను సమీపింపలేదు. గాంధీ యుద్యమము జానపదుల రాజభక్తిని విడిచిపెట్టెందు దెచ్చుకొనెను. ఈ జానపదభారత దేశమే ఇప్పుడును ఇకముందును ప్రధానపాత్ర భరించునది. గాంధీకి పూర్వము విప్లవోద్యమమున వెలకొలది జేకగా గాంధీ యుద్యమమున కోట్లకొలది జేరి గాంధీ యుద్యమము కొనసాగింప ప్రమాణము లొనర్చుచుండిరి. గాంధీ యుద్యమము హతీయో ద్యమ దీనితో పోల్చిన యెడల విప్లవోద్యమమొక తరగతివారి యుద్యమముగ దోచును. (డెంటిలి ఎక్స్ప్రెసు)

నోటీసు

గుంటూరు డిస్ట్రిక్టు తెనాలి తాలూకా కలేవరం గ్రామ కాపురములు లేటు లక్కరాజు వెంకట్రాయుడుగారి కుమారుడు లేటు గొప్పయ్యగారి భార్య కాయమ్మగారికి ఘమాన 9 సంల క్రిందట లక్కరాజు కనకసుందరంగారి ద్వితీయపుత్రుడగు గోపాలకాపును సన్నిహితవారసుడగు లేటు అప్పారావుగారి అనజ్ఞతో దత్తుచేసి వ్రుంటిని. సదరుదత్తు సరియైనదికావని దత్తు చ్చెల్ల వేరదని దూరపువాసులలో కొందరు వాడుకపరచుచున్నం దున సదరు దత్తతను రద్దుపరచుచు క్రమమయినవారసుయొక్క దత్తత అధికారముతో సదరు కాయమ్మగారికి సదరు కనక సుందరముగారి చతుర్థపుత్రుడగు మురహరి కృష్ణారావును వెం పును యిచ్చి కుండుభినామ ౧౦౦ వైశాఖ బ ౬ బుధవారము కలేవరం గ్రామములో దత్తతయను ఉపసయనమును చేయడ మాను. (108)

లక్కరాజు కనకసుందరం, కలేవరం, (చుకాం) దోర్నకల్.

అహమ్మదాబాదు సభలు

ఇందు అహమ్మదాబాదు పురచారిత్రంబును, దేశీయసభా మందిర రమ్యంబును, తాత్కాలికాధ్యక్షు లగు హకిం ఆజ్ఞల్ ఖానుగారి గంభీరోపన్యాసంబును, భిలాఫతు సమస్యయు, సహాయనిరాకరణతత్వంబును, గాంధీ మహాత్ముని సంపూర్ణోపన్యాసంబును, చిత్రనంజనదాను, వారి సతీ మణి యొక్క యుల్లేజంబు లగు సందేశములును, వెల్పు యువరాజుగారి రాకయు, మాపిశాల కష్టములును, దేశీయమహాసభాదేశమును చక్కగ ముద్రింపబడినవి. వెల ప్రతి 1-కి రూప 0-4-0 50 ప్రతులు రూప 9-0-0. 100 ప్రతులు ,, 18-0-0 5 అక్షాలు చీట్లు పంపినవారికి పుస్తకము బుక్కుపోస్టు ద్వారా పంపబడును. [939-3541] ములుగు-వెంకటరమణయ్య, సర్కిలుపేట, బందరు.

ఇంద్రజాల మహేంద్ర జాలము

ఈ ఆశుర్యగ్రంథములో జ్యోతి గాడి, యోగ్యుని హస్తానుకూలము, ఇంద్రజాలము మంత్రశాస్త్రము, భూమిద్రవ్యము, యంత్రములు, అమెరికావారి చీట్లపేజీ తమ సెలు విచిత్ర విశోదవిద్యలు గలవు. ఇంద్రజాల మనుష్యుని మాయముచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, జీవముతో సమాధియగుట, శరీరములేని తలకాయచేత మాటలాడించుట భూమిపైన గజముయొక్క గాలిలో మనుష్యుని నిరాధారముగా నిలుపుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథమును చదివిన అత్యున్నతముగా మేజిక్ చేయగలరని గ్యారంటీ యిచ్చుచున్నాము. దీని వెల రూ 4-0-0 లు. 2118-688) పి. ఆర్. జనార్దనరావుడు, బెంగళూరు, గుంటూరు జిల్లా.

(3081) "కత్తికట్టలు"

కత్తికట్టి గొల్ల గజము పొడుగు గలవి. సాగవైనవి 1-కి రూ 4-8-0
డజను కొనువారికి ఒకటి ఉచితము. పోస్టేజీఖర్చువేరే వలయువారు ఆర్డరుతో ఒకరూపాయి అడ్వాన్సు పంపవలెను. బి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో కట్టర్లు అండ్ లాక్ మేకర్లు లె.ఓ. వెద్దాపురం. (గోదావరి జిల్లా) తెలిగ్రాఫిక్ ఆర్డరు: "ఇండ్రస్ట్రీ" వెద్దాపురం

తెల్లకుప్పలకు పూచీయైన

కొవ్వడము
చర్యమునైన యందు తెల్లకుప్పలు వైపుత వలన ర దినులలో మాయమై పోవును. ఈయోగము ఒకమహాత్మునిచే శ్రేష్ఠమైన మూలికలచే తయారు చేయబడినది. మచ్చలు మాసిపోని ఎడల యిచ్చిన ధరకంటె రెండింతలు తక్కువ వాపనియ్యబడును. బుడ్డి 1-కి ధర పి. పి. తో సమానము రి. లు. ఆ త్రరములు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను. (34:0) The Arvin Nurser, P O Kamtau Darbhanga.

వనాపధినరస్పరిల్లా
రక్తహీనతను రక్తముయొక్క పరిశుభ్రతను పోగొట్టు యందు శేర్మిక గాంచినది. ధర 1-10-0
ఇండియా సిలోకానందు ఎచ్చుకొనెను తపోలాభము పొందినదిగా పంపబడును. (2978)
విలాసము పి. డి. సావంత్
నెం 144 ఫనసవాడి, బొంబాయి

For Sale Overland.
వెలతక్కువ. శ్రేష్ఠమైనవస్త్రపు.
మోటారుకారు, మాడెల్
go. American Car
స్టీమరు మోటారుగా నడచుట వంటిది. ఇప్పుడు ప్రస్తుతం దొరకనటువంటిన్ని, సదరు మోటారు కారు, మాడెల్ 90 ఓవర్లొందు యొక్రింద అడ్డ సు వారివద్ద వికయమునకు వున్నది.
నలయువారు యొక్రింద అడ్డసువారికి వ్రాసి విచారించ కోరెదము.
(17) బుద్రినారాయణ సూర్యనారాయణ.
గుంటూరు ఫరంవారు, గుంటూరు.

ప్రచండమైన ఈ డెప్ల కాలమునందు దేహమునున్న ముఖ్యముగ మెదడునున్న చల్లగ పెట్టుటకు

భృంగావలత తైలము

అనే స్నాన తైలము చాల ప్రసిద్ధి చెందినది.

కండ్లమంట, హస్తపాదములదాహము, శరీరతాపము ఇవి ఈ తైలప్రయోగమున వలెనే నివృత్తి యగును. మెదడుకు చాల చలవయ్యును. చర్మము మృదువుగాను, చల్లదిగాను, ఆరోగ్యముగాను అగుచున్నది. వెల్లులు అకాలములో తెలుపగుట, పూడిపోవుట వీనిని నివృత్తియను. సూర్యారస్త్రము మొదలయిన తలనిప్పులు, ఈతలో పడ మొదలైన వికారములన్న నివారణ యగును. అనేక ఆయుర్వేద - ఆంగల వైద్యశాస్త్రములనల్ల ఈ తైలము శ్రేష్ఠముగా యున్నది. దీప్తిమా బొందిన ఆయుర్వేద చికిత్సలున్న యన్. కే. పి. డి. ఆయుర్వేదశాస్త్రజ్ఞులచేతులందు ప్రధాన డాక్టరున్న వైద్యకలానిధి సంపాదకలుగాను వండు (2497)

ఆయుర్వేద భూషణం పండిత యం. దురైస్వామి ఆయ్యంగ్, పి. కే. పి. కే. పి. సి. వారిచే ఈతైలము తయారుచేయబడినది ఖరీదు సీసా 1-కి రూ 1-4-0. తపోలాభము మొదలైనవి ప్రత్యేకము.

ఆర్యశైవధశాల, 7. ఆదియప్ప మొదలివీధి, వేవేరి, మదరాస్.

ఆంధ్ర జ్యోతిషాలయము

జాతకము
(1) జాతకచక్రము (కుండలి) యొక్క నక్షలుగాని (2) పుట్టినతేది, జననకాల ఘడియలుగాని (3) జాతిభూయోక్తజన్మ వానము, ప్రస్తుతపు కయస్సు, మాకు ఉత్తరము వాయువయముగాని, ఈమూటిలో నేదియో యొకటి మాకు పంపినయెడల, జాతకునియొక్క రూపము, స్వభావము, శరీరాంగ్యము, భవసంపాదక, ఆయుర్దాయము, భాగ్యము, సంతానము, కళిత్ర సౌఖ్యము, ఉద్యోగము, జీవనము మొదలగు 25 సూతులు దాఖలా కొరకు వ్రాసి ముందుగా రూ 1-4-0 లకు పి. పి. గా పంపెదము. ఈ వ్రాసినగంతులు సరిగా నున్నయెడల, జాతకుని యొక్క ఆయుర్దాయము అఖరువగు. జరుగుబోవు ప్రతిసంగిర ఫలములు, అనగా, మహాదశ, అంకశ్రావణములు గల పూరా జాతకము, శాస్త్రసమ్మతముగా తయారుచేసి పంపెదము. పూరా జాతకమునకు రూ 5 లు, ఆగును. పూరాజాతకము వ్రాయించు కొనవారు రూ 2 లు, అడ్వాన్సు ముందుగా పంపవలెను. అట్లు పంపగానే జాతకము పూర్తిగా అఖరువగుతు తయారుచేసి తక్కిన రూ 3 లకు పి. పి. గా పంపెదము.

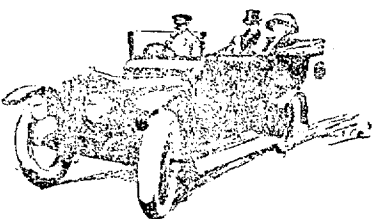
సంవత్సరఫలము
మొత్తముమీద 1 సం॥ రం వరకు ముందు జరుగబోవు ఫలములు వ్రాయుచు, నెలలవారీగా 12 నెలల ఫలములు వికరముగా వ్రాయుటకు పి. పి. ఖర్చులతో రూ 1-4-0 లు ఆగును. దీనికి జన్మనక్షత్రము గాని, జన్మవానము గాని, మాకు పంపిన చాలును.

జాతకమారాండము
మొదటిభాగము
జ్యోతిషమందు ఏమియు ప్రవేశము లేనివారికి ఈగ్రంథము మిక్కిలి ఉపయోగము. దీనినిబట్టి భూకభవివ్యవస్థ సూచనలు అతిసులభముగా తెలియును. కావలసిన వారికి పి. పి. ఖర్చులతో రూ 2-8-0 లకు పి. పి. గా పంపెదము.

రెండవ భాగము
ఇది అచ్చుపూర్తికలయ సిద్ధముగా నున్నది. 800 పేజీలు. ఇందు లగ్న స్థూటము, గ్రహస్థూటము, భావస్థూటము, వడ్డ్యలములు, మోదకపర్వ, అష్టకపర్వ, తాత్పర్యసహితముగా సుమారు 1000 ప్రమాణ శ్లోకములతోను, విశేషాంశములతోను ద్వాదశ భావఫలములు మహాదశ అంతర్దశాఫలములును, ఇంకను అనేక సంగతులతో మిక్కిలి సులభతైలిని అత్యున్నతముగా వ్రాయబడినది. దీనివలన అన్ని సంగతులు పూర్తిగా తెలియును. ఈ గ్రంథము నచ్చనియెడల తిరిగి సొమ్ము వాపను చేయుదుము. ఈ 2వ భాగమునకై యిదివరకు ధరఖాస్తులు పంపినవారు తిరిగి మాకు వ్రాసినయెడల వెంటనే పి. పి. గా పంపెదము. దీనివెల పోస్టుఖర్చులు గాక రూ 2-0-0-0 లు. అలస్యవైసతో ప్రతులు దొరకవు. ఆ కెళ్ల వెంకట శాస్త్రి. గోపాలపురం, కొత్తపేట పోస్టు. (గోదావరి జిల్లా) (3512)

ది ఇన్ డెపెన్ డెంటు
త్రేడింగు కంపెనీ
7 ఏ-ఫోర్టువీధి, బొంబాయి.
మాడి, నాలు, బంగారము, వెండి, కాయధాన్యములు మున్నగువాటిలో వ్యాపారము నడపుటకు కమీషను తుచ్చు కొని ప్రతిభాగాలగు అమ్మకము చేయునట్టియు కొనుగట్టియు ఏజెంటు కావతెను. వివరములకు జబు వ్రాయవలెను. (57)

గ్యాలీన్ మోటారు పాఠశాల

ఈపాఠశాలలో విద్యార్థులు 100 రూపాయలు కట్టిన, 2 మాసములలో మోటారు డ్రైవర్లుగా తయారై సర్టిఫికేట్లు గవర్నమెంటు లైసెన్సు పొందగలరు. బస దొరకును. భోజనమునకు నెల 1-కి రూ 16 లు చొప్పున కల్పించవలెను. (11) GALLEY'S MOTOR INSTITUTE. Post Box No. 1004, Kilpauk, Madras

స్వరాజ్య పద్యములు, పాటలు	
1. మహాత్మాగాంధీ ప్రబోధపద్యములు	0-1-0
2. మహాత్ముని దివ్యవాణి (వచనము)	0-1-0
3. భారతమాతఫలములు (పాట)	0-1-6
4. స్వరాంజ్యాదోశనము (వచనము)	0-1-6
5. దేశీయపదము (చక్కనిపాట)	0-2-0
6. ఆంధ్రపారుషము (పద్యరత్నములు)	0-2-0
7. పంజాబుపాట (బొబ్బిలి కథవలె)	0-2-0
8. దేశీయ కీర్తనలు 40 (పాటలుగలవు)	0-3-0
9. రామదండుపాట (రాధమజన)	0-3-0
10. స్వరాజ్య ప్రబోధపద్యములు	0-3-0
11. మహాత్మాగాంధీ జీవితము	0-3-0
12. స్వరాజ్య భజనకీర్తనలు (60 గలవు)	0-4-0
13. లోకమాన్య బాగోలి తిలకు హరికథ	0-8-0
14. స్వరాజ్యదర్పణము (కాంగ్రెసుకథ)	0-8-0

ఇతర స్వరాజ్యగ్రంథములు మావద్ద గలవు

స్వదేశపుస్తకశాల, గవర్నరుపేట, బెజవాడ.

శ్రీ దాంద్ర బచ్చా దేవురాంజు
అచ్చుచున్నది
ఆంధ్ర శ్రీమద్రామాంజుళి ము
అచ్చుచున్నది
హోద్యమాహాత్మ్యము. స్కాందపురాణములో నొక భాగము. ఇందు జగద్రుచి వాడీ సోమసుందరేశ్వరుల వీలలు దెబ్బతియ్యుట విచిత్రములు; వర్ణించబడి యున్నవి. పద్యములు మారుమోత. రూ 0-12-0 అణాలు.
ఆంధ్రలోపాఖ్యానము. ఇందు అతిభింబానుకూల బంధులు మొదలగు కథ లనేకము లున్నవి. మంచి తెలుసు వెల రూ 1-8-0-0.
విచిత్ర పారుకావట్టాభిషేకము. నలమూడుపాటలము. వెల 0-12-0 అణాలు.
శ్రీరామవనవాసము. లక్షణము శ్రావణము. అచ్చుచున్నది. వెల 0-12-0 అణాలు.
జనమంచి శేషాద్రిశర్మ, నెనుగు పండితుడు, పైసా. ఆ కడక.

కుష్టురోగనివారణి
యోగ్యతాపత్రములు (873)
కుష్టురోగములు నివారణ కావన అనుమానముతో వ్యాధిని రోల వృద్ధిపరచుకొనెదరు? శని 18 సం॥ ముల నుంచియు వాస్తవ హితులు కొందరు 5, 6 సం॥ ముల నుంచియు, కుష్టుము స్పర్శనానులేని మచ్చలు, పొడలు (Coloured spots) మొదలగువాటిచే బాధపడుచుంటిమి. వీరి "కుష్టురోగనివారణి" సేవించి రోగవిముక్తులమై చాలసుఖముగా యున్నాము.
N. వెంటరెడ్డి, భూస్వామి, కంత్తేరు కృష్ణాజిల్లా అప్పాదేశ కుష్టురోగములను, కుడుక్కుటలో దీనినిమించిన దివ్య వధము లేదు. గుణములేదని ఋజువుచేయువారికి రూ 116 లు బహుమానము "మా కుష్టురోగనివారణి" సంగ్రహము మాకు కుష్టురోగాంతములు బయలుదేరుచున్నవి జాగ్రత్త. ఒకనెల దినములకంటె అధికముగా సరిపడుచుండు ద్రవ్యము రూ 6-0-0
ది రెడ్డి అండ్ కో, గోపాలపురం.
(873) కొత్తపేటపోస్టు (గోదావరి జిల్లా)